

รายงานการวิจัย

ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 3 (พ.ศ. 2551)
ภายใต้โครงการ

International Tobacco Control Policy-Southeast Asia

ดำเนินการโดย

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ร่วมกับ

The Cancer Council Victoria, Australia

และ

University of Waterloo, Canada

สนับสนุนโดย

Canadian Institute of Health Research (CIHR)

ร่วมกับ

The US National Institutes of Health (NIH)

หัวหน้าโครงการวิจัย: บุปผา ศิริรัศมี

คณะวิจัย: ทวีมา ศิริรัศมี บุปผา ศิริรัศมี อารี จำปากลาง

ปรียา เกนโรจน์ ธีรณัฐ ก้อนแก้ว สุรัตนา พรวิวัฒน์ชัย

**ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 3 (พ.ศ. 2551)**

Cataloging-in Publication Data

ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่น
ระดับประเทศ รอบที่ 3 (พ.ศ.2551) / ทวีมา ศิริวิศมี ... [และคนอื่น ๆ]. -- พิมพ์
ครั้งที่ 1. -- นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2553
(เอกสารทางวิชาการ / สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ;
หมายเลข 371)
ISBN 978-974-11-1290-6

1. การสูบบุหรี่. 2. พฤติกรรมการสูบบุหรี่. 3. วัยรุ่น. 4. วิจัย. I. ทวีมา ศิริวิศมี.
II. นุปผา ศิริวิศมี. III. อารี จำปากลาย. IV. ปรีชา เกนโรจน์. V. ธีรนุช ก้อนแก้ว. VI. สุรัตนา
พรวิวัฒน์ชัย. VII. มหาวิทยาลัยมหิดล. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. VIII. ชื่อชุด.

GT3021.T5 ค191 2553

พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน 2553

จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทรศัพท์ (662) 441-9666, (662) 441-0201 ต่อ 115
โทรสาร (662) 441-9333
e-mail : directpr@mahidol.ac.th
Website : www.ipsr.mahidol.ac.th

คณะวิจัยของโครงการ

ประเทศไทย

บุปผา ศิริรัตมี : หัวหน้าโครงการ   สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
และนักวิจัยหลัก

ทวิมา ศิริรัตมี : นักวิจัยหลัก(ร่วม)   คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อารี จำปาภาย : นักวิจัยหลัก(ร่วม)   สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ปรียา เกนโรจน์ : นักวิจัย   สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ธีรนุช ก้อนแก้ว : นักวิจัย   สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

สุรัตนา พรวิวัฒน์ชัย : นักวิจัย   สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ประเทศแคนาดา

Geoffrey T. Fong   *University of Waterloo*

Mary E. Thompson   *University of Waterloo*

David Hammond   *University of Waterloo*

Peter Driezen   *University of Waterloo*

Anne Quah   *University of Waterloo*

ประเทศออสเตรเลีย

Ron Borland   *The Cancer Council Victoria*

Hua Yong   *The Cancer Council Victoria*

ประเทศสหรัฐอเมริกา

Michael K. Cummings   *Roswell Park Cancer Institute*

Gary Giovino   *Roswell Park Cancer Institute*

Craig Steger   *Roswell Park Cancer Institute*

Hana Ross   *University of Illinois, Chicago*

ประเทศอังกฤษ

Gerard Hastings   *University of Strathclyde*

ประเทศมาเลเซีย

Maizurah Omar   *National Poison Centre, Universiti Sains Malaysia*

Rahmat Awang   *National Poison Centre, Universiti Sains Malaysia*

Forward

It gives me great pleasure to congratulate Dr. Buppha Sirirassamee, Dr. Tawima Sirirassamee and the Thai ITC team on another excellent report. Understanding the factors that lead some adolescents to smoke and others to be able to resist is a critically important part of preventing any increase in tobacco use.

This report is on the third wave of the study and as a core of participants have been surveyed in all three waves, the average age of the cohort members has increased. As the report notes, smoking increases with age, especially in the teenage years, before stabilising and gradually declining from the 20s. This means that the increase in smoking seen across the 3 waves of this study should not be interpreted as evidence of increased smoking among youth. To draw conclusions about this we would need to control for age, or better still have repeat cross-sectional surveys with sampling from the same frame each wave. That said, there is a lot we can learn from the report, and even more when longitudinal analyses are undertaken. The Thai team have started doing this work, and I expect it will tell us a lot of important information about what can be done to reduce the likelihood of young people taking up smoking. We will be able to see to what extent factors that are important in the west are also important in Thailand.

Some important results from this report are that Thai youth continue to have overwhelmingly negative attitudes to smoking, although a small minority see some positives around image. It is also notable that young people who are feeling bad about their lives are more likely to be smokers. We need to find out if it is feeling bad that leads to smoking or whether smoking leads to feeling bad, or as found in the west, there is a two-way relationship. Drinking alcohol is also

21

strongly associated with increased risk as this study has also shown in previous waves. Assisting young people to have healthy lifestyles and creating environments where they can get pleasure from positive aspects of life is clearly an important part of reducing the appeal of smoking. This needs to be coupled with stronger efforts to renormalise smoking for all Thais, not just young people.

I sincerely hope that this report and the subsequent more detailed analyses help Thai authorities to provide more effective tobacco prevention programs in future.

Ron Borland PhD
Chief Investigator,
ITC South East Asia Project.
Nigel Gray Distinguished Fellow in Cancer Prevention,
Cancer Council Victoria
Australia

กิตติกรรมประกาศ

โครงการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ (International Tobacco Control Policy Survey) การสำรวจรอบที่ 3 นี้ สามารถดำเนินงานสำเร็จเป็นรายงานฉบับนี้ได้ นั่นได้รับความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย ซึ่งคณะผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณอย่างมากในความมีน้ำใจและความช่วยเหลือของทุกท่าน จึงขอนำรายชื่อท่านและทีมงานที่มีส่วนทำให้การสำรวจครั้งนี้ประสบความสำเร็จมาประกาศเกียรติคุณ

เริ่มจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ให้ความอนุเคราะห์แผนที่คลุมเขต พื้นที่ตัวอย่างใหม่ที่สุ่มเพิ่มเติม ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและเขตเมืองในจังหวัดต่าง ๆ เพิ่มเติมจากการสำรวจในรอบที่ 2 และสำนักงานเขตกรุงเทพมหานครที่ให้ความอนุเคราะห์บัญชีรายชื่อครัวเรือนในพื้นที่ตัวอย่างเปิดใหม่ และยังช่วยประสานงานระหว่างคณะผู้วิจัยกับผู้นำในชุมชน

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ในทุกอำเภอ รวมทั้งหน่วยราชการในพื้นที่สำรวจ ได้แก่ กรมช่างอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศที่เป็นพื้นที่ตัวอย่าง ที่กรุณาติดต่อประสานงานกับ ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ประสานงานในพื้นที่ สำหรับการประสานงาน อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในพื้นที่

ขอขอบคุณผู้ทำหน้าที่เก็บข้อมูลภาคสนาม ทั้งผู้ควบคุมงานสนาม และพนักงานสัมภาษณ์ ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถ และที่สำคัญที่สุดคือผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามอย่างจริงใจและตั้งใจ

ง

ขอขอบคุณที่ปรึกษาโครงการ คือ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ (เลขาธิการมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่) และคุณบังอร ฤทธิภักดี (ผู้อำนวยการเครือข่ายนักรณรงค์เพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย) สำหรับคำแนะนำในการดำเนินโครงการ รวมทั้งคณะวิจัยจากหน่วยงานต่างประเทศ ได้แก่ Ron Borland จาก Cancer Council Victoria ประเทศออสเตรเลีย Geoffrey T. Fong จาก University of Waterloo ประเทศแคนาดา Michael K. Cummings จาก Roswell Park Cancer Institute ประเทศสหรัฐอเมริกา

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จรรยา เศรษฐบุตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รศรินทร์ เกรย์ ที่กรุณาอ่านและให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงรายงานการวิจัยของโครงการฯ และขอขอบคุณ คุณพงศธร ทองลิ้ม ที่กรุณาออกแบบปกรายงานฉบับนี้

สุดท้ายขอขอบคุณ National Institutes of Health (NIH) โดยผ่าน Transdisciplinary Tobacco Use Research Center (TTURC) ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Canadian Institute of Health Research (CIHR) ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนโครงการ ITC-SEA (Thailand)

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยกลุ่มวัยรุ่นรอบที่ 3 (พ.ศ.2550) ได้ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างเก่าจากการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ที่ติดตามได้จำนวน 800 คน และกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่เก็บเพิ่มจำนวน 296 คน รวมตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 1,096 คน ประเด็นที่น่าสนใจของผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบจากการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 53.1 และเพศหญิงร้อยละ 46.9 วัยรุ่นตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 16.6 ปี ซึ่งอายุเฉลี่ยของวัยรุ่นตัวอย่างเพิ่มขึ้นในทุกรอบของการสำรวจ (14.8 ปี และ 15.7 ปี ในการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.1) มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา วัยรุ่นตัวอย่างร้อยละ 63.5 อาศัยอยู่ในเขตชนบท และร้อยละ 36.5 อาศัยอยู่ในเขตเมือง ในภาพรวม วัยรุ่นตัวอย่างสูบบุหรี่ร้อยละ 18.3 โดยมีวัยรุ่นตัวอย่างที่สูบบุหรี่จำนวน 201 คน เป็นวัยรุ่นชาย 187 คน และวัยรุ่นหญิง 14 คน วัยรุ่นตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 52.2 รายงานว่า สูบบุหรี่ทุกวัน และร้อยละ 6.5 รายงานว่า สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อวัน นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 40 รายงานว่า เคยดื่มเหล้า/เบียร์มากกว่า 5 ครั้ง ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา

ฉ

ในส่วนของการคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ พบว่า โดยภาพรวม วิทยาลัยตัวอย่างร้อยละ 52.0 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ และ ร้อยละ 40.0 เห็นว่า สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ ในประเด็นที่ว่า “คนรุ่นราวคราวเดียวกันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่” เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า วิทยาลัยตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากเป็นสองเท่าของวิทยาลัยที่ไม่สูบบุหรี่ ในส่วนของความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ พบว่า วิทยาลัยตัวอย่างส่วนใหญ่ ทราบว่า การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคต่างๆ โดยวิทยาลัยตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มีความรู้มากกว่าวิทยาลัยตัวอย่างที่สูบบุหรี่

ในประเด็นของแหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ พบว่า วิทยาลัยยังคงเห็นการโฆษณาในสถานที่และรูปแบบต่างๆ โดยแหล่งที่วิทยาลัยรายงานว่า เคยเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ 5 อันดับแรก ได้แก่ ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ (ร้อยละ 19.0) ผู้ขายเร่ตามท้องถนน (ร้อยละ 13.5) โทรทัศน์ (ร้อยละ 10.6) หนังสือพิมพ์/นิตยสาร (ร้อยละ 9.5) และโปสเตอร์ (ร้อยละ 9.3)

ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวิทยาลัยตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ สถานภาพการศึกษา จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่ การดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ และความรู้สึกต่อตนเอง เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวิทยาลัยตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 พบว่า เพศ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่ และการดื่มเหล้า/เบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวิทยาลัยทั้ง 3 รอบ

เมื่อประเมินผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลของการสำรวจทั้ง 3 รอบ ผลการศึกษาในประเด็น “การห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุ

ต่ำกว่า 18 ปี “ พบว่า โดยภาพรวม วัยรุ่นตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ร้อยละ 44.0 เคยมีประสบการณ์ซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา โดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกันในทุกรอบของการสำรวจ และวัยรุ่นตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง เคยถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี ในประเด็น “การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย” พบว่า วัยรุ่นตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง ยังคงเห็นการวางโชว์บุหรี่บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ “การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน และการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์” พบว่า การห้ามสูบบุหรี่ในบ้านของวัยรุ่นตัวอย่างเพิ่มขึ้นมากในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 (ร้อยละ 27.3 ร้อยละ 63.6 และร้อยละ 59.8 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) และจากการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 พบว่า วัยรุ่นตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 พอใจมากต่อมาตรการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ ประเด็นสุดท้าย คือ “ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่” ซึ่งวัยรุ่นตัวอย่างส่วนใหญ่รายงานว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คิดถึงอันตรายต่อสุขภาพมาก เพิ่มขึ้นในทุกรอบของการสำรวจ (ร้อยละ 38.9 ร้อยละ 43.4 และร้อยละ 49.9 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ)

ผลการวิจัยในการสำรวจรอบที่ 3 นำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ คือ

- 1) ควรมีมาตรการที่เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย และกฎหมายห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี
- 2) ควรมีการขยายผลมาตรการฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่โดยการเพิ่มรูปภาพและแสดงคำเตือนในที่สาธารณะอื่นๆ เพิ่มเติม
- 3) ครอบครัวและเพื่อนมีอิทธิพลสูงต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น จึงควรมีมาตรการลดการสูบบุหรี่ในครอบครัวและเพื่อน เช่น รณรงค์บ้านปลอดบุหรี่ รณรงค์เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ เป็นต้น

Executive Summary

Adolescents are a primary smoking prevention target of the Thai government. Assisting Thai adolescents to refrain from smoking will have long-term benefits for the adolescents and also for the society as well. The current study is designed as a prospective cohort survey aimed at evaluating national level tobacco control policy on the smoking behavior of both adolescents and adults. The baseline survey (Wave 1) collected data in January and February 2005. Wave 2 data was collected in August and September, 2006 and Wave 3 data was collected in January and March, 2008.

After the Wave 2 data collection was completed, the Thai government implemented new policy designed to reduce the incidence of smoking. This policy was introduction an expansion of smoking restricted areas such as restaurant, pubs and bars. A comparison of Wave 2 and Wave 3 data provides an opportunity to examine the impact of this new policy. An attempt was also made to compare Wave 1, Wave 2 and Wave 3 data provided an opportunity to examine the impact of the continuing policies implemented from the beginning of this study.

The nature of the sample studied is that it gets on average older by wave as we retain all the young people we can. Uptake of smoking is strongly related to age, so as the cohort gets older, we would expect increases in the percentage of smokers, which is what we find. As a result, the increase in smoking should NOT be interpreted as a failure of tobacco control policies. In this report we have not attempted to report smoking controlling for age. To assess the impact on policies, we will need to do this.

Wave 1 included 1,000 respondents aged 13-17 with mean age 14.8 years. Respondents from within sampled households were selected without regard to smoking status. A maximum of one adolescent respondent could be selected from a sampled household. The sample was designed to be representative at the regional level and for rural and urban areas. The sample design was stratified multi-stage sampling.

In Wave 2, the study attempted to interview all those respondents who were interviewed in Wave 1. A total of 712 were successfully re-interviewed, resulting in a follow-up rate of 71.2 percent. In all the provinces that were sampled the re-contact rate was over 50 percent, with a low of 54.8 percent in Bangkok and a high of 90 percent in Nakhon Pathom province. A replenishment sample of 256 adolescents aged 13-17 were also selected and interviewed. A total sample at Wave 2 was 968 respondents. At this wave they ranged in age from 13-19, with mean age 15.7

In Wave 3, the study attempted to interview all those respondents who were interviewed in Wave 1 and Wave 2. A total of 800 were successfully re-interviewed, resulting in a follow-up rate of 80.0 percent. In all the provinces that were sampled the re-contact rate was over 55 percent, with a low of 57.1 percent in Bangkok and a high of 91.6 percent in Chiang Mai province. A replenishment sample of 296 adolescent aged 13-17 were also selected and interviewed. In total the sample of Wave 3 was 1,096 respondents. This sample ranged in age from 13-21 with mean age 16.6.

In this report results are provided for the adolescent Wave 3 survey with total 1,096 respondents. Where comparisons are made between the 3 waves, the analysis treats each wave as a separate sample.

In every survey waves, the sampled adolescents were asked to complete a self-administered questionnaire. The report first provides a description of the sample from Wave 3 and their smoking behaviour then factors associated and factors predicting adolescent smoking. Finally, the report provides comparison of the Wave 1, Wave 2 and Wave 3 samples on a variety of indicators.

The Wave 3 sample contains almost equal proportions of males and females in the sample. Eighteen percent of the sample were smokers, with 32.1 percent of males and 2.7 percent of females categorized as smokers. For both males and females, a comparison of results from Wave 1, Wave 2 and Wave 3 show that the incidence of smoking has increased by over one-third. This is as we would expect as the cohort has aged.

၈

Among smokers, the mean age of commencing smoking was 14.7. The number of cigarettes consumed among adolescents who smoked was small, with 47.8 percent reporting not smoking every day. Overall, 62.7 percent reported smoking on average less than 5 cigarettes per day and only 6.5 percent stated that they smoke more than 20 cigarettes per day.

Over 75 percent of the sample was students, with 9.8 percent of this group being smokers. Among those who were not students, 36.4 percent were smokers. Levels of smoking are about the same among urban adolescents compared to rural adolescents. The smoking status of other household members was also associated with adolescent smoking: in households where no other household members smoked, 14.3 percent of adolescents were smokers; in comparison, in households where three or more other household members were smokers, 40.0 percent of adolescents were smokers.

While almost half of adolescent smokers at Wave 1 obtained their cigarettes from friends this had reduced to 29.9 percent at Wave 2 and 21.9 percent at Wave 3, while 35.8 percent buying their cigarettes at Wave 1 this had increased to 60.7 percent in Wave 2 and 68.2 percent in Wave 3. A higher proportion in Wave 2 and Wave 3, compared to Wave 1, responded that it was easy to obtain cigarettes. These are all probably related to the greater age of the wave 3 cohort.

The number of close friends who were smokers increased over the two survey waves, again perhaps because of the increased smoking related to age. In Wave 1, 65.3 percent reported that none of their closest five friends were smokers, while at Wave 2 the percentage reduced to 47.9 percent and at Wave 3 48.7 percent reported none of their closest five friends were smokers.

Alcohol consumption is closely related to smoking at all three waves. It is notable at Wave 3 that 40.3 percent of smokers reported that they drank alcohol more than 5 times during the month prior to the survey compared to 7 percent of non-smokers.

All four of the variables newly measured at Wave 3 that assessed various aspects of the adolescents emotional state and self-esteem, showed it to be lower in smokers. This

was notable in self-perceived evaluation of their behaviour in the previous two weeks. Respondents were asked to choose one statement that best describes them in the past two weeks and response options were; I do most things OK, I do many things wrong and I do everything wrong. Almost three-quarters of non-smokers reported that they had mainly done the correct things, compared to only one-third of smokers.

Smokers generally had more positive (or less negative) attitudes towards smoking than did non-smokers. For example, while 29.4 percent of adolescent smokers agreed that smoking was a disgusting habit, the proportion of non-smokers with this view was 57.1 percent. However, over a quarter of smokers view their habit as disgusting (the rest had no clear view) shows that the message has got through to many, but is not enough to stop smoking by itself.

Levels of knowledge of the health impact of smoking were high among both smokers and non-smokers. More than 90 percent of adolescents agreed that smoking had a harmful impact on each of five health conditions identified in the survey except for the statement that smoking could cause stroke and impotence in male. The highest level of agreement was the 95.2 percent of respondents who agreed that smoking could cause lung cancer in those who got secondhand smoke and premature ageing.

Significant proportions of adolescents reported seeing advertisements and promotions for cigarettes. There were few differences among smokers and non-smokers in the level of exposure to advertisements or the source of advertisements. The main places where the adolescents had viewed advertisements were shops and street vendors. Almost 10.6 percent reported seeing advertisements on television. We speculate that this might be a reflection of seeing blurred out images of smoking.

Compared to advertisements promoting smoking, a much higher proportion of adolescents were exposed to advertisements and information about the negative health consequences of smoking. The main sources of information were cigarette package labeling, television and newspaper/magazines. There were few differences between smokers and non-smokers in the levels of exposure to information about the dangers of smoking.

Over 75 percent believed the information about the health effects of smoking that was on cigarette package warning labels. Levels of belief were greater for non-smokers than they were for smokers. About 80 percent stated that the pictorial warnings on the cigarette packages discourage people of their age from smoking and more than 90 percent stated that the pictorial warnings on the cigarette packages made them think more about the health impacts of smoking.

Logistic regression models were estimated to examine the determinants of adolescent smoking in the Wave 3 and compare the determinants of adolescent smoking in Wave 1, Wave 2 and Wave 3 sample. In the Wave 3 sample, socio-demographic variables had the biggest impact on smoking status. The odds of a boy being a smoker are more than 10 times higher than that of a girl. The odds of a non-student being a smoker are over two times higher than that of a student. Peers appear to be a more important influence on smoking behavior than are family members. The greater the number of close friends who are smokers, the greater the odds of being a smoker. Drinking alcohol has a large and statistically significant positive association with smoking. Feeling good about oneself has a statistically significant negative association with smoking.

A comparison of the determinants of adolescent smoking from Wave 1, Wave 2 and Wave 3 showed that sex, number of close friends who are smokers, number of family member who are smokers and drinking alcohol in the past month were the significant determinants of adolescent smoking in all the 3 Waves.

To follow up the impact of tobacco control policy in Thailand using all the 3 waves data, with regard to prohibit selling cigarette to children under 18 years. In Thailand, it is common for young people to buy cigarettes, either for their own use or the use of their family. However, the attempts by the Thai government to prohibit the sale of cigarettes to adolescents under 18 years do not seem to be working. Young people find it easy to buy cigarettes. About 44 percent of adolescent under 18 years reported that they have experience of buying cigarette in the past 30 days prior to the survey. Among these more than half reported that they have never been refused by the cigarette seller due to their age less than 18 years. However, there had been a slow decline over the three survey rounds in the proportions of reporting being refused

when they attempted to purchase cigarettes. Some of this decline may be due to an increasing percentage of our under-18 sample close to 18. Nevertheless, the levels are still too high. The government needs to more strongly enforce the prohibition on sales of cigarettes to young people.

In terms of “banning display of cigarette at point of sale”, the adolescent reported that they still see the cigarette displayed on the shelf or counter. This has been reported by 48.3 percent of adolescent at Wave 2 and increased to 54.6 percent in Wave 3. This is a cause for concern and suggests that the government policy of mandating that cigarettes be kept out of sight is not working properly. It is not uncommon to see the doors of the cigarette dispensers left open with the display of cigarettes readily apparent.

Smoking restriction in home and pubs/bars would help to reduce smoking among adolescent. The result from the 3 waves data revealed that smoking restriction in home has increased in every survey round. The proportion of respondents who were permitted to smoke anywhere in the house or in designated areas of the house was less than 13 percent and decreased a little between survey waves. In Wave 1 survey around 27.3 percent of adolescents were not permitted to smoke anywhere in the house. While the proportion of respondents who were not permitted to smoke anywhere in the house increased to 64 percent at Wave 2 and 60 percent at Wave 3. This marked shift at wave 3 suggests that the Thai people are embracing smoke-free homes, at least when they have young people in the household.

For banning smoking in pubs and bars, it has been reported by adolescent that they were in favour of banning smoking in pubs and bars. There was no data in Wave 1 while 55 percent of respondents at Wave 2 who were in favour of banning smoking in pubs and bars and increased to 59 percent at Wave 3.

The warning labels on cigarette packages appear to have had some impact on making young people think about the health dangers of smoking. This has been reported by adolescent and it was increased in every survey round. It suggests that the government should think about expanding this campaign, and perhaps using the

graphic warning photos on other materials that adolescents may come into contact, not just on cigarette packages.

Over the three survey rounds there was little change in attitudes regarding smoking in this cohort of adolescents. At Wave 1 and Wave 2 surveys, 58 percent reported that smoking was a very bad thing and the proportion decreased to 55 percent at Wave 3, again probably due to the older sample containing more smokers.

The importance of peers in shaping behaviours is well documented in the literature. The results from the three waves show that having peers who smoke is closely associated with smoking. It is therefore important for behavioural change campaigns that attempt to influence adolescent smoking to focus on empowering young people to combat peer influences on smoking.

Further research, both qualitative and quantitative, is required to more fully understand about factors associated with the initiation of smoking by adolescents. The quantitative research should be longitudinal and follow cohorts of adolescents as they move through their teenage years into their early twenties. The qualitative research should compare the experiences of adolescents who are smokers and those who are non-smokers. More in-depth research should be undertaken on those groups of adolescents that are at high risk of smoking. We also propose that targeted qualitative research be undertaken in order to obtain a fuller understanding of smoking decision making. This needs to be done with a realizing that some of the forces that result in young people starting to smoke are not a result of active choice, and thus their capacity to report on such influences is limited.

The major benefits of this study to understanding smoking among young people will come with the longitudinal analyses, where we can see what influences are associated with uptake and/or quitting among young people. The complex analyses required for this are underway, but will take some time before we are in a position to report on them.

สารบัญ

หน้า

Foreword	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อ	จ
Executive Summary	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ด
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	8
ส่วนที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 นโยบายและการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย	9
2.2 การติดตามผลของนโยบายและการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย	14
2.3 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น	16
2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น	18

	หน้า
2.5 ผลกระทบจากการสูบบุหรี่	22
2.6 การเลิกสูบบุหรี่	27
ส่วนที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	31
3.1 นิยามศัพท์	31
3.2 ประชากรที่ศึกษา	32
3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	32
3.4 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล	38
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.6 การอบรมพนักงานสัมภาษณ์	42
3.7 การควบคุมคุณภาพข้อมูล	42
3.8 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย	43
ส่วนที่ 4 ผลการวิจัย	45
4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 3	45
4.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 3	48
4.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 3	51
4.4 ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3	65
4.5 เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3	67

ส่วนที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
5.1	สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล	76
5.2	ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม		87
ภาคผนวก		
ก	ตาราง	97
ข	แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่า	147
ค	แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่รอบที่ 3 และ ตารางคิชกริต	149
ง	แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นเก่า	151
จ	แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นใหม่	171
ฉ	รายชื่อผู้ควบคุมงานสนามและพนักงานสัมภาษณ์	191
ช	ภาพการปฏิบัติงานภาคสนาม และการควบคุมงานสนาม	193

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	จำนวนหมู่บ้าน / เขตแดนนับในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 จำแนกตามภาคและจังหวัด	37
3.2	จำนวนตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 จำแนกตาม ภาคและจังหวัด	38
4.1ก	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ	97
4.1a	Percentage of sample by gender and age	
4.1ข	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	98
4.1b	Percentage of sample by educational level	
4.1ค	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อาชีพ	99
4.1c	Percentage of sample by occupation	
4.1ง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย	100
4.1d	Percentage of sample by marital status and residential area	
4.1จ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	101
4.1e	Percentage of sample by number of household member	
4.1ฉ	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และ สถานภาพการสูบบุหรี่	102
4.1f	Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 3 จำแนกตามอายุ เมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก	103
4.2a Percentage of sample in wave 3 survey by age at first smoked a whole cigarette	
4.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามความบ่อยในการสูบบุหรี่ และจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน	104
4.2b Percentage of smoking sample by frequency of smoking and number of cigarette smoke per day	
4.2ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามการสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ และประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ	105
4.2c Percentage of smoking sample by smoking in the presence of your parents and brand of cigarettes	
4.2ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งที่มาของบุหรี่ ประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่ และดื่มเหล้าหรือเบียร์	106
4.2d Percentage of smoking sample by source of cigarette, single cigarette buying experience and alcohol drinking	
4.2จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่ เป็นสิ่งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า	107
4.2e Percentage of smoking sample by feel like having a cigarette	
4.3.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพการสูบบุหรี่	108
4.3.1a Percentage of sample by gender, age and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่	109
4.3.1b Percentage of sample by educational level and smoking status	
4.3.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ และสถานภาพการสูบบุหรี่	110
4.3.1c Percentage of sample by occupation and smoking status	
4.3.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย และสถานภาพการสูบบุหรี่	111
4.3.1d Percentage of sample by marital status, residential area and smoking status	
4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	112
4.3.1e Percentage of sample by number of household member and smoking status	
4.3.1ฉ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่	113
4.3.1f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status	
4.3.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกเศร้า ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง และสถานภาพการสูบบุหรี่	114
4.3.2a Percentage of sample by feeling of sadness, opinion on self doing and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.3.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกต่อตนเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว และสถานภาพการสูบบุหรี่	115
4.3.2b Percentage of sample by feeling about oneself, feeling alone and smoking status	
4.3.3ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับประเด็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ จำแนกตามสถานภาพการสูบบุหรี่	116
4.3.3a Percentage of sample who agree with statements about smoking by smoking status	
4.3.3ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	117
4.3.3b Percentage of sample by attitude towards smoking and smoking status	
4.3.4ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่ออันตรายของบุหรี่รสอ่อน และ สถานภาพการสูบบุหรี่	118
4.3.4a Percentage of sample by opinion on harm of light cigarette and smoking status	
4.3.4ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อความยากง่ายในการเริ่มสูบบุหรี่รสอ่อน และ สถานภาพการสูบบุหรี่	119
4.3.4b Percentage of sample by opinion on start smoking light cigarette and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.3.5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่	120
4.3.5 Percentage of sample by opinion on tobacco companies and smoking status	
4.3.6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เรื่องผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและสถานภาพการสูบบุหรี่	121
4.3.6 Percentage of sample by knowledge on health effect of smoking and smoking status	
4.3.7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา / ส่งเสริมการขาย และสถานภาพการสูบบุหรี่	122
4.3.7 Percentage of sample who ever seen advertisement/promotion of cigarette by source of advertisement/promotion of cigarette and smoking status	
4.3.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา และสถานภาพการสูบบุหรี่	123
4.3.8 Percentage of sample who ever seen advertisement/information about dangers of smoking by source of advertisement and smoking status	

	บ
ตาราง	หน้า
4.3.9ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	124
4.3.9a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette package and smoking status	
4.3.9ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	125
4.3.9b Percentage of sample by opinion on effect of warning label on cigarette pack and smoking status	
4.3.9ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	126
4.3.9c Percentage of sample by opinion on reliability of warning label on cigarette package and smoking status	
4.3.9ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	127
4.3.9d Percentage of sample by opinion on effect of warning label on cigarette package and smoking status	
4.3.10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	128
4.3.10 Percentage of sample by having older brothers or sisters smoke and smoking status	

ป/

ตาราง	หน้า
4.3.11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่	129
4.3.11 Percentage of sample by number of close friends smoking and smoking status	
4.3.12 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่	130
4.3.12 Percentage of sample by applying religious beliefs in daily life and smoking status	
4.4 อัตราส่วนของโอกาส (Odds Ratios) ในการทำนายการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และ รอบที่ 3	131
4.4 Odds ratios of predictors of youth smoking in wave 1 wave 2 and wave 3 surveys	
4.5.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพการสูบบุหรี่ เพศ และรอบการสำรวจ	134
4.5.1 Percentage of sample by smoking status, gender and survey round	
4.5.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ซื้อบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	135
4.5.2a Percentage of sample by experience of buying cigarettes, survey round and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.5.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขายบุหรี่ เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	136
4.5.2b Percentage of sample by experience of being refused to sell cigarette because of age lower than 18 years and smoking status	
4.5.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	137
4.5.3 Percentage of sample by ever seen tobacco products displayed at point of sale, survey round and smoking status	
4.5.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	138
4.5.4 Percentage of sample by home smoking restriction, survey round and smoking status	
4.5.5ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อการห้ามสูบบุหรี่ใน ผับ บาร์ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	139
4.5.5a Percentage of sample by opinion on banning smoking in pub and bar, survey round and smoking status	
4.5.5ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อการห้ามสูบบุหรี่ใน คอฟฟี่ช็อป และคาเฟ่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	140
4.5.5b Percentage of sample by opinion on banning smoking in coffee shop and café, survey round and smoking status	

ตาราง	หน้า
4.5.6ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	141
4.5.6a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette pack, survey round and smoking status	
4.5.6ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	142
4.5.6b Percentage of sample by effect of warning label on thinking about danger of smoking, survey round and smoking status	
4.5.6ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	143
4.5.6c Percentage of sample by effect of warning label on discourage people your age from smoking, survey round and smoking status	
4.5.7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	144
4.5.7 Percentage of sample by frequency of seeing advertisement of cigarette, survey round and smoking status	
4.5.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่	145
4.5.8 Percentage of sample by source of ever seen cigarette advertisement, survey round and smoking status	

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในขณะที่อายุขัยเฉลี่ยของคนในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มมากขึ้น แต่อัตราการเกิดโรคและอัตราการตายจากโรคเรื้อรังก็เพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่น โรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหลอดเลือดหัวใจ ต้อหิน ต้อกระจก มะเร็งปอด มะเร็งในช่องปาก และมะเร็งของอวัยวะต่างๆ ซึ่งโรคเรื้อรังและโรคไร้เชื้อเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการสูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อผู้สูบบุหรี่และคนข้างเคียงอย่างมากและเป็นสาเหตุของโรคที่คุกคามชีวิตมนุษย์มากกว่า 36 โรค โรคเหล่านี้ล้วนเป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ หรือสามารถลดความรุนแรงของโรคได้ด้วยการเลิกสูบบุหรี่ (US Surgeon General Report, 2004) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ระบุว่า 1 ใน 3 ของโรคมะเร็งทั้งหมดมีสาเหตุมาจากบุหรี่ และมีการคาดการณ์ว่าถ้ายังไม่สามารถเลิกบุหรี่ได้ จะมีผู้เสียชีวิตจากโรคที่เกิดขึ้นจากการสูบบุหรี่ประมาณ 500 ล้านคน ปัจจุบันมีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ประมาณปีละ 5 ล้านคน โดยทุกๆ 10 คนที่ตายจะมี 1 คน ที่ตายด้วยสาเหตุจากการสูบบุหรี่ หากไม่มีมาตรการควบคุมการสูบบุหรี่ที่มีประสิทธิภาพที่ดีกว่าในปัจจุบัน คาดว่าในอีก 20 – 30 ปีข้างหน้า หรือประมาณ พ.ศ. 2570 สัดส่วนของผู้เสียชีวิตด้วยสาเหตุจากบุหรี่จะเพิ่มเป็น 1 ใน 6 และจำนวนผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่จะเพิ่มเป็นประมาณปีละ 10 ล้านคน (ธนาคารโลก 2005) นอกจากนี้ การสูบบุหรี่ในวัยรุ่นยังเป็นสื่อเข้าไปสู่สิ่งเสพติดที่ร้ายแรงมากกว่า จากการวิจัยในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย พบว่า ผู้ที่ติดสิ่งเสพติดอื่น เช่น เหล้า เฮโรอีน ผีนหรือกัญชา เฮโรอีน และโคเคน ล้วนแต่เริ่มจากการติดบุหรี่ปีก่อนทั้งสิ้น โดยร้อยละ 62 ของวัยรุ่น

ที่ติดเหล้า ร้อยละ 75 ของวัยรุ่นที่ติดฝิ่นและกัญชา และร้อยละ 95 ของวัยรุ่นที่ติดเฮโรอีนและโคเคน เริ่มจากการติดบุหรี่ก่อน (ประภคิต วาทีสาธกกิจ และคณะ ม.ป.ป.)

ปัญหาการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่น จัดเป็นปัญหาที่ทุกประเทศรวมถึงประเทศไทยให้ความสำคัญ ในปีพ.ศ. 2551 องค์การอนามัยโลก ได้กำหนดคำขวัญวันงดสูบบุหรี่โลกไว้ว่า “Tobacco Free Youth” (วัยรุ่นปลอดบุหรี่) แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับปัญหาการสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นอย่างชัดเจน ปัจจุบันอัตราการสูบบุหรี่ในผู้ใหญ่มีแนวโน้มลดลง แต่อัตราการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ พบว่า เยาวชนอายุระหว่าง 11-24 ปี สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นจาก 1,503,633 คน ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 1,618,971 คน ในปี พ.ศ. 2550 (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ 2550) สอดคล้องกับการศึกษาของ นุพภา ศิริวิรัมย์ และคณะ (2550) ที่พบว่า วัยรุ่นอายุ 13 – 18 ปี มีแนวโน้มสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.9 ในปีพ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 15.0 ในปีพ.ศ. 2549 และมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (2548) ที่รายงานว่า ในปี พ.ศ. 2547 มีวัยรุ่นที่สูบบุหรี่เป็นประจำประมาณ 1.26 ล้านคน โดยเป็นวัยรุ่นชายประมาณ 1.23 ล้านคน และวัยรุ่นหญิงประมาณ 3 หมื่นคน โดยในแต่ละปีมีวัยรุ่นเสพติดบุหรี่รายใหม่ และกลายเป็นผู้สูบบุหรี่ประจำเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 2 ถึง 3 แสนคน (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ ม.ป.ป.)

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในประเทศไทยกับวัยรุ่นในต่างประเทศ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยใกล้เคียงกับวัยรุ่นในประเทศแถบเอเชีย จากการศึกษาของ Srinath และคณะ (2006) ที่เมืองเดลฮี และเซไน ประเทศอินเดีย พบว่า นักเรียนเกรด 8 ร้อยละ 9.3 เคยสูบบุหรี่ โดยนักเรียนชายเคยสูบบุหรี่ร้อยละ 12.1 นักเรียนหญิงเคยสูบบุหรี่ร้อยละ 6.9 นอกจากนี้การศึกษาของ Xinguang และคณะ (2006) ที่เมืองปักกิ่ง

ประเทศจีน พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของนักเรียนเกรด 8 เกรด 10 และเกรด 11 เท่ากับร้อยละ 9.6 โดยนักเรียนชายสูบบุหรี่ร้อยละ 18.3 นักเรียนหญิงสูบบุหรี่ร้อยละ 1.7

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยกับวัยรุ่นในประเทศแถบยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า วัยรุ่นในประเทศแถบยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกา มีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่าวัยรุ่นไทย โดยเฉพาะอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง ซึ่งจากการศึกษาของ Rodu และคณะ (2005) พบว่า ระหว่างปี ค.ศ. 1989 และ ปี ค.ศ. 2003 วัยรุ่นสวีเดน อายุ 15 – 16 ปี มีแนวโน้มของอัตราการสูบบุหรี่ลดลงโดยวัยรุ่นชายลดลงจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 4 และวัยรุ่นหญิงลดลงจากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 10 และจากการศึกษาของ Lloyd (2004) พบว่า นักเรียนอเมริกันที่กำลังศึกษาในเกรด 8 มีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นช้าๆ จากร้อยละ 14.3 ในปี ค.ศ. 1991 เป็นร้อยละ 21.0 ในปี ค.ศ. 1996 และหลังจากนั้นค่อยๆ ลดลงเหลือร้อยละ 19.1 ในปี ค.ศ. 1998 โดยนักเรียนชายมีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 18.0 และนักเรียนหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่ ร้อยละ 19.8

เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายที่บริษัทผลิตบุหรี่มองว่า เป็นแหล่งตลาดที่มีศักยภาพสูงและง่ายต่อการทดแทนตลาดผู้สูบบุหรี่ที่เป็นผู้ใหญ่ ที่นับวันจะค่อย ๆ น้อยลง ผลการวิจัยของมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (2544) พบว่า เยาวชนยังไม่ตระหนักถึงผลเสียของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมากเท่ากับผู้ใหญ่ ทำให้ประเมินฤทธิ์เสพติดของสารนิโคตินในบุหรี่ต่ำกว่าความเป็นจริง เพราะเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกและตัดสินใจที่จะสูบบุหรี่มวนต่อไปจนติดก็เป็นการยากที่เยาวชนจะเลิกสูบบุหรี่ได้ เนื่องจากนิโคตินในบุหรี่เป็นสารเสพติด ดังนั้น กลยุทธ์ที่สำคัญของบริษัทที่ผลิตบุหรี่ คือ ทำอย่างไรที่จะให้เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่มวนแรก และมวนต่อไปจนติดบุหรี่ในที่สุด (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ 2544) ผลจากการศึกษาของบุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2550) ในเรื่องพฤติกรรมการณ์การสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่ระหว่างอายุ 14 – 17 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยที่สูบบุหรี่ทั้งหมด
 มวนครั้งแรกคือ 14.9 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับวัยรุ่นในต่างประเทศ พบว่า วัยรุ่นจีนเริ่มสูบบุหรี่ที่อายุเฉลี่ย 10 ปี ขณะที่วัยรุ่นมาเลเซียเริ่มสูบบุหรี่ที่อายุ 13 – 14 ปี โดยวัยรุ่นไทย
 นิยมสูบบุหรี่ที่มียี่ห้อจากโรงงานมากกว่าการสูบบุหรี่เส้นหรือบุหรี่ที่ไม่มียี่ห้อ นอกจากนี้
 ประมาณร้อยละ 50 ของวัยรุ่นไทยเชื่อว่า บุหรี่ที่ตนเองสูบประจำเป็นบุหรี่รสอ่อน ซึ่งมี
 อันตรายน้อยและติดได้ยากกว่าบุหรี่รสเข้ม

จากการศึกษาที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ซึ่งเป็นสาเหตุของโรค
 ต่างๆ มากมาย และอาจนำไปสู่การใช้ยาเสพติดอื่นๆ ดังนั้น การศึกษาติดตาม การรับรู้
 ความเชื่อ ทศนคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ จึงมีความจำเป็น
 เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการวางแผน และกำหนดนโยบายในการป้องกัน
 และควบคุมการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น

ในการประชุมสมัชชาใหญ่องค์การอนามัยโลก ปีค.ศ. 1997 ประเทศสมาชิก 191
 ประเทศ ได้เรียกร้องให้มีการดำเนินการจัดทำกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุม
 ยาสูบ (Framework Convention on Tobacco Control: FCTC) ซึ่งเป็นข้อตกลงของแต่ละ
 ประเทศ ที่จะดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบของประเทศนั้นๆ กรอบอนุสัญญานี้
 เป็นความร่วมมือระหว่างนานาชาติฉบับแรก โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การมุ่งเน้นและ
 ให้ความสำคัญต่อสุขภาพมากกว่าผลประโยชน์ทางธุรกิจและการค้า ทั้งนี้กรอบอนุสัญญา
 ว่าด้วยการควบคุมยาสูบมีสาระสำคัญ คือ การลดอุปสงค์ (Demand) ของยาสูบ ได้แก่
 การให้การศึกษา การสร้างความตระหนักเรื่องภัยบุหรี่ การเพิ่มราคาและภาษียาสูบ
 การห้ามโฆษณาส่งเสริมหรือสนับสนุนการขายบุหรี่ การติดฉลากคำเตือน
 การช่วยให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบ และการลดอุปทาน (Supply) ได้แก่ การสนับสนุน

การปลูกพืชทดแทนยาสูบ มาตรการการจัดการบุหรี่เถื่อน / บุหรี่ลักลอบ / บุหรี่ปลอม เป็นต้น ประเทศไทยเป็น 1 ใน 40 ประเทศที่ได้ลงนามในกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (FCTC) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2548

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ (International Tobacco Control Policy Survey: ITC) เป็นโครงการสำรวจเพื่อติดตามผลการดำเนินตามอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (FCTC) ซึ่งปัจจุบันมีการสำรวจใน 19 ประเทศทั่วโลก ครอบคลุม ร้อยละ 50 ของประชากรโลก และร้อยละ 60 ของผู้สูบบุหรี่ทั่วโลก มีประเทศที่เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อังกฤษ ไอร์แลนด์ เยอรมัน ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ เม็กซิโก อูรุกวัย บังคลาเทศ จีน เกาหลีใต้ มาเลเซีย ไทย และกำลังดำเนินการสำรวจเพิ่มเติมใน 3 ประเทศได้แก่ บราซิล อินเดีย และชูดาน

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย (International Tobacco Control Policy Survey - Southeast Asia: ITC - SEA (Thailand)) เป็นโครงการศึกษาเพื่อติดตามผลกระทบในระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อมุ่งติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเรื่องความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ รวมทั้งผลกระทบของนโยบายการควบคุมการสูบบุหรี่ที่จะถูกนำมาใช้ในช่วงระยะเวลาที่ทำการสำรวจ โดยทำการสำรวจทุก 1 ปี ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 ปี เริ่มดำเนินการสำรวจรอบที่ 1 ในเดือนมกราคม 2548 และจะเสร็จสิ้นโครงการในปี พ.ศ. 2552 พื้นที่ทำการสำรวจครอบคลุมกรุงเทพมหานคร และ 4 ภาค ของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยเลือก 2 จังหวัดในแต่ละภาค และแต่ละจังหวัดครอบคลุมทั้งเขตเมือง และเขตชนบท

การสำรวจรอบนี้เป็นการสำรวจรอบที่ 3 วัตถุประสงค์หลักของการสำรวจรอบที่ 1 (พ.ศ. 2548) เพื่อสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นต่อท่าทีบริษัทผลิตยาสูบ ความรู้เรื่องผลกระทบของบุหรี่ต่อสุขภาพ การโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ การรับรู้การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ และการเลิกสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นไทย โดยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการติดตามประเมินผลกระทบเชิงนโยบายในการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยในการสำรวจรอบต่อไป

ส่วนการสำรวจรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549) มุ่งเน้นในการติดตามประเด็นที่น่าสนใจ คือ พฤติกรรม การสูบบุหรี่ ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นต่อท่าทีบริษัทผลิตยาสูบ ความรู้เรื่องผลกระทบของบุหรี่ต่อสุขภาพ การโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ การเลิกสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นไทย และผลกระทบจากนโยบายที่เปลี่ยนแปลงในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 คือ การใช้ฉลากคำเตือนแบบใหม่ที่เป็นรูปภาพทดแทนแบบเดิมที่เป็นตัวหนังสือเพียงอย่างเดียว การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย และการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ สำหรับการสำรวจในรอบที่ 3 (พ.ศ. 2551) เป็นการสำรวจความชุกของการสูบบุหรี่ พฤติกรรม การสูบบุหรี่ ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นต่อท่าทีบริษัทผลิตยาสูบ ความรู้เรื่องผลกระทบของบุหรี่ต่อสุขภาพ การโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ การติดตามความคิดเห็นต่อฉลากคำเตือนบนซองของบุหรี่ และการเลิกสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นไทย นอกจากนี้ ยังได้มีการสำรวจเพิ่มเติมในประเด็นความคิดเห็นต่อการบังคับใช้กฎหมายห้ามการสูบบุหรี่ในผับ บาร์ เนื่องจากภายหลังจากการสำรวจรอบที่ 2 รัฐบาลได้มีการออกกฎหมายใหม่เพิ่มเติม ในการศึกษารอบนี้ เน้นการเปรียบเทียบผลการสำรวจทั้ง 3 รอบ ในประเด็นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ และผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบที่เปลี่ยนแปลงในระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 คือ ฉลากคำเตือน

การห้ามวางโซว์บุหรี ฌ จุดขาย และการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี และการห้ามโฆษณาการ
ขายบุหรี

โครงการสำรวจผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
ดำเนินการสำรวจคู่ขนานในประชากรสองกลุ่ม คือ กลุ่มผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี และกลุ่มวัยรุ่น
(ทั้งที่สูบบุหรีและไม่สูบบุหรี) รายงานวิจัยฉบับนี้ นำเสนอเฉพาะผลการสำรวจในกลุ่ม
วัยรุ่น (อายุ 13-21 ปี) สำหรับผลการสำรวจของกลุ่มผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี ได้นำเสนอแยกใน
รายงานวิจัยอีกฉบับหนึ่ง (รายงานวิจัยผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบใน
ประเทศไทย: การสำรวจกลุ่มผู้สูบบุหรีระดับประเทศรอบที่ 3 (พ.ศ. 2551))

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อติดตามผลกระทบของนโยบายและมาตรการในการควบคุมการบริโภคยาสูบที่
ดำเนินการในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2552

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อติดตามอัตราความชุกของการสูบบุหรีของวัยรุ่นไทย
2. เพื่อติดตามพฤติกรรมการสูบบุหรีของวัยรุ่นไทย
3. เพื่อสำรวจความคิดเห็น ความเชื่อ และความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี
ของวัยรุ่นไทย

4. เพื่อสำรวจการรับรู้การดำเนินงานตามนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
5. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่ใช้ในการทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยระหว่างการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3
6. เพื่อประเมินผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบผลการสำรวจในรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ในการสำรวจรอบที่ 3 นี้ ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรี่ การโฆษณาและการส่งเสริมการขายบุหรี่ การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย แหล่งข้อมูลข่าวสารการรณรงค์เพื่อต่อต้านการสูบบุหรี่ ลักษณะการซื้อบุหรี่ การจำกัดสถานที่สูบบุหรี่ ทศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ความคิดเห็นต่อทำที่บริษัทผลิตยาสูบ และการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

พื้นที่การสำรวจครอบคลุม เขตเมือง เขตชนบท ทั้งในกรุงเทพมหานคร และ 8 จังหวัด ใน 4 ภาคของประเทศไทย ได้แก่

- ภาคเหนือ : เชียงใหม่ และแพร่
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : นครราชสีมา และหนองคาย
- ภาคกลาง : นครปฐม และสมุทรสาคร
- ภาคใต้ : นครศรีธรรมราช และสงขลา

บททวนวรรณกรรม

ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรม เริ่มต้นด้วยการนำเสนอความเป็นมาของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ทั้งที่มีมาตั้งแต่เริ่มต้นและที่มีเพิ่มเติมในแต่ละช่วงที่ทำการสำรวจ การติดตามผลของนโยบายและการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น และการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

2.1 นโยบายและการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

2.1.1 นโยบายและการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ก่อนการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม 2548)

ในปี พ.ศ. 2517 ประเทศไทยได้มีการกำหนดนโยบายให้มีฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่โดยพิมพ์ว่า “การสูบบุหรี่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” ต่อมา พ.ศ. 2525 ได้เปลี่ยนเป็น “การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ” ต่อมา พ.ศ. 2529 มีการจัดตั้ง “โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่” ในมูลนิธิหมอชาวบ้าน ซึ่งปัจจุบันคือ มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2532 มีการก่อตั้งคณะกรรมการการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ (คบยช.) เป็นครั้งแรก และมีประกาศให้มีการพิมพ์คำเตือน 6 แบบบนซองบุหรี่ ต่อมารัฐบาลได้กำหนดให้ฉลากคำเตือนมีข้อความ 10 แบบ (ดูรายละเอียดในรายงานการสำรวจกลุ่มวัยรุ่นรอบที่ 2) โดยใช้จนถึงปี พ.ศ. 2547

ในปี พ.ศ. 2532 มีกฎหมายห้ามการโฆษณาบุหรี่

ในปี พ.ศ. 2535 เกิดเหตุการณ์สำคัญด้านนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย โดยรัฐสภาไทยออกกฎหมายที่สำคัญ 2 ฉบับ คือพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 (ดูรายละเอียดในรายงานการสำรวจกลุ่มวัยรุ่นรอบที่ 2)

ในปี พ.ศ. 2537 รัฐบาลได้กำหนดมาตรการทางด้านภาษีและขึ้นภาษีบุหรี่เพื่อนโยบายสุขภาพจากร้อยละ 55 เป็นร้อยละ 60 ของราคาบุหรี่ ใน พ.ศ. 2538 รัฐบาลปรับขึ้นภาษีบุหรี่จากร้อยละ 60 เป็นร้อยละ 62 ต่อมา ในปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลปรับขึ้นจากร้อยละ 62 เป็นร้อยละ 68 ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 ปรับเป็นร้อยละ 70 ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ปรับเป็นร้อยละ 71.5 ในปีพ.ศ. 2544 ปรับเป็นร้อยละ 75 ในปีพ.ศ. 2549 ปรับเป็นร้อยละ 79 และในปีพ.ศ. 2550 ปรับเป็นร้อยละ 80 (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ 2550)

ในปี พ.ศ. 2540 ได้มีการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 8 เรื่องกำหนดเครื่องหมายแสดงพื้นที่อนุญาตให้สูบบุหรี่และเขตห้ามสูบบุหรี่ และประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 9 เรื่องสภาพและลักษณะของเขตสูบบุหรี่ ต่อมา พ.ศ. 2544 มีพระราชบัญญัติส่งเสริมสุขภาพก่อตั้งสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยกำหนดให้นำเงินร้อยละ 2 ของภาษีบุหรี่และสุรามาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชน ต่อมา พ.ศ. 2545 มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 10 เรื่องกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดบริเวณหรือพื้นที่

ของสถานที่ดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่ หรือเขตปลอดบุหรี่ และมีการขยายสถานที่
สาธารณะให้เป็นเขตปลอดบุหรี่มากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2546 มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 13 เรื่องกำหนดชื่อหรือ
ประเภทของสถานที่สาธารณะให้มีการกำหนดเขตปลอดบุหรี่ แก่ไขจากฉบับที่ 10 และ
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ห้ามร้านค้าทุกประเภทขายบุหรี่ เครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ให้กับเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี (มณฑา เก่งการพานิช และ ลักขณา เตมศิริกุลชัย
2548)

2.1.2 นโยบาย และการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ในช่วงระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม 2548) และรอบที่ 2 (สิงหาคม 2549)

ในปี พ.ศ. 2548 มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 8 กำหนดหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากของบุหรี่ซีกาแรต มีผลบังคับใช้
ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2548 โดยเปลี่ยนแปลงคำเตือนจากข้อความ มาเป็นการใช้ภาพ
คำเตือน 4 สี พร้อมข้อความบรรยาย มีทั้งหมด 6 ภาพ โดยเพิ่มพื้นที่จาก 1 ใน 3 เป็น
ร้อยละ 50 ของพื้นที่บนซองบุหรี่

ในปี พ.ศ. 2548 ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 15 เรื่องกำหนด
เครื่องหมายของเขตสูบบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่ และใน วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2548 ได้มี
การออกกฎหมายห้ามร้านขายบุหรี่ไซ์บุหรี่ ณ จุดขาย

ในปี พ.ศ. 2549 ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 12 กำหนดให้ห้ามพิมพ์สรรพคุณบุหรี่ยา รสอ่อน รสเบา ในบุหรี่ยิกาแรต บุหรี่ยีการ์ และยาเส้น

2.1.3 นโยบาย และการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ในช่วงระหว่างการสำรวจรอบที่ 2 (สิงหาคม 2549) และรอบที่ 3 (มกราคม 2551)

ในปี พ.ศ. 2549 มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 17 พ.ศ. 2549 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนด สภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตสูบบุหรี่ หรือเขตปลอดบุหรี่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 โดยมีการกำหนด สถานที่สาธารณะให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด อาทิ ที่พักผู้โดยสารทุกประเภท ลิฟต์โดยสาร สุขา อาคารสถานประกอบการนวดไทยหรือนวดแผนโบราณ สปา สนามเด็กเล่น อาคารอิมพอร์ตดูกีฬาหรือการแสดง สถานที่รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ ในปีเดียวกันได้เพิ่มจำนวนภาพคำเตือน 4 สี พร้อมข้อความแสดงพิษภัยของบุหรี่ในบุหรี่ยิกาแรตและบุหรี่ยีการ์ จาก 6 ภาพ เป็น 9 ภาพ (ดูรายละเอียดในรายงานการสำรวจกลุ่มวัยรุ่นรอบที่ 2) และใน ปี พ.ศ. 2551 ได้มีประกาศให้แก้ไขรูปภาพบนฉลากคำเตือนบนพิษภัยของบุหรี่ ที่สื่อความหมายไม่ชัดเจน ให้สื่อความหมายให้ถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น (ได้แก่ ภาพการใช้สังฆ์รดน้ำศพ เปลี่ยนเป็นใช้ขันรดน้ำศพแทน)

ในปี พ.ศ. 2550 ได้มีการประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 18 พ.ศ. 2550 เรื่อง กำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่

หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนด สภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 โดยประกาศฉบับนี้ได้ยกเลิกข้อยกเว้นที่เดิมให้ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม กับสถานที่ทำงาน เอกชน ที่มีระบบปรับอากาศและจุดทะเบียนเป็นสถานบริการ สามารถอนุญาตให้ผู้ใช้บริการสูบบุหรี่ได้ ภายในสถานบริการเหล่านั้น โดยกำหนดเขตปลอดบุหรี่ต้องมีสภาพและลักษณะดังต่อไปนี้ 1) ต้องแสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด 2) ไม่มีการสูบบุหรี่ และ 3) ไม่มีอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสูบบุหรี่

ดังนั้น เมื่อประกาศ ฉบับนี้มีผลบังคับใช้ 1) ร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม เฉพาะบริเวณที่มีระบบปรับอากาศ (รวมถึง ผับ บาร์ และสถานบริการอื่นๆ) เป็นเขตปลอดบุหรี่ ประเภทที่ 1 คือ ปลอดบุหรี่ 100 เปอร์เซ็นต์โดยไม่มีข้อยกเว้น และ 2) ส่วนร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มบริเวณที่ไม่มีระบบปรับอากาศกับสถานที่ทำงานของเอกชน บริเวณที่มีระบบปรับอากาศทั้งหมด ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่เช่นเดียวกัน แต่สามารถจัดเขตสูบบุหรี่ให้กับผู้ใช้บริการได้ เหมือนที่ทำอากาศยาน หรือในสถานที่ราชการ (ซึ่งการจัดเขตสูบบุหรี่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประกาศกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 9 พ.ศ. 2540) นอกจากนี้ ประกาศฉบับนี้ยังได้เพิ่มสถานที่สาธารณะแห่งใหม่ที่กำหนดให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ คือ “ตลาด” หรือ “สถานที่ที่จัดไว้ให้ผู้ค้าเป็นที่ชุมนุม เพื่อจัดแสดง จำหน่าย หรือแลกเปลี่ยนสินค้า หรือบริการ ซึ่งจัดเป็นประจำหรือเป็นชั่วคราวหรือตามวันที่กำหนด” ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ประเภทที่ 2 คือ ประเภทที่สามารถจัดเขตสูบบุหรี่ให้กับผู้ใช้บริการได้ (เช่นเดียวกับร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มบริเวณที่ไม่มีระบบปรับอากาศ หรือสถานที่ราชการ) (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ กรมควบคุมโรค 2551)

2.2 การติดตามผลของนโยบายและการดำเนินการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

2.2.1 การห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรไทย ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2550 พบว่า ร้อยละ 93.6 ของเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถซื้อบุหรี่โดยผู้ขายไม่ได้ขอดูบัตรประจำตัวประชาชน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ 2551) สอดคล้องกับ บุปผา ศิริวิศมี (2550) ที่พบว่า วัยรุ่นถึงร้อยละ 36.5 ที่รายงานว่าจะไม่เคยถูกปฏิเสธการขายบุหรี่ให้เพราะอายุไม่ถึง 18 ปี และนิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ (2547) พบว่า เด็กนักเรียนอายุระหว่าง 13 – 15 ปี ร้อยละ 44.8 สามารถซื้อบุหรี่จากร้านขายบุหรี่ได้ ทั้งที่เป็นการซื้อ/ขายที่ผิดกฎหมาย

2.2.2 ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

บุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นอายุ 13 – 19 ปี มากกว่าร้อยละ 70 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรือนำเชื่อถือมากและทำให้รับรู้ถึงอันตรายของการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่พบว่า วัยรุ่นทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 75 เห็นว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ไม่มีผลหรือมีผลเพียงเล็กน้อยที่ทำให้วัยรุ่นไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ เมื่อศึกษาผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อความถี่ของการสูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 43.4 ตอบว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรือนำมีผลทำให้สูบบุหรี่ลดลง ชัดแย้งกับผลการศึกษาของ สุระรอง ชินวงศ์และคณะ (ม.ป.ป.) ที่ทำการศึกษาในนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.4) เห็นว่า ภาพคำเตือนทำให้รู้สึกว่าการสูบบุหรี่เป็นการทำลายสุขภาพ แต่ไม่ได้ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวต่อพิษภัยของบุหรี่มากขึ้น (ร้อยละ 38.7) ไม่ได้ทำให้รู้สึกอยากลดหรือเลิกสูบบุหรี่ (ร้อยละ 45.1) เยาวชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.6) รายงานว่า ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ไม่ทำให้ความถี่ในการสูบบุหรี่เปลี่ยนแปลง และร้อยละ 60.9 รายงานว่า ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ไม่ทำให้จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันเปลี่ยนแปลง

2.2.3 การห้ามโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย

วสันต์ ศิลปะสุวรรณและคณะ (2543) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 เกี่ยวกับการห้ามโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย ใน 5 จังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ขอนแก่น ชลบุรี เชียงใหม่ และสงขลา พบว่า บริษัทบุหรี่มีการพลิกแพลงกลยุทธ์ทางการตลาดใช้โฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย ซึ่งอาจเข้าข่ายผิดกฎหมาย โดยมีการมอบตู้โชว์บุหรี่ให้ร้านค้า ใช้สีและโลโก้ที่ห่อบุหรี่ให้มองเห็นชัดเจนสะดุดตา แสดงไว้บนหน้าร้านค้าหรือแขวนไว้ในร้านค้าที่มองเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการแจกปฏิทิน นาฬิกา รวมทั้งติดสติ๊กเกอร์หน้าร้าน ในขณะที่ประชาชนและเจ้าของร้านขายบุหรี่ 3 ใน 4 รวมทั้งผู้บังคับกฎหมายมากกว่าร้อยละ 80 รับรู้ว่าการกระทำของบริษัทขายบุหรื่อดังกล่าวเป็นการโฆษณาขายบุหรี่ แต่ส่วนใหญ่ยังมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่ในประเด็นต่างๆ ไม่ถูกต้อง โดยประชาชน 1 ใน 5 เท่านั้นที่รู้ว่าการโฆษณาบุหรี่ในร้านขายบุหรี่ผิดกฎหมาย ประชาชนและเจ้าของร้านส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยแน่ใจว่า การโฆษณา ณ จุดขายเป็นการผิดกฎหมาย ส่วนผู้บังคับใช้กฎหมายส่วนใหญ่เห็นว่า การโฆษณา ณ จุดขายผิดกฎหมาย แต่ไม่แน่ใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการห้ามโฆษณาขายบุหรี่

2.2.4 การกำหนดเขตปลอดบุหรี่

เอแบคโพลล์ (2548) ได้ทำการสำรวจประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา ในเดือนมิถุนายน 2548 พบว่า ประชาชนเคยพบเห็นการสูบบุหรี่ในห้องสุขาสาธารณะ ร้อยละ 78.7 ในตู้โทรศัพท์สาธารณะ ร้อยละ 71.3 สถานที่ราชการ / รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 63.2 สถานศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ร้อยละ 55.3 ซึ่งสถานที่ต่างๆ เหล่านี้ กฎหมายกำหนดให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ม.ป.ป)

การสำรวจของเอแบคโพลล์ กรกฎาคม 2549 พบว่า ผู้มาเที่ยวสถานบันเทิงที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 56.9 เห็นด้วยกับการห้ามสูบบุหรี่ในสถานบันเทิง ส่วนผู้มาเที่ยวร้อยละ 73.8 เห็นว่าหากมีกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในสถานบันเทิงจะมีส่วนช่วยแก้ปัญหาการใช้ยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนได้ ด้านพนักงานสถานบันเทิง ร้อยละ 74.0 เห็นว่า กฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในสถานบันเทิงจะมีส่วนช่วยให้สุขภาพดีขึ้นได้ ร้อยละ 49.4 ต้องการให้สถานบันเทิงปลอดบุหรี่ (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ 2551)

2.3 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

2.3.1 อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ปัจจุบันนี้ บุหรี่ได้แพร่เข้าไปถึงกลุ่มเยาวชนเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มว่าเยาวชนจะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นอีกในอนาคต จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2544 พบว่า เยาวชน อายุ 15 – 24 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นทั้งชายและ

หญิง ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนปี 2550 พบว่า การสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยยังคงเพิ่มสูงขึ้น โดยมีเยาวชนที่กลายเป็นผู้สูบบุหรี่ประจำ 1,278,057 คน วัยรุ่นอายุ 11 – 14 ปี ที่สูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 0.2 ส่วนวัยรุ่นอายุ 15 – 18 ปี มีจำนวน 228,219 คน ที่สูบบุหรี่เป็นประจำคิดเป็นร้อยละ 5.0 ส่วนเยาวชนอายุระหว่าง 19 – 24 ปี มีจำนวน 1,042,502 คน ที่สูบบุหรี่เป็นประจำคิดเป็นร้อยละ 17.4 และเป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา แม้ว่าแนวโน้มการสูบบุหรี่จะลดลงในภาพรวม แต่ในกลุ่มเยาวชนอายุ 11 – 24 ปี กลับสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2550 มีเยาวชนสูบบุหรี่ (ทั้งที่สูบบุหรี่เป็นประจำ และสูบเป็นครั้งคราว) ถึง 1,600,000 คน เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2549 ประมาณ 1 แสนคน โดยกลุ่มอายุ 15 – 18 ปี เพิ่มขึ้นประมาณ 26,000 คน และกลุ่มอายุ 19 – 24 ปี เพิ่มขึ้น 10,000 คน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2551)

ผลการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13 – 17 ปี ของบุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นในการสำรวจรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549) เมื่อเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ 1 (พ.ศ. 2548) โดยวัยรุ่นชายมีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.3 ในการสำรวจรอบที่ 1 เป็นร้อยละ 27.8 ในการสำรวจรอบที่ 2 ส่วนวัยรุ่นหญิงมีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.5 เป็นร้อยละ 2.3 ตามลำดับ โดยวัยรุ่นที่มีอายุเพิ่มขึ้นมีแนวโน้มจะสูบบุหรี่มากขึ้น

2.3.2 อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่

ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรไทย พ.ศ. 2549 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า อายุเฉลี่ยเมื่อบุคคลเริ่มสูบบุหรี่ คือ 18.3 ปี วัยรุ่นชายมีอายุเฉลี่ยที่

เริ่มสูบบุหรี่เร็วกว่าวัยรุ่นหญิง โดยวัยรุ่นหญิงเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุเฉลี่ย 19.9 ปี ในขณะที่วัยรุ่นชายเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 18.2 ปี (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ 2551)

ผลการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 – 17 ปี ของ นุปผา ศิริวัศมี และคณะ (2549) พบว่า วัยรุ่นเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกที่อายุเฉลี่ย 14.9 ปี ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ ผ่องศรี ศรีมรกต และ รุ่งนภา ผาณิตรัตน์ (2548) ที่พบว่า อายุที่เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่เฉลี่ยเท่ากับ 13.8 ปี โดยอายุต่ำสุดที่เริ่มสูบบุหรี่คือ 5 ปี ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของ นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ (2547) ในเยาวชนไทยอายุ 13 – 15 ปี พบว่า เยาวชนร้อยละ 16.9 เริ่มสูบบุหรี่ก่อนอายุ 10 ปี

2.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

2.4.1 ปัจจัยทางด้านประชากร

เพศ

ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากร พ.ศ. 2544 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า การสูบบุหรี่ในทุกกลุ่มอายุของชายจะสูงกว่าของหญิง (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ กรมควบคุมโรค 2551) และจากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย พ.ศ. 2549 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เยาวชนไทยอายุ 15 – 18 ปี สูบบุหรี่ 202,509 คน เป็นชาย 189,850 คน และหญิง 12,659 คน ส่วนเยาวชนไทยอายุ 19 – 24 ปี สูบบุหรี่ 946,837 คน เป็นชาย 921,221 คน และหญิง 25,616 คน (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ 2551)

เมื่อสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยอายุ 11 – 24 ปี พ.ศ. 2550 พบว่า อัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำของเยาวชนชาย เท่ากับร้อยละ 17.0 ส่วนเยาวชนหญิง ร้อยละ 0.2 (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ ม.ป.ป) สอดคล้องกับการศึกษาของ นุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นชายสูบบุหรี่ร้อยละ 27.8 ขณะที่วัยรุ่นหญิงสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 2.3 และวัยรุ่นหญิงมีโอกาสที่จะไม่สูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นชาย 10.1 เท่า

นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยอายุ 13 – 15 ปี พบว่า วัยรุ่นชายเคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 37.9 ขณะที่วัยรุ่นหญิง เคยสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 15.1

อาชีพ

ผลการศึกษาของนุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นที่ไม่ได้เป็นนักเรียนสูบบุหรี่มากกว่า วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน (ร้อยละ 37.6 และร้อยละ 9.8 ตามลำดับ) วัยรุ่นที่มีอาชีพกรรมกรหรือรับจ้าง สูบบุหรี่มากที่สุดถึงร้อยละ 59.1 นอกจากนี้ นักเรียนหรือนักศึกษามีโอกาสที่จะไม่สูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา 2.5 เท่า

2.4.2 ปัจจัยทางด้านสังคม (ครอบครัว เพื่อน และการดื่มแอลกอฮอล์)

ครอบครัว

ผลการศึกษาของนุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2550) พบว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนผู้สูบบุหรี่มากขึ้น จะมีจำนวนวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มากขึ้นตามไปด้วย โดยครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่

ในบ้าน มีวัยรุ่นสูบบุหรี่ร้อยละ 11.3 ขณะที่ครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 1 คนในบ้าน มีวัยรุ่นสูบบุหรี่ร้อยละ 15.6 ส่วนครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 2 คนในบ้าน มีวัยรุ่นสูบบุหรี่ร้อยละ 24.5 และครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 3-5 คนในบ้าน มีวัยรุ่นสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 39.1 เมื่อพิจารณาการมีผู้สูบบุหรี่กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีผู้สูบบุหรี่มีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ นอกจากนี้ การศึกษาของ สตีเฟน ฮาแมนน์ (2548) พบว่า การสูบบุหรี่ของพ่อแม่จะมีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเด็กในอนาคต โดยเด็กที่มีพ่อแม่สูบบุหรี่ มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่เมื่อเติบโตขึ้น มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่มีพ่อแม่สูบบุหรี่

เพื่อน

ผลการศึกษาของบุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2549) พบว่า วัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่มีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ โดยวัยรุ่นที่มีจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1 คน มีโอกาสที่วัยรุ่นจะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1.6 เท่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปราณีย์ ทัดศรี และคณะ (2545) ที่พบว่า สาเหตุที่เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก ร้อยละ 30.6 เป็นเพราะเพื่อนชักชวน สุภาพร ทองศรี (2543) พบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี่ได้บุหรี่มวนแรกมาจากเพื่อนสนิท และการมีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ ส่งผลต่อความถี่ในการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ผ่องศรี ศรีมรกต และ รุ่งนภา ผาณิตรัตน์ (2548) พบว่า เยาวชนร้อยละ 38.2 มีแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้สูบบุหรี่ คือ เพื่อนชักชวน และเยาวชนส่วนมาก (ร้อยละ 52.6) ได้บุหรี่จากเพื่อน ธาณินทร์ สุทธิประเสริฐ (2543) พบว่า ค่านิยมต่อการสูบบุหรี่ในกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของเยาวชน

การดื่มแอลกอฮอล์

บุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2549) พบว่า การดื่มเหล้าหรือเบียร์จะทำให้วัยรุ่นมีโอกาสที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น ยิ่งดื่มมากโอกาสที่จะสูบบุหรี่ก็เพิ่มมากขึ้น วัยรุ่นที่เคยดื่มเหล้าหรือเบียร์ มากกว่า 5 ครั้งในช่วง 1 เดือน มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่ มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่เคยดื่ม 2.7 เท่า จากผลการสำรวจของเอแบคโพลล์ พ.ศ. 2547 ในนักเรียนนักศึกษาในระดับมัธยมต้นถึงปริญญาตรีทั่วประเทศ พบว่า ในเยาวชน 100 คนที่สูบบุหรี่ คาดการณ์ว่ามีถึง 88 คน ที่ดื่มเหล้าด้วย และเยาวชน 100 คน ที่สูบบุหรี่ คาดการณ์ว่ามีถึง 68 คนที่เที่ยวกกลางคืน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2551)

2.4.3 ปัจจัยทางด้านสื่อโฆษณา

นอกจากครอบครัวและกลุ่มเพื่อนแล้ว สื่อโฆษณาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นระดับประเทศ ของ บุปผา ศิริวิศมี และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เห็นการโฆษณาที่ทำให้อยากสูบบุหรี่ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 65.1 กับร้อยละ 38.9 ตามลำดับ) ร้อยละ 82.0 ของวัยรุ่นเคยเห็นนักแสดงสูบบุหรี่ เวลาที่ดูโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ หรือภาพยนตร์ และร้อยละ 30.5 ของวัยรุ่นรายงานว่า มีดารานักร้องที่ชื่นชอบสูบบุหรี่ โดยวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีดารานักร้องที่ชื่นชอบสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 39.6 กับร้อยละ 28.9 ตามลำดับ)

2.4.4 ปัจจัยด้านความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 58.4 เชื่อว่า การสูบบุหรี่ เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ในขณะที่มีวัยรุ่นที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 29.2 ที่มีความเชื่อดังกล่าว นอกจากนี้ วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 32.1 ยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ ในขณะที่วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ยอมรับได้เพียงร้อยละ 12.2 ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการสูบบุหรี่ของผู้หญิง พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 13.3 ยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ ในขณะที่วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ยอมรับได้เพียงร้อยละ 4.8 วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ร้อยละ 29.2 เห็นว่า คนอายุรุ่นเดียวกันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่ใน ขณะที่วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยเพียง ร้อยละ 12.0 และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีความเชื่อว่าการสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัยมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 13.3 และร้อยละ 5.0 ตามลำดับ) (บุปผาศิริวิศรี และคณะ 2549)

2.5 ผลกระทบจากการสูบบุหรี่

การสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านสุขภาพต่อผู้สูบบุหรี่ ผลกระทบด้านสุขภาพจากควันบุหรี่มือสอง และผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

2.5.1 ผลกระทบด้านสุขภาพต่อผู้สูบบุหรี่

ควันบุหรี่ประกอบด้วยสารเคมีมากกว่า 250 ชนิด ที่เป็นสารพิษอันตรายต่อร่างกาย และมากกว่า 60 ชนิด ที่เป็นสารก่อมะเร็ง การสูบบุหรี่เป็นวิธีการที่ทำให้สมองได้รับสารเซพติด (นิโคติน) เร็วที่สุด คือภายใน 7 วินาทีเท่านั้น บุหรี่เป็นสินค้าถูกกฎหมาย

ที่ทำอันตรายกับผู้บริโภคที่ปฏิบัติตามคำแนะนำในการใช้สินค้า ผู้บริโภคกลายเป็นคนติดบุหรี่ และได้รับผลร้ายอย่างรุนแรงต่อสุขภาพ บริษัทบุหรี่กลับเติบโตจากผลกำไรมหาศาล (สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล 2550)

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรไทย พ.ศ. 2543 – 2549 โดยศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) พบว่า คนไทยเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ปีละ 42,000 – 52,000 คน โดยโรคที่เป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งคือ โรคถุงลมโป่งพอง รองลงมาคือ โรคมะเร็งปอด และผู้ที่เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ โดยเฉลี่ยอายุสั้นลงถึง 12 ปี (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2551) การเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุน้อยจะเพิ่มความเสี่ยงที่จะเจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ มากขึ้นร้อยละ 50 ของผู้ที่สูบบุหรี่มาเป็นเวลานานจะเสียชีวิตจากพิษภัยของบุหรี่ โดยครึ่งหนึ่งจะเสียชีวิตในวัยกลางคน (ประภาพรรณ เทวกุล ณ อยุธยา 2543)

โรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่

มะเร็ง ที่เกิดจากการสูบบุหรี่พบได้ในหลายลักษณะดังนี้

1. มะเร็งที่เกิดจากการสัมผัสโดยตรงของสารก่อมะเร็งในควันบุหรี่กับอวัยวะในร่างกายนตามเส้นทางเดินของควันบุหรี่ ได้แก่ มะเร็งช่องปาก มะเร็งลำคอและกล่องเสียง มะเร็งหลอดลม มะเร็งปอด มะเร็งหลอดอาหาร และมะเร็งกระเพาะอาหาร ร้อยละ 85-90 ของมะเร็งปอด มีสาเหตุมาจากการสูบบุหรี่ และร้อยละ 20 - 30 ของมะเร็งปอดในผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ มีสาเหตุมาจากการได้รับควันบุหรี่มือสอง นอกจากนี้ โอกาสเป็นมะเร็งปอดจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุหรี่ที่สูบและระยะเวลาการสูบบุหรี่ (ประภิต วาทีสาธกกิจ 2551) ถ้า

ระยะเวลาที่สูบบุหรี่ยาวนานเพิ่มขึ้น 3 เท่า จะทำให้ความเสี่ยงที่จะเป็นมะเร็งปอดเพิ่มขึ้น 100 เท่า ในขณะที่จำนวนบุหรี่ที่สูบเพิ่มขึ้น 3 เท่า จะทำให้ความเสี่ยงที่จะเป็นมะเร็งปอดเพิ่มขึ้น 3 เท่า ฉะนั้นผู้ที่เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่ยังเป็นวัยรุ่นและยังคงสูบบุหรี่ทุกวัน คือ ผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งปอดมากที่สุด (ประภาพรพรณ เทวกุล ณ อยุธยา 2543)

2. มะเร็งที่เกิดจากการสัมผัสของสารก่อมะเร็งในกระแสโลหิต ได้แก่ มะเร็งเม็ดเลือดขาว มะเร็งตับอ่อน และมะเร็งปากมดลูก

3. มะเร็งที่เกิดจากการสัมผัสสารก่อมะเร็งในปัสสาวะ ได้แก่ มะเร็งไต และมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ

โรคหัวใจและหลอดเลือด

บุหรี่เป็นสาเหตุของโรคหลอดเลือดแข็งตัวทั่วร่างกาย โรคหัวใจขาดเลือดจากหลอดเลือดหัวใจตีบ และโรคเส้นเลือดสมองตีบหรือแตก ซึ่งทำให้เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต

โรคระบบทางเดินหายใจ

บุหรี่ทำให้เกิดความผิดปกติของระบบทางเดินหายใจในทุกเพศทุกวัย เริ่มตั้งแต่พัฒนาการของปอดของทารกในครรภ์ลดลง ทำให้เกิดโรคทางเดินหายใจของเด็กเล็กและวัยรุ่น ตลอดจนโรคถุงลมโป่งพอง ปอดเสื่อมในผู้ใหญ่ กระตุ้นให้อาการหืดรุนแรงขึ้นและทำให้วัณโรครักษาหายยาก เพิ่มโอกาสการเสียชีวิต (ประภิต วาทีสาธกกิจ 2551)

โรคในช่องปาก

การสูบบุหรี่ทำให้เกิดโรคเหงือกอักเสบ ฟันมีหินปูนจับเร็วขึ้น รากฟันเสื่อม และฟันหลุดร่วงง่ายขึ้น ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และการเกิดโรคปริทันต์ของ เสรีนา สิริรัตน์ และคณะ (2543) พบว่า ผู้สูบบุหรี่มีโอกาสเป็นโรคปริทันต์มากกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ 1.8 เท่า และผู้สูบบุหรี่มากกว่า 10 ปี มีโอกาสเป็นโรคปริทันต์มากกว่าผู้สูบบุหรี่น้อยกว่า 10 ปี 5.0 เท่า รวมทั้งผู้สูบบุหรี่มากกว่า 10 มวนต่อวัน มีโอกาสเป็นโรคปริทันต์มากกว่าผู้สูบบุหรี่น้อยกว่า 10 มวนต่อวัน 3.8 เท่า

โรคที่เกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์

หญิงที่สูบบุหรี่ในระหว่างตั้งครรภ์จะพบภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์มากขึ้น ทารกตายในครรภ์และไหลตายหลังคลอด ทารกที่เกิดจะมีน้ำหนักตัวแรกเกิดน้อยแม้จะคลอดเมื่ออายุครรภ์ครบกำหนดก็ตาม นอกจากนี้การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของการมีบุตรยากในผู้ชายที่สูบบุหรี่จะทำให้การเคลื่อนไหวของเชื้ออสุจิลดลงทำให้มีบุตรยาก (ประภิต วาทีสาธกกิจ 2551)

2.5.2 ผลกระทบด้านสุขภาพจากควันบุหรี่มือสอง

ควันบุหรี่ในสิ่งแวดล้อม เป็นมลพิษทางอากาศมีผลกระทบต่อสุขภาพ อาการผิดปกติที่เกิดจากการได้รับควันบุหรือนั้น สามารถพบได้ตั้งแต่อาการเล็กน้อย เช่น ระคายเคืองต่อเยื่อตา อาการแสบจมูก ล้าคอ ไอบจากการระคายเคืองของหลอดลม อาจเป็นผลให้เกิดอาการเครียด ปวดศีรษะ อาการเรื้อรังของระบบทางเดินหายใจไปจนถึงเพิ่มโอกาสของการเกิดมะเร็งปอดด้วย

เด็กที่อยู่กับพ่อแม่หรือผู้ใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ มีโอกาสเป็นหืดหอบเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า หากเด็กได้รับควันบุหรี่ในปริมาณมากในช่วงอายุ 6 เดือนถึง 2 ขวบ จะทำให้เกิดการติดเชื้อในหุ้ชั้นกลาง ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้และการทรงตัวของเด็ก เด็กที่ได้รับควันบุหรี่เป็นประจำจะมีโอกาสเป็นผู้สูบบุหรี่และติดบุหรี่ได้ในอนาคต ควันบุหรี่มือสองเป็นสารก่อมะเร็ง นอกจากนี้การได้รับควันบุหรี่มือสองยังเป็นปัจจัยเสริมให้เด็กมีโอกาสเป็นโรคเกี่ยวกับหัวใจและหลอดเลือด รวมทั้งการเป็นโรคปอดเรื้อรังชนิดต่างๆ เมื่อโตขึ้น และอาจมีพฤติกรรมบกพร่องเนื่องจากระบบประสาทผิดปกติ (สติเฟเฟิน ฮาแมนน์ 2548)

จากการวิจัยเกี่ยวกับโรคระบบทางเดินหายใจส่วนล่างในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ กับการสัมผัสควันบุหรี่มือสอง พบว่า การที่สมาชิกในบ้านสูบบุหรี่ขณะอุ้มเด็ก หรือเล่นกับเด็กอย่างใกล้ชิด หรือป้อนอาหารเด็ก ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจส่วนล่างเพิ่มขึ้น 4.4 เท่า และการที่มารดาสัมผัสหรือสูดดมควันบุหรี่มือสองขณะตั้งครรภ์ ทำให้เด็กมีความเสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจส่วนล่างเพิ่มขึ้น 1.3 เท่า และเสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรคหอบหืดเพิ่มขึ้น 2.8 เท่า (เนาวรัตน์ เจริญคำ และคณะ 2548)

2.5.3 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

บุหรี่จัดเป็นสินค้าที่สิ้นเปลือง และไม่ก่อประโยชน์กับร่างกาย นอกจากนี้ยังเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับตัวผู้สูบและครอบครัว รวมทั้งประเทศชาติด้วย จากรายงานขององค์การอนามัยโลก พบว่า ค่าใช้จ่ายทางการรักษาพยาบาลของผู้ที่สูบบุหรี่ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะหว่างปี พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2542 มีค่าเฉลี่ยสูงถึงปีละ 157.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ แบ่งเป็นค่ารักษาพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจวินิจฉัย การดูแล และฟื้นฟูสุขภาพ 75.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ และค่าใช้จ่ายเนื่องจากภาวะทุพพลภาพ

ภาวะที่ไม่สามารถประกอบอาชีพและสร้างผลผลิตได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ หรือ การเสียชีวิตก่อนวัยอันควรที่มีสาเหตุมาจากการสูบบุหรี่อีก 81.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ (รัชนา ศานติยานนท์ และคณะ 2550)

สำหรับประเทศไทย จากข้อมูลผลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย อายุ 11 – 24 ปี ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550) วิเคราะห์โดยศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ พบว่า เยาวชนไทยเสียค่าใช้จ่ายต่อคนในการสูบบุหรี่เฉลี่ยวันละ 12.58 บาท รวมมูลค่าที่เยาวชนเสียไปกับการสูบบุหรี่ทั้งหมด 17,605,957 บาทต่อวัน

ผลการวิจัย ของ ชัยนรินทร์ ปรุมานนท์ และคณะ (2544) พบว่า ค่าใช้จ่ายที่ผู้ป่วยสูญเสียไปกับการรักษาโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังทั่วประเทศ เป็นเงิน 4,114 ล้านบาทต่อปี เมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายในส่วนที่รัฐต้องเสียไปในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยอีก 8,297 ล้านบาทต่อปี เป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศทั้งสิ้น 12,411 ล้านบาทต่อปี หรือเท่ากับร้อยละ 0.27 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ หรือเท่ากับร้อยละ 4.40 ของค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพทั้งหมดของประเทศในปี พ.ศ. 2541 คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมีแนวโน้มลดลงเมื่อระดับความรุนแรงของโรคเพิ่มขึ้น

2.6 การเลิกสูบบุหรี่

การเลิกสูบบุหรี่สามารถลดโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดโรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคหลอดเลือดสมองและโรคอื่นๆ และในผู้ที่มีโรคเรื้อรัง เช่น โรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน การเลิกสูบบุหรี่จะทำให้โรครักษาได้ง่ายขึ้น ใช้ยาน้อยลง นอกจากนี้ พ่อแม่ที่เลิกสูบบุหรี่

ก่อนที่ลูกจะเข้าสู่วัยรุ่นจะลดโอกาสที่ลูกจะกลายเป็นผู้ที่สูบบุหรี่ได้ (ประกิต วาทีสาธกกิจ 2551)

2.6.1 พฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นระดับประเทศในรอบที่ 2 ของ นูเปลา ซีริรัสมิ และคณะ (2550) พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.4) เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ และเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.2) เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ใน 1 เดือนที่ผ่านมา มีวัยรุ่นที่ไม่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่เลยร้อยละ 22.6 ในส่วนของการวางแผนเลิกสูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นร้อยละ 35.8 มีแผนจะเลิกสูบบุหรี่ภายใน 1 เดือนข้างหน้า แต่มีร้อยละ 29.2 ไม่มีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่

การสำรวจพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย อายุ 11 – 24 ปี ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550) วิเคราะห์โดยศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ พบว่า เยาวชนร้อยละ 65.9 ไม่เคย/ไม่อยากเลิกสูบบุหรี่ ร้อยละ 24.8 เคยคิดแต่ไม่พยายามเลิก และร้อยละ 9.3 เคยพยายามเลิก (ส่วนใหญ่เคยพยายาม 1 ครั้ง) ส่วนเยาวชนที่เคยสูบบุหรี่แต่เลิกสูบแล้ว มีจำนวน 121,737 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ของประชากรที่เลิกสูบบุหรี่ทั้งหมด

2.6.2 การตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่และความสำเร็จในการเลิกสูบบุหรี่

ผลการสำรวจพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550) พบว่า สาเหตุที่เยาวชนเลิกสูบบุหรี่มาจากการตัดสินใจด้วยตนเอง ร้อยละ

47.6 รองลงมาคือ กลัวเป็นโรค พ่อ/แม่/เพื่อน/ญาติขอร้อง ปฏิบัติตามการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ คู่สมรส/แฟนขอร้อง แพทย์แนะนำให้งดสูบบุหรี่ เป็นที่น่าสังเกตว่า เยาวชนที่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ ร้อยละ 80.8 ไม่เคยใช้บริการเลิกสูบบุหรี่ ซึ่งในจำนวนนี้มีเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ 16.6 ที่รู้จักบริการเลิกสูบบุหรี่

สำหรับสาเหตุที่ทำให้เยาวชนเลิกสูบบุหรี่ไม่ได้ หรือกลับมาสูบบุหรี่ซ้ำ คือ การเห็นคนอื่นสูบบุหรี่แล้วอยากสูบ (ร้อยละ 43.3) ไม่สูบลแล้วหงุดหงิด (ร้อยละ 26.0) ความเครียด (ร้อยละ 13.2) และอยากสูบบุหรี่เมื่อดื่มสุรา (ร้อยละ 7.3)

ปราวณี ทัดศรี และคณะ (2545) พบว่า เยาวชนมีความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 93.8 และเคยพยายามเลิกสูบบุหรี่แล้ว ร้อยละ 42.8 แต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากการเลิกสูบบุหรี่ทำให้มีอาการหงุดหงิด และบางครั้งเป็นการสูบบุหรี่ตามเพื่อน

สว่าง แสงหิรัญวัฒนา (2544) ได้ศึกษาการเลิกสูบบุหรี่ในคลินิกอดบุหรี่ โรงพยาบาลรามาริบัติ โดยมีวิธีการเลิกสูบบุหรี่ 5 วิธี ได้แก่ จิตบำบัด การใช้ยาฟรังก์นิโคติน แผ่นแปะนิโคติน ยาแก้ปวดประสาท (Nortryptiline) และยาต้านความซึมเศร้า (Bupropion) พบว่า กลุ่มผู้ต้องการเลิกสูบบุหรี่ด้วยตนเอง และมีสุขภาพแข็งแรง สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 52.3 ส่วนกลุ่มที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคมะเร็งปอด โรคหัวใจ สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ ร้อยละ 98.0 ส่วนผู้ที่ญาติพามาโดยไม่เต็มใจสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 7.5

ส่วนที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการสำรวจติดตามผลระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อประเมินผลนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจรอบที่ 3 เพื่อติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสูบบุหรี่ในกลุ่มวัยรุ่นของไทย และนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 (พ.ศ. 2548) รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549) และรอบที่ 3 (พ.ศ. 2551) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารอบที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของวัยรุ่นไทยในระดับประเทศ (ทั้งวัยรุ่นที่สูบบุหรี่และวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่) อายุระหว่าง 13 ถึง 17 ปี และเมื่อทำการสำรวจติดตามในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 อายุของกลุ่มตัวอย่างจะเพิ่มขึ้นอีก 1 ปี ในทุกรอบของการสำรวจ ดังนั้น อายุของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 3 จึงอยู่ระหว่าง 13 ถึง 21 ปี

ในส่วนนี้อธิบายถึงระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้การสุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การอบรมพนักงานสัมภาษณ์ การควบคุมคุณภาพงานสนาม และข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

3.1 นิยามศัพท์

“**บุหรี่ยุติ**” หมายถึง บุหรี่ที่ผลิตจากโรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือบุหรี่ที่ไม่ได้ผลิตจากโรงงาน ได้แก่ บุหรี่ที่มวนเองโดยใช้วัสดุหาง่ายในท้องถิ่น อาจเป็นกระดาษใบตอง ใบจาก เป็นต้น

“**วัยรุ่นที่สูบบุหรี่**” หมายถึง วัยรุ่นที่ตอบว่าสูบบุหรี่ทุกวันหรือบางวัน ในช่วง 1 เดือน ผ่านมาจนถึงวันที่ทำการสำรวจ โดยวัยรุ่นที่ตอบว่าไม่เคยสูบบุหรี่เลยถูกจัดเป็นกลุ่มผู้ไม่สูบบุหรี่

3.2 ประชากร / ครัวเรือนที่ศึกษา

ประชากรที่อยู่ในกรอบของการศึกษาในการสำรวจรอบที่ 1 คือ บุคคลที่มีอายุระหว่าง 13 ถึง 17 ปี ทั้งเพศชายและหญิง ในช่วงเวลาที่ทำการสำรวจและเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างของการสำรวจในรอบที่ 1 โดยในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ทำการสำรวจติดตามประชากรกลุ่มเดิม

ครัวเรือนในการสำรวจ หมายถึง การที่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอาศัยอยู่ในบ้านเท่านั้น สำหรับบุคคลที่อาศัยอยู่ในสถานที่ที่ไม่ใช่ครัวเรือน เช่น สถานสงเคราะห์ บ้านเด็กกำพร้า เรือนจำ จะไม่รวมอยู่ในการสำรวจนี้

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การสำรวจรอบที่ 1 (พ.ศ. 2548) สุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน อายุระหว่าง 13 ถึง 17 ปี ทั้งเพศชาย และหญิง อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษา อาจเป็นวัยรุ่นที่สูบบุหรี่หรือไม่สูบบุหรี่ก็ได้ โดยในแต่ละครัวเรือนสุ่มวัยรุ่นเพียงหนึ่งคนเท่านั้น ในการสุ่มตัวอย่างได้ออกแบบให้เป็นตัวแทนในระดับภาค และตัวแทนเขตเมืองและเขตชนบทด้วย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Stratified Multi-stage Sampling) โดยเริ่มจากการแบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร และ 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ

ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในแต่ละภาคสุ่ม 2 จังหวัด รวมทั้งหมด สุ่มได้ 9 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ แพร่ นครปฐม สมุทรสาคร นครราชสีมาหนองคาย นครศรีธรรมราช และสงขลา โดยสุ่มตัวอย่างจากทั้งเขตเมือง และเขตชนบท สำหรับเขตเมือง หมายถึงพื้นที่ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้เป็นเขตเทศบาล นอกเหนือจากนั้นจัดเป็นเขตชนบท

ในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้ (ยกเว้นกรุงเทพมหานครจะอธิบายแยกต่างหาก) สุ่ม 2 อำเภอที่อยู่ในเขตชนบท และ 1 อำเภอที่อยู่ในเขตเมือง โดยการสุ่มอำเภอใช้ขนาดของประชากรเป็นเกณฑ์ในการสุ่ม สำหรับอำเภอในเขตชนบทของภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ สุ่ม 2 ตำบล ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือสุ่มได้ 4 ตำบล จาก 1 อำเภอ ส่วนอำเภอที่อยู่ในเขตเมืองสุ่มได้ 2 ตำบล จาก 1 อำเภอ โดยใช้ขนาดของประชากรในพื้นที่เป็นเกณฑ์

ในการสุ่มขั้นตอนสุดท้าย คือ **การสุ่มหมู่บ้าน**ในพื้นที่ที่เป็นเขตชนบท และ **สุ่มเขตแฉ่งนับ** (Census block) ในเขตพื้นที่ที่เป็นเขตเมือง จำนวนหมู่บ้านหรือเขตแฉ่งนับที่สุ่มขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในแต่ละตำบล รวมทั้งหมด 125 หมู่บ้าน/เขตแฉ่งนับ แยกตามเขตเมือง/ชนบท และกรุงเทพมหานคร ดังนี้

จำนวนหมู่บ้านในเขตชนบทสุ่มได้ทั้งหมด 87 หมู่บ้าน กระจายตามภาค ดังนี้

ภาคเหนือ	18	หมู่บ้าน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36	หมู่บ้าน
ภาคกลาง	20	หมู่บ้าน
ภาคใต้	13	หมู่บ้าน

สำหรับจำนวนหมู่บ้าน/เขตแขวนับที่สุ่มได้ในเขตเมือง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)
สุ่มได้ 25 เขตแขวนับดังนี้

ภาคเหนือ	5	หมู่บ้าน / เขตแขวนับ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	หมู่บ้าน / เขตแขวนับ
ภาคกลาง	9	หมู่บ้าน / เขตแขวนับ
ภาคใต้	3	หมู่บ้าน / เขตแขวนับ

ในเขตกรุงเทพมหานคร สุ่ม 13 เขต ในแต่ละเขตสุ่ม 1 เขตแขวนับ (Census Block)
ข้อมูลเกี่ยวกับเขตแขวนับใช้ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในขั้นตอนสุดท้ายของการสุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน/เขตแขวนับ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 ถึง 17 ปี จำนวน 8 ราย โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง คือ ขั้นตอนแรก เมื่อทีมพนักงานสัมภาษณ์เข้าไปที่หมู่บ้านหรือเขตแขวนับ ได้ทำการร่างแผนที่ของหมู่บ้านและจัดทำบัญชีครัวเรือนทุกครัวเรือนที่อยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน หลังจากนั้นทำการสุ่มโดยวิธีการจับฉลาก 70 ครัวเรือนจากบัญชีครัวเรือน ครัวเรือนที่ถูกสุ่มได้ก่อนจะเป็นครัวเรือนที่พนักงานสัมภาษณ์เข้าไปทำการเก็บข้อมูลก่อน

ในการสุ่มวัยรุ่นที่จะกรอกแบบสอบถาม ได้มีการเก็บข้อมูลครัวเรือนรวมทั้งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ระบุ อายุ เพศ และสถานภาพการสมรสหรือ ข้อมูลดังกล่าวเก็บจากสมาชิกของครัวเรือนที่เป็นผู้ใหญ่ ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ครัวเรือนละประมาณ 2 – 5 นาที

เมื่อพบว่ามิวัยรุ่นที่เข้าข่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 คนในแต่ละครัวเรือน จะสุ่มเพียง 1 คน โดยใช้เทคนิคคิชกริด (Kish Grid) ในการสุ่ม (เทคนิคคิชกริด คือ ตารางที่

บอกจำนวนวัยรุ่นในครัวเรือนที่อยู่ในข่ายซึ่งอยู่ในแวนนอน สำหรับตารางแนวตั้งจะใช้ตัวเลขตัวสุดท้ายของอายุของสมาชิกครัวเรือนที่เป็นผู้ใหญ่ ในการใช้วิธีการนี้ในแต่ละครัวเรือนจะใช้อายุของสมาชิกคนแรกของครัวเรือน สำหรับการกำหนดตัวเลขในแนวตั้ง) (ภาคผนวก ค)

ในการสำรวจรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549) เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมจากการสำรวจรอบที่ 1 เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 โดยการสำรวจรอบที่ 2 คณะวิจัยได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อติดตามกลุ่มตัวอย่างทั้ง 1,000 ราย ในรอบที่ 1 ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สำหรับการสำรวจรอบที่ 3 (พ.ศ.2551) นี้ เป็นการติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมจากรอบที่ 1 และรอบที่ 2 เพื่อให้การติดตามกลุ่มตัวอย่างเดิมให้ได้มากที่สุด คณะวิจัยได้ดำเนินการเช่นเดียวกับที่เคยปฏิบัติในการสำรวจรอบที่ 2 คือ

1. ทำหนังสือราชการเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชนที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง สำนวจดูว่ากลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในพื้นที่จำนวนเท่าใด และให้แจ้งกลุ่มตัวอย่างทราบว่า คณะวิจัยจะขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 (ตามกำหนดวัน เวลา ที่วางแผนไว้ในแต่ละพื้นที่)
2. ทำการติดต่อโดยตรงผ่านทางโทรศัพท์เพื่อขออนัดหมายวันเวลาที่ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. กรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่อยู่บ้าน หรือติดธุระ คณะวิจัยได้เยี่ยมติดตามซ้ำ (สูงสุด 4 ครั้ง) เพื่อติดตามเก็บข้อมูล

การสุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม

ในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 นอกจากการติดตามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเดิมแล้ว ยังมีการสุ่มตัวอย่างใหม่เพิ่มเติม ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างเช่นเดียวกับวิธีการที่ปฏิบัติในการสำรวจรอบที่ 1 โดยเลือกในตำบล / แขวงเดียวกับรอบที่ 1

เหตุผลสำคัญที่ต้องมีการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างใหม่ในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3

1. เพื่อทดแทนกลุ่มตัวอย่างเดิมที่ไม่สามารถติดตามเก็บข้อมูลได้ในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ซึ่งจะทำให้จำนวนตัวอย่างในแต่ละรอบของการสำรวจ มีจำนวนใกล้เคียงกัน และเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์เชิงสถิติ

2. เนื่องจากแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจแต่ละรอบ ใช้คำถามเดิมเป็นหลัก มักมีข้อวิพากษ์เรื่องกลุ่มตัวอย่างเดิมจำคำถามที่เคยถามในรอบก่อนได้ ดังนั้นคำตอบที่ได้รับ (โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความรู้) อาจเกิดจากการพัฒนาหรือค้นหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ ภายหลังจากการกรอกแบบสอบถามในรอบแรก ดังนั้นการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างใหม่ในแต่ละรอบของการสำรวจจะช่วยตรวจสอบผลในการวิเคราะห์ข้อมูลว่าจะมีผลกระทบของการตอบแบบสอบถามซ้ำได้ (Testing effect)

สรุปจำนวนหมู่บ้าน/เขตแดนนับที่ทำการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนหมู่บ้าน / เขตแดนนับ ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 จำแนกตามภาคและจังหวัด

ภาค	จังหวัด	จำนวนหมู่บ้าน รอบที่ 1	จำนวนหมู่บ้าน รอบที่ 2	จำนวนหมู่บ้าน รอบที่ 3
กรุงเทพมหานคร		13	19	25
เหนือ	เชียงใหม่	12	14	17
	แพร่	11	14	16
อีสาน	หนองคาย	13	18	33
	นครราชสีมา	31	36	32
กลาง	นครปฐม	15	19	22
	สมุทรสาคร	14	17	21
ใต้	นครศรีธรรมราช	8	10	13
	สงขลา	8	10	15
รวม		125	157	194

สรุปจำนวนตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ดังนี้

ตาราง 3.2 จำนวนตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3
จำแนกตามภาคและจังหวัด

ภาค	จังหวัด	รอบที่ 1	ติดตาม	เก็บเพิ่ม	รวม	ติดตาม	เก็บเพิ่ม	รวม
			ได้ใน รอบที่ 2	ใหม่ รอบที่ 2	ทั้งหมด รอบที่ 2	ได้ใน รอบที่ 3	ใหม่ รอบที่ 3	ทั้งหมด รอบที่ 3
กรุงเทพมหานคร		104	57	48	105	60	48	108
เหนือ	เชียงใหม่	96	65	16	81	88	24	112
	แพร่	88	82	24	106	90	16	106
อีสาน	หนองคาย	176	109	40	148	138	48	186
	นครราชสีมา	176	131	40	171	122	40	162
กลาง	นครปฐม	120	108	32	140	112	24	136
	สมุทรสาคร	112	85	24	109	83	32	115
ใต้	นครศรีธรรมราช	62	39	16	55	53	24	77
	สงขลา	66	36	16	52	54	40	94
รวม		1,000	712	256	967	800	296	1,096

3.4 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับวัยรุ่น เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบกรอกคำตอบเอง (Self administered questionnaire) ที่ใช้ในการสำรวจรอบที่ 3 ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเก่า
2. แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างใหม่

รายละเอียดของแบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก ง และ ภาคผนวก จ หรือ
เว็บไซต์ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (www.ipsr.mahidol.ac.th)

แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่น ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาหลายขั้นตอน เริ่มจากการพัฒนาแบบสอบถามร่วมกับคณะวิจัยจากต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อังกฤษ ไอร์แลนด์ และมาเลเซีย

ในเบื้องต้น แบบสอบถามถูกพัฒนาเป็นภาษาอังกฤษ ต่อมาได้นำมาแปลเป็นภาษาไทย หลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้เก็บข้อมูลกับวัยรุ่นในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท หลังจากการทดลองใช้แบบสอบถาม ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ (Back Translation) อีกครั้งหนึ่ง แบบสอบถามชุดที่แปลกลับเป็นภาษาอังกฤษได้ถูกนำไปเปรียบเทียบกับต้นฉบับเดิม และมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่สื่อความหมายไม่ตรงกันให้ตรงกัน หลังจากนั้นจึงพัฒนาแบบสอบถามเป็นภาษาไทย ก่อนนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

แบบสอบถามของวัยรุ่น ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับคนในครัวเรือน ประสบการณ์ การสูบบุหรี่ และการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ โดยมีคำถามเกี่ยวกับการได้มาของบุหรี่ และความพยายามของวัยรุ่นในการเลิกสูบบุหรี่ ส่วนถัดมาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องอันตรายจากการสูบบุหรี่ และการพบเห็นการโฆษณาบุหรี่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ การรับรู้เกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ของสมาชิกในครอบครัว การรับรู้ถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและสังคม ทักษะสติ และความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ รวมทั้งคำถามเชิงจิตวิทยา ข้อมูลด้านประชากรและสังคมของวัยรุ่นที่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ มีโครงสร้างของแบบสอบถามเหมือนกัน แต่มีรายละเอียดของคำถามบางส่วนที่แตกต่างกันตามลักษณะของวัยรุ่นตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในแต่ละทีมที่ปฏิบัติงานเก็บข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วยผู้ควบคุมงานสนาม 1 คน พนักงานสัมภาษณ์ 6-7 คน โดยผู้ควบคุมงานสนามทำหน้าที่ประสานงานโดยตรงกับนักวิจัยหลักของโครงการฯ ในขณะที่เดียวกันคณะนักวิจัยของโครงการฯ ได้จัดทีมออกไปควบคุมกำกับกับการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นระยะๆ ตลอดช่วงเดือน มกราคม - มีนาคม 2551 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลภาคสนาม

วิธีการเก็บข้อมูลดำเนินการเช่นเดียวกับการสำรวจรอบที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การติดตามกลุ่มตัวอย่างเก่าจากการสำรวจรอบที่ 2 โดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อ และที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยได้รับความช่วยเหลือและประสานงานจากผู้ใหญ่บ้านหรือผู้แทน นำพนักงานสัมภาษณ์เข้าไปติดต่อขอความยินยอมในการกรอกแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม พนักงานสัมภาษณ์จึงแจกแบบสอบถามและอธิบายวิธีการกรอกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การเปิดหมู่บ้านใหม่เพิ่มเติมจากการสำรวจรอบที่ 2 โดยดำเนินการตามขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่างเช่นเดียวกับที่ดำเนินการในการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 คือ การเก็บข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการสุ่มตัวอย่าง **เริ่ม**จากการทำแผนที่หมู่บ้าน และทำบัญชีครัวเรือนในหมู่บ้าน โดยได้รับความช่วยเหลือและประสานงานจากผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน **ขั้นที่สอง**ทำการสุ่มครัวเรือนตัวอย่างตามวิธีที่ระบุในข้อ 3.3 **ขั้นที่สาม**ผู้ควบคุมงานสนามหาจุดที่ตั้งของครัวเรือนที่สุ่มได้จากขั้นตอนที่สอง **ขั้นตอนที่สี่**พนักงานสัมภาษณ์เข้าติดต่อขอความยินยอมให้สัมภาษณ์จากครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง เมื่อได้รับความยินยอมแล้ว พนักงานสัมภาษณ์ทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนจากผู้ใหญ่ในครัวเรือน เลือกคนที่เข้าข่ายที่จะกรอกแบบสอบถาม **และขอความยินยอมจากวัยรุ่นที่จะกรอกแบบสอบถาม** เมื่อวัยรุ่นยินดีให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามแล้ว พนักงานสัมภาษณ์จึงอธิบายวิธีการกรอกแบบสอบถาม และให้วัยรุ่นใช้เวลากรอกแบบสอบถามตามลำพัง เมื่อกรอกแบบสอบถามเสร็จแล้วให้ส่งแบบสอบถามคืนพนักงานสัมภาษณ์เพื่อทำการตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ โดยเฉลี่ยวัยรุ่นได้ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ในการกรอกแบบสอบถาม

ในกรณีที่วัยรุ่นตัวอย่างไม่อยู่บ้านในขณะที่ทีมวิจัยลงเก็บข้อมูล พนักงานสัมภาษณ์ได้นัดหมายเวลาที่จะกลับไปพบกับวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง ถ้ายังไม่พบวัยรุ่นตัวอย่างอีก พนักงานสัมภาษณ์จะติดตามนัดหมายจนครบ 4 ครั้ง ถ้ายังไม่พบวัยรุ่นตัวอย่างก็จะเลือกวัยรุ่นตัวอย่างรายใหม่แทน

โดยทั่วไปเมื่อพบว่าทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนอยู่พร้อมกันในครัวเรือน พนักงานสัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์สมาชิกครัวเรือนที่เป็นผู้ใหญ่ก่อน หลังจาก

นั่นจึงให้วิทยุรอกแบบสอบถามตามลำพัง โดยแยกมาจากบริเวณที่สัมภาษณ์ผู้ใหญ่ และระมัดระวังไม่ให้ผู้ใหญ่เข้าไปแทรกแซงการรอกแบบสอบถามของวิทยุ

3.6 การอบรมพนักงานสัมภาษณ์

ในการอบรมพนักงานสัมภาษณ์และผู้ควบคุมงานสนาม ใช้เวลา 5 วัน เนื้อหาของการอบรมครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการสำรวจ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนของการสำรวจ เนื้อหาของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ เทคนิคการสัมภาษณ์ ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวถูกถ่ายทอดให้พนักงานสัมภาษณ์ และผู้ควบคุมงานสนามใน 3 วันแรกของการอบรม ในวันที่ 4 ของการอบรม พนักงานสัมภาษณ์และผู้ควบคุมงานสนามได้ออกไปทดลองฝึกปฏิบัติจริงนอกพื้นที่ตัวอย่างของการสำรวจ และในวันที่ 5 ของการอบรม เป็นการนำเสนอปัญหาที่พบขณะฝึกปฏิบัติ และหาข้อยุติเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ผู้ควบคุมงานสนามได้รับการอบรมเป็นพิเศษในการเลือกครัวเรือน และเลือกคนที่เป็นตัวอย่างของการสำรวจโดยใช้เทคนิคคิซกริด ในขณะเดียวกันผู้ควบคุมงานสนามยังมีหน้าที่ดูแลในเรื่องจำนวนตัวอย่าง หากพบปัญหาต้องรายงานให้นักวิจัยหลักของโครงการฯ ทราบทางโทรศัพท์ หรือเมื่อทีมวิจัยไปเยี่ยมและควบคุมกำกับงานสนาม

3.7 การควบคุมคุณภาพข้อมูล

งานสนามได้รับการควบคุมกำกับในหลายวิธี เพื่อให้แน่ใจว่า ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา มีความถูกต้องและมีคุณภาพ สิ่งแรก คือ ผู้ควบคุมงานสนามในฐานะหัวหน้าทีมทำงาน

ประสานกับพนักงานสัมภาษณ์ และทำหน้าที่ติดต่อผู้นำชุมชน เพื่อเข้าเก็บข้อมูล และให้คำแนะนำพนักงานสัมภาษณ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ผู้ควบคุมงานสนามยังมีหน้าที่ดูแลให้การดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เมื่อมีปัญหาหรือคำถาม นอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรม ผู้ควบคุมงานสนามต้องติดต่อสอบถาม และปรึกษานักวิจัยหลักของโครงการฯ โดยตรง

การควบคุมคุณภาพข้อมูลและงานสนามคณะนักวิจัยของโครงการฯ ได้จัดทำตารางติดตามงานสนามเพื่อออกเยี่ยมทีมสำรวจและควบคุมกำกับงานสนาม เพื่อให้แน่ใจว่าพนักงานสัมภาษณ์ทุกทีมได้รับการควบคุมกำกับอย่างเพียงพอและทั่วถึงในขณะทำการเก็บข้อมูล

ในการเยี่ยมแต่ละครั้งจะรับฟังความคืบหน้าของงานสนาม รวมทั้งปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานสนาม รวมทั้งสังเกตการปฏิบัติงานสนามในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีการสุ่มตรวจความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่เก็บข้อมูลเสร็จแล้ว เมื่อพบข้อผิดพลาดก็ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องต่อไป

3.8 ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ได้พิจารณาประเด็นจริยธรรมในหลายด้าน โครงร่างการวิจัย และเครื่องมือวิจัยได้ถูกนำเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าว

การขอความยินยอม ได้ทำเป็น 2 ขั้นตอน สำหรับการเก็บข้อมูลจากวัยรุ่น โดยกรณีที่พบว่าวัยรุ่นที่เข้าข่ายเป็นกลุ่มตัวอย่างในครัวเรือน **ขั้นแรก** คือการขอความยินยอมจากผู้ปกครองของวัยรุ่นเพื่อขอให้วัยรุ่นกรอกแบบสอบถาม โดยชี้แจงให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ตลอดจนการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับและใช้เพื่อการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น รวมทั้งกรณีที่ผู้ปกครองต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ เพิ่มเติมก็สามารถติดต่อกับคณะวิจัย ที่สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลได้ เมื่อผู้ปกครองให้ความยินยอมแล้ว **ขั้นที่สอง** เข้าพูดคุยเพื่อขอความยินยอมจากตัววัยรุ่นเองอีกครั้งหนึ่ง โดยวัยรุ่นที่อยู่ในข่ายของกลุ่มตัวอย่างจะได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการฯ และการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ เมื่อวัยรุ่นให้ความยินยอมแล้ว พนักงานสัมภาษณ์ได้ขอให้วัยรุ่นลงนามในแบบให้ความยินยอม (Informed consent form) ของโครงการฯ

ประเด็นเรื่องความเป็นส่วนตัว และการเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล เป็นเรื่องที่คณะวิจัยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยให้วัยรุ่นกรอกแบบสอบถามตามลำพังโดยไม่ให้ผู้ใหญ่ในครอบครัวเข้ามาแทรกแซง พนักงานสัมภาษณ์จะเห็นข้อมูลภายหลังจากที่วัยรุ่นกรอกแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว การเก็บรักษาข้อมูลของผู้กรอกเป็นความลับ และเก็บรักษาในที่ปลอดภัย ไม่เปิดเผยชื่อของวัยรุ่นในรายงานผลการวิจัย

เมื่อเสร็จการกรอกแบบสอบถาม วัยรุ่นได้รับเงินจำนวน 150 บาทจากโครงการฯ เพื่อเป็นการแสดงความขอบคุณสำหรับความร่วมมือและชดเชยเวลาที่ใช้ในการกรอกแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่องการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบภายใต้โครงการ International Tobacco Control Policy Survey – Southeast Asia: ITC-SEA (Thailand) ในการสำรวจรอบที่ 3 นี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่างๆ คือ

- 4.1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 3
- 4.2) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 3
- 4.3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 3
- 4.4) เปรียบเทียบปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3
- 4.5) เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 3

การสำรวจรอบที่ 3 กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มตัวอย่างเก่าจากการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ที่ติดตามได้จำนวน 800 คน และกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่เก็บเพิ่มในการสำรวจรอบที่ 3 จำนวน 296 คน รวมตัวอย่างทั้งหมด 1,096 คน

เพศ

ในภาพรวมมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายร้อยละ 53.1 และเพศหญิงร้อยละ 46.9 เมื่อแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเก่าเป็นเพศชายร้อยละ 52.5 และเพศหญิงร้อยละ 47.5 และกลุ่มตัวอย่างใหม่เป็นเพศชายร้อยละ 54.7 และเพศหญิงร้อยละ 45.3 (ตาราง 4.1 ก)

อายุ

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 16.6 ปี กลุ่มตัวอย่างเก่ามีอายุเฉลี่ย 17.2 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างใหม่มีอายุเฉลี่ย 14.9 ปี สังเกตได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเก่ามีอายุเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างใหม่เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 13-17 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเก่าเป็นกลุ่มที่ได้ติดตามมาจากการสำรวจในรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ซึ่งมีอายุสูงสุดคือ 21 ปี (ตาราง 4.1 ก)

การศึกษา

การสำรวจนี้ ระดับการศึกษา หมายถึง ชั้นการศึกษาที่วัยรุ่นสำเร็จการศึกษาสูงสุด ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.1) มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรือสูงกว่า โดยศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใกล้เคียงกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 48.7 และร้อยละ 38.7 ตามลำดับ) ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 9.9 ที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา วัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเก่ามีระดับการศึกษาสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ ซึ่งน่าจะสัมพันธ์กับอายุของกลุ่มตัวอย่างเก่าที่มีอายุเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างใหม่ (ตาราง 4.1 ข)

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.2) มีสถานภาพเป็นนักเรียน/นักศึกษา สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ นักเรียน/นักศึกษามีเพียงร้อยละ 21.8 ซึ่งในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่เป็นคนว่างงาน / ไม่มีอาชีพ รองลงมา มีอาชีพเป็นกรรมกร เกษตรกร ค้าขาย และทำงานบริการ ซึ่งคล้ายคลึงกันทั้งกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ (ตาราง 4.1 ค)

สถานภาพสมรส

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.3) เป็นโสด มีผู้แต่งงานแล้วเพียงร้อยละ 4.7 และ หย่า ร้อยละ 0.1 (ตาราง 4.1 ง)

เขตที่อยู่อาศัย

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.5 อาศัยอยู่ในเขตชนบท และร้อยละ 36.5 อาศัยอยู่ในเขตเมือง วิจัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเก่าอาศัยอยู่ในเขตชนบทมากกว่าวิจัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างใหม่ (ร้อยละ 67.0 และร้อยละ 54.1 ตามลำดับ) (ตาราง 4.1 ง)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ข้อมูลจากตารางครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.0 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเก่ามีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน และกลุ่มตัวอย่างใหม่มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.7 คน (ตาราง 4.1 จ)

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

ในภาพรวมมีจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 0.6 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.6) ของกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.5 อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 1 คน และมีเพียงร้อยละ 9.9 ของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่มากกว่า 1 คน ซึ่งใกล้เคียงกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ (ตาราง 4.1ข)

สถานภาพการสูบบุหรี่

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่ร้อยละ 18.3 เมื่อแยกกลุ่มตัวอย่างเก่าและกลุ่มตัวอย่างใหม่ พบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างใหม่ สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเก่าเล็กน้อย (ร้อยละ 18.9 และร้อยละ 18.1 ตามลำดับ) ทั้งที่กลุ่มตัวอย่างใหม่มีอายุเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างเก่าประมาณ 2 ปี (14.9 ปี และ 17.2 ปี ตามลำดับ) (ตาราง 4.1ข)

4.2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 3

ส่วนนี้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการสำรวจรอบที่ 3 นี้ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่จำนวน 201 คน เป็นเพศชาย 187 คน และเพศหญิง 14 คน

อายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.5) เริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกเมื่อระหว่างอายุ 11 – 15 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างเริ่มสูบบุหรี่ที่อายุน้อยที่สุดคือ 4 ปี และอายุมากที่สุดคือ 20 ปี อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรกคือ 14.7 ปี (ตาราง 4.2 ก)

ความถี่ในการสูบบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา

มากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 52.2) รายงานว่าสูบบุหรี่ทุกวัน รองลงมา (ร้อยละ 18.4) สูบบุหรี่อย่างน้อยอาทิตย์ละครั้งแต่ไม่ได้สูบบุหรี่ทุกวัน ส่วนที่เหลือสูบบุหรี่น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง (ร้อยละ 29.3) (ตาราง 4.2 ข)

จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน

เมื่อถามถึงจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันในช่วง 7 วันที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.7) สูบบุหรี่ 2-10 มวนต่อวัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 9.5 สูบบุหรี่ 11-20 มวนต่อวัน อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่น่ากังวลเป็นอย่างมากที่มีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 6.5 สูบบุหรี่มากกว่า 20 มวนต่อวัน (ตาราง 4.2 ข)

การสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.7) รายงานว่า เคยสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ ซึ่งแสดงว่า พ่อแม่รับรู้ว่ามีวัยรุ่นสูบบุหรี่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 8.5 ที่รายงานว่ามี

สูบบุหรี่บ่อยเมื่ออยู่กับพ่อแม่ มีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 39.3 รายงานว่า ไม่เคยสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ (ตาราง 4.2 ค)

ประเภทของบุหรี่ที่สูบประจำ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.5) สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน โดยร้อยละ 73.1 สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน ที่มียี่ห้อประจำ และร้อยละ 17.4 สูบบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน แต่ไม่มียี่ห้อประจำ กลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยที่สูบบุหรี่มวนเอง (ร้อยละ 5.5) (ตาราง 4.2 ค)

แหล่งที่มาของบุหรี่และประสบการณ์การซื้อบุหรี่แบ่งขาย

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.2) ซื้อบุหรี่เอง รองลงมา (ร้อยละ 21.9) ได้บุหรี่มาจากเพื่อน และร้อยละ 6.5 มีคนซื้อบุหรี่ให้ มีเพียงร้อยละ 3.0 ที่ตอบว่า ได้บุหรี่จากที่บ้าน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในรอบที่ 1 และรอบที่ 2 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ซื้อบุหรี่มาสูบเองเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ 35.8 ร้อยละ 60.7 และร้อยละ 68.2 ตามลำดับ) ในขณะที่การได้บุหรี่จากเพื่อนมีแนวโน้มลดลง (ร้อยละ 47.8 ร้อยละ 29.9 และร้อยละ 21.9 ตามลำดับ) เมื่อถามถึงประสบการณ์การซื้อบุหรี่แบ่งขาย ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 85.6 ของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ตอบว่า เคยซื้อบุหรี่แบ่งขาย (ตาราง 4.2ง)

พฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

การสูบบุหรี่และดื่มสุราเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่มักพบร่วมกัน เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างว่า ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา เคยดื่มเหล้าหรือเบียร์กี่ครั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 80.1 รายงานว่า เคยดื่มเหล้า/เบียร์ โดยร้อยละ 40.3 รายงานว่า เคยดื่มมากกว่า 5 ครั้ง ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา (ตาราง 4.2ง)

ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่

เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างว่า เคยสูบบุหรี่หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นสิ่งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าบ้างหรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.8 ไม่เคยรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นสิ่งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 40.3 รู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นสิ่งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าบ้างครั้ง และร้อยละ 10.4 รู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นสิ่งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าเสมอ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นเริ่มมีอาการติดบุหรี่ (ตาราง 4.2จ)

4.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 3

4.3.1 ลักษณะทางประชากร และสถานภาพการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ

ในสังคมไทย พบว่า การสูบบุหรี่ในเพศชายมากกว่าเพศหญิงทั้งในกลุ่มวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ผลการสำรวจในครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายสูบบุหรี่ร้อยละ 32.1

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 2.7 ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 โดยในรอบที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายสูบบุหรี่ร้อยละ 20.3 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 1.5 ที่สูบบุหรี่ สำหรับในรอบที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายสูบบุหรี่ร้อยละ 27.8 กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงร้อยละ 2.3 ที่สูบบุหรี่ ซึ่งจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงประมาณ 10 เท่า นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น (บุปผา ศิริรัศมี และคณะ 2549, บุปผา ศิริรัศมี และคณะ 2550) (ตาราง 4.3.1ก)

อายุ

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจนี้ มีอายุระหว่าง 13-21 ปี ในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีอายุเฉลี่ย 17.1 ปี สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มีอายุเฉลี่ย 16.5 ปี นอกจากนี้ ยังพบว่าอัตราการสูบบุหรี่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้นโดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 13 ปี สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 8.6 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 19 ปี สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.3 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 ปี สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28.4 (ตาราง 4.3.1ก)

การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนและออกจากโรงเรียนแล้ว จากการสำรวจครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นประถมศึกษามีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุดคือ ร้อยละ 28.7 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จบชั้นประถมศึกษาแล้วไม่ได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยม กลุ่มตัวอย่างที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีอัตราการสูบบุหรี่ต่ำสุด (ร้อยละ 11.9) (ตาราง 4.3.1ข)

อาชีพ

ในการสำรวจครั้งนี้ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างถูกแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ นักเรียน และ ไม่ใช่ นักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ นักเรียนทั้งที่ประกอบอาชีพและไม่มีอาชีพ มีอัตราการสูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน (ร้อยละ 36.4 และร้อยละ 13.3 ตามลำดับ) ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ นักเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพกรรมกร มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 48.3) รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่ว่างงานไม่มีอาชีพ มีอัตราการสูบบุหรี่ ร้อยละ 35.2 (ตาราง 4.3.1ค)

สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้วมีอัตราการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นโสดเล็กน้อย (ร้อยละ 21.6 และร้อยละ 18.2 ตามลำดับ) ซึ่งผลการสำรวจในรอบนี้ต่างจากผลการสำรวจในรอบที่ 2 ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโสดสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่แต่งงานแล้ว (ร้อยละ 15.2 และร้อยละ 9.5 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.1ง)

เขตที่อยู่อาศัย

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.5 อาศัยอยู่ในชนบท และร้อยละ 36.5 อาศัยอยู่ในเมือง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งในชนบทและเมืองไม่สูบบุหรี่ อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 18.5 และร้อยละ 18.0 ตามลำดับ) ทั้งนี้อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในชนบทเพิ่มขึ้นมาก ในขณะที่อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในเขตเมืองลดลงเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบที่ 2 โดยการ

สำรวจรอบที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในเมืองสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างในชนบท (ร้อยละ 20.7 และร้อยละ 12.9 ตามลำดับ) (บุปผา ศิริวิศรี และคณะ 2550) (ตาราง 4.3.1ง)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.1) อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีสมาชิก 3 – 4 คน จำนวนสมาชิกเฉลี่ยของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่หรืออาศัยอยู่คือ 4.1 คน จำนวนสมาชิกเฉลี่ยของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่หรืออาศัยอยู่คือ 3.9 คน จำนวนสมาชิกของครัวเรือนที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่มากที่สุดคือ 12 คน (ตาราง 4.3.1จ)

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนน่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น เนื่องจากเห็นตัวอย่างและเกิดการเลียนแบบพฤติกรรม ผลการสำรวจในรอบที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่หรืออาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่เฉลี่ย 0.9 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่หรืออาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่เฉลี่ย 0.6 คน เมื่อพิจารณาการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ครัวเรือนที่ไม่มีผู้สูบบุหรี่จะมีกลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 14.3 ขณะที่ครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 1 คน จะมีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 20.0 ส่วนครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 2 คน มีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 26.5 และครัวเรือนที่มีผู้สูบบุหรี่ 3 – 4 คน มีกลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 48.0 ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนผู้สูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย (ตาราง 4.3.1ฉ)

4.3.2 จิตลักษณะและสถานภาพการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

จิตลักษณะของวัยรุ่นมักจะส่งผลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของวัยรุ่น ในการสำรวจรอบที่ 3 ได้เก็บข้อมูลด้านจิตลักษณะบางประการของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยให้กลุ่มตัวอย่างรายงานความรู้สึกรู้สึกของตนเองในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ ผลการวิเคราะห์เป็นดังต่อไปนี้

ความรู้สึกรู้สึกเศร้า

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.9) รู้สึกเศร้าบางครั้ง ร้อยละ 9.8 รู้สึกเศร้าหลายครั้ง หรือตลอดเวลา และร้อยละ 30.3 ไม่เคยรู้สึกเศร้าเลย เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 20.4 รายงานว่า รู้สึกเศร้าหลายครั้งหรือเศร้าตลอดเวลา ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 7.4 ที่รายงานความรู้สึกดังกล่าว สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รายงานว่า ไม่เคยรู้สึกเศร้าเลยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 32.7 และร้อยละ 19.4 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า ความรู้สึกเศร้าน่าจะมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (ตาราง 4.3.2ก)

ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.0 เห็นว่า การกระทำของตนเองทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ มีร้อยละ 30.4 เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่อง และมีเพียงร้อยละ 3.7 ที่เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.2) เห็นว่า ตนเองทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 38.0 เห็นว่า ตนเองทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 26.0 เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่อง ขณะที่

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.0) เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดหลายเรื่อง นอกจากนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 1.8 ที่เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดทุกเรื่อง ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นว่า ตนเองทำผิดพลาดทุกเรื่องสูงถึงร้อยละ 12.0 แสดงให้เห็นว่า การที่วัยรุ่นมองว่าตนเองทำสิ่งที่ผิดพลาดมาก ส่งผลทำให้เกิดความเครียดวิตกกังวล และนำไปสู่การสูบบุหรี่ได้ (ตาราง 4.3.2ก)

ความรู้สึกต่อตนเอง

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.4) ที่รู้สึกชอบตัวเอง มีเพียงร้อยละ 14.4 ที่รายงานว่า รู้สึกไม่ชอบตัวเอง และร้อยละ 3.2 ที่รู้สึกเกลียดตัวเอง ซึ่งความรู้สึกต่อตนเองดังกล่าวน่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รายงานว่า รู้สึกไม่ชอบตัวเองสูงถึงร้อยละ 31.8 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รายงานความรู้สึกดังกล่าวเพียงร้อยละ 10.4 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รายงานว่า รู้สึกชอบตัวเองมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 86.6 และร้อยละ 64.2 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.2ข)

ความรู้สึกโดดเดี่ยว

แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.5) รายงานว่า ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว แต่ก็มีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 24.4 ที่รายงานว่า รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้งหรือรู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา ซึ่งเป็นสัญญาณที่บ่งชี้ถึงความต้องการที่พึงหรือสิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รายงานว่า มีความรู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้งหรือตลอดเวลา มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 2 เท่า (ร้อยละ 41.8 และร้อยละ 20.6 ตามลำดับ) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกโดดเดี่ยวกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (ตาราง 4.3.2ข)

4.3.3 ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เพียงร้อยละ 29.4 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ มากกว่าถึง 2 เท่า (ร้อยละ 57.1)

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นว่า สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 41.3 และ ร้อยละ 33.8 ตามลำดับ) สำหรับในประเด็นที่ว่า การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัยนั้น ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่เพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ก็ยังเห็นด้วยในประเด็นนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 9.5 และ ร้อยละ 4.9 ตามลำดับ)

ในประเด็นที่ว่า “คนรุ่นราวคราวเดียวกันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่” นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากเป็นสองเท่าของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 31.5 และร้อยละ 16.9 ตามลำดับ)

ในประเด็นที่ว่า “การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว” พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่เพียงส่วนน้อยที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว (ร้อยละ 4.5 และ ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ) สำหรับประเด็นที่ว่า การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้นนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 37.4 เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เห็นด้วยในประเด็นนี้ในสัดส่วนที่ต่ำกว่าเล็กน้อย (ร้อยละ

29.4) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ทศนคติดังกล่าวควรได้รับการปรับเปลี่ยนให้ถูกต้อง เพื่อป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเริ่มสูบบุหรี่เพราะต้องการแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่

ในประเด็นที่เกี่ยวกับทัศนคติด้านบทบาทหญิงชายกับการสูบบุหรี่ ได้มีการถามถึงการยอมรับการสูบบุหรี่ของผู้ชายและผู้หญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ระบุว่า ยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 23.9 และร้อยละ 14.3 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ยอมรับการที่ผู้หญิงอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ในสัดส่วนที่ต่ำมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 10.0 และร้อยละ 4.2 ตามลำดับ) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยยอมรับการสูบบุหรี่ของผู้ชายได้มากกว่าการสูบบุหรี่ของผู้หญิง และวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ยอมรับการสูบบุหรี่ทั้งในผู้หญิงและผู้ชายได้มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.3.3ก)

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเกือบร้อยละ 90 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดีถึงไม่ดีมาก และมีเพียงร้อยละ 2.5 ที่เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งดีถึงดีมาก กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีทัศนคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 28.4 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดีมาก ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.5) เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดีมาก นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 22.4 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่เลวและร้อยละ 8.5 เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีถึงดีมาก (ตาราง 4.3.3ข)

4.3.4 ความคิดเห็นต่อบุหรี่รสอ่อน

ในปี พ.ศ. 2549 ได้มีประกาศของกระทรวงสาธารณสุขห้ามพิกมพ์สรรพคุณบุหรืรว่า “บุหรืรรสอ่อน/รสเบา” ลงบนซองบุหรืรที่จำหน่ายในประเทศไทย ซึ่งการพิกมพ์ข้อความดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับบุหรืร

ผลการสำรวจรอบที่ 3 ในเรื่องความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบุหรืรรสอ่อน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรืรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.8) รายงานว่า ไม่เคยได้ยินเรื่องบุหรืรรสอ่อน/ไม่ทราบถึง อันตรรายของบุหรืรรสอ่อน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรืรเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 16.9) รายงานว่า ไม่เคยได้ยินเรื่องบุหรืรรสอ่อน/ไม่ทราบถึง อันตรรายของบุหรืรรสอ่อน กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรืรมากกว่าครึ่ง เข้าใจถูกต้องว่า บุหรืรรสอ่อนมีอันตรรายพอๆ กับบุหรืรทั่วไป อย่างไรก็ตาม ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรืรร้อยละ 13.9 ที่เข้าใจผิดว่า บุหรืรรสอ่อนมีอันตรรายน้อยกว่าบุหรืรทั่วไป ซึ่งควรรให้ความรู้ที่ถูกต้องในประเด็นดังกล่าวแก่วัยรุ่น (ตาราง 4.3.4ก)

สำหรับความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า “คนเริ่มสูบบุหรืรใหม่ๆ จะสูบบุหรืรรสอ่อนได้ง่ายกว่าบุหรืรทั่วไป” นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรืรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.8) รายงานว่า ไม่ทราบว่า บุหรืรรสอ่อนสูบได้ง่ายหรือยาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรืรเพียง 1 ใน 4 ที่ รายงานว่า ไม่ทราบว่าบุหรืรรสอ่อนสูบได้ง่ายหรือยาก ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 22.3 เข้าใจว่า คนเริ่มสูบบุหรืรใหม่ๆ จะสูบบุหรืรรสอ่อนได้ง่ายกว่าบุหรืรทั่วไป โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรืรเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวถึงร้อยละ 38.8 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรืรเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวเพียงร้อยละ 18.5 (ตาราง 4.3.4ข)

4.3.5 ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ

บริษัทที่ผลิตบุหรี่มักจะใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อกระตุ้นและดึงดูดให้วัยรุ่นสนใจผลิตภัณฑ์บุหรี่และอยากทดลองสูบบุหรี่ เพราะวัยรุ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญทางการตลาด โดยใช้วิธีการโฆษณาทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การจัดทำซองบุหรี่ให้มีสีสันสวยงามสะดุดตา สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น เช่น การแข่งขันกีฬา เป็นต้น

ผลการสำรวจรอบที่ 3 ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่ง เห็นว่า บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่และควรจำกัดให้จัดทำซองบุหรี่แบบเรียบๆ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 29.2 เห็นว่า บริษัทที่ผลิตยาสูบบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 30.6 และร้อยละ 22.9 ตามลำดับ) ในภาพรวม ร้อยละ 20.0 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับตนเองหันมาสนใจการสูบบุหรี่

กลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 8.7) ที่มีทัศนคติที่ดีต่อบริษัทที่ผลิตบุหรี่ โดยมองว่า บริษัทที่ผลิตบุหรี่ได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน และเมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีทัศนคติที่ดีต่อบริษัทผลิตบุหรี่ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 15.9 และร้อยละ 7.0 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.5)

4.3.6 ความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ โดยทราบว่า การสูบบุหรี่อาจเป็นสาเหตุของโรคต่าง ๆ ทั้งนี้จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามส่วนใหญ่ได้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 90 โดยกลุ่มตัวอย่างทราบว่า การสูบบุหรี่ส่งผลให้ผู้สูบบุหรี่แก่เร็วกว่าอายุ (ร้อยละ 95.2) ทำให้เกิดโรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่ (ร้อยละ 95.2) ฟันดำ (ร้อยละ 93.1) โรคมะเร็งช่องปาก (ร้อยละ 92.4) โรคหลอดเลือดในสมอง (ร้อยละ 80.3) และโรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในเพศชาย (ร้อยละ 75.9) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มีความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ในทุกข้อคำถาม (ตาราง 4.3.6)

4.3.7 แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่

ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 โดยมีสาระเกี่ยวกับการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงยังมีการส่งเสริมการขายบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ จากการสำรวจประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยเห็นโฆษณา / ส่งเสริมการขายบุหรี่ตามแหล่งต่างๆ 5 อันดับแรก ดังนี้ ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ (ร้อยละ 19.0) ผู้ขายเร่ตามท้องถนน (ร้อยละ 13.5) โทรทัศน์ (ร้อยละ 10.6) หนังสือพิมพ์/นิตยสาร (ร้อยละ 9.5) และโปสเตอร์ (ร้อยละ 9.3) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงเล็กน้อย ยกเว้นในร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร ที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เคยเห็นโฆษณา / ส่งเสริมการขายบุหรีมากกว่า นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยเห็น

การโฆษณา / ส่งเสริมการขายบุหรี่ในดิสโก้เทค/คาราโอเกะ/เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งพฤติกรรมการณ์ที่เกี่ยวในสถานที่ดังกล่าวมักสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ (ตาราง 4.3.7)

4.3.8 แหล่งที่พบโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่

ทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนได้มีความพยายามในการรณรงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ โดยใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบ เช่น โปสเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

จากการสำรวจครั้งนี้ พบว่า 5 อันดับแรกของแหล่งที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงแหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คือ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ (ร้อยละ 86.0) โทรทัศน์ (ร้อยละ 79.1) โปสเตอร์ (ร้อยละ 72.1) หนังสือพิมพ์/นิตยสาร (ร้อยละ 60.2) และป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ (ร้อยละ 39.9) โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งดังกล่าวไม่แตกต่างกันมากนัก (ตาราง 4.3.8)

4.3.9 ความคิดเห็นต่อฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 ได้กำหนดให้มีการพิมพ์ฉลากคำเตือนเป็นภาษาไทยบนซองบุหรี่ ต่อมาในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่เป็นภาพ 4 สี และในปี พ.ศ. 2549 ได้มีการเพิ่มฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่จาก 6 ภาพเป็น 9 ภาพ

ผลการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 90 รายงานว่า เคยเห็นฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยเห็นฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ ในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 98.0 และร้อยละ 89.4 ตามลำดับ) โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่รายงานว่ เคยเห็นฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ป่อยถึงบ่อยมาก ในสัดส่วนที่สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่มาก (ร้อยละ 70.2 และร้อยละ 41.2 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.9ก)

สำหรับความคิดเห็นในประเด็นที่ว่า ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมากน้อยเพียงใดนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 90 เห็นว่า ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ทำให้เกิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 6.3 และกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 6.6 ที่เห็นว่า ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ไม่ทำให้เกิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ (ตาราง 4.3.9ข)

เมื่อถามถึงความน่าเชื่อถือของฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.2 เห็นว่า ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่มีความน่าเชื่อถือมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นว่าฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่มีความน่าเชื่อถือมากในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เล็กน้อย (ร้อยละ 79.6 และร้อยละ 72.0 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.9ค) เมื่อถามว่า ฉลากค่าเตือนแบบรูปภาพบนซองบุหรี่ป่วยให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.2) เห็นว่า ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ป่วยให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.5) เห็นว่า ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ป่วยให้ผล

ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 78.6) (ตาราง 4.3.9ง)

4.3.10 การมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่

ปัจจัยด้านครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่มีบุคคลใกล้ชิดในครอบครัว เช่น พี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ให้เห็นเป็นต้นแบบ มักจะเป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรม จากการสำรวจครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่ร้อยละ 29.9 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่ในสัดส่วนที่ต่ำกว่ามาก (ร้อยละ 17.7) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ มีพี่ชายหรือพี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 29.4 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ มีพี่ชายหรือพี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ในสัดส่วนที่ต่ำกว่า (ร้อยละ 18.4) แสดงให้เห็นว่า บุคคลใกล้ชิดในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น (ตาราง 4.3.10)

4.3.11 จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่

จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในครั้งนี้จึงได้สอบถามถึงพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท 5 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.0) มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่อย่างน้อย 1 คน จากเพื่อนสนิท 5 คน โดยร้อยละ 45.8 มีเพื่อนสนิททั้ง 5 คนสูบบุหรี่ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.2) ไม่มีเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.3.11)

4.3.12 การสูบบุหรี่กับศาสนา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.6) ส่วนน้อยนับถือศาสนาอื่น ๆ ได้แก่ ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 1.8) และศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.3) เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึง การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ไม่เคยหรือแทบไม่เคยนำคำสอนทางศาสนาเข้ามาใช้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 2 เท่า (ร้อยละ 26.8 และร้อยละ 12.7 ตามลำดับ) ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่นำคำสอนทางศาสนามาใช้ตลอดเวลา มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เล็กน้อย (ร้อยละ 17.0 และร้อยละ 13.9 ตามลำดับ) (ตาราง 4.3.12)

4.4 ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

ในการสำรวจรอบที่ 3 ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบถดถอยลอจิสติก (Logistic Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

- **เพศ** วัยรุ่นหญิงมีโอกาสสูบบุหรี่น้อยกว่าวัยรุ่นชาย ร้อยละ 88
- **สถานภาพการศึกษา** วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีโอกาสสูบบุหรี่น้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 42
- **จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่** (จากจำนวนเพื่อนสนิท 5 คน) วัยรุ่นที่มีจำนวนเพื่อนสนิทสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1 คนมีโอกาสสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1.9 เท่า

- **จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่** ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1 คนมีโอกาสสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า
- **การดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา** ครัวเรือนที่ดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าครัวเรือนที่ไม่ดื่มเหล้า/เบียร์ โดยครัวเรือนที่ดื่มเหล้า/เบียร์ 1- 5 ครั้ง มีโอกาสสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 2.2 เท่า ขณะที่ครัวเรือนที่ดื่มเหล้า/เบียร์มากกว่า 5 ครั้ง มีโอกาสสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นถึง 4 เท่า
- **ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่** ครัวเรือนที่เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งธรรมดา มีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าครัวเรือนที่เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี 2.2 เท่า
- **ความรู้สึกต่อตนเอง** ครัวเรือนที่รู้สึกเกลียดตัวเองมีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าครัวเรือนที่รู้สึกชอบตัวเองถึง 2.8 เท่า

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของครัวเรือนในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการทำนายการสูบบุหรี่ของครัวเรือนในการสำรวจทั้ง 3 รอบ ได้แก่ เพศ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่ และการดื่มเหล้า / เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง และควรคำนึงถึงในการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันและควบคุมการสูบบุหรี่ในกลุ่มครัวเรือน

ส่วนปัจจัยด้านเขตที่อยู่อาศัย การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่/ส่งเสริมการขายบุหรี่ และจำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ ไม่มีผลต่อการทำนายการสูบบุหรี่ของครัวเรือนในการสำรวจทั้ง 3 รอบ

ความถี่ของการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่และการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นปัจจัยที่มีผลในทำนายนการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเฉพาะในการสำรวจรอบที่ 2 ขณะที่ความรู้สึกต่อตนเอง และความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่มีผลทำนายนการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเฉพาะในการสำรวจรอบที่ 3 (ตาราง 4.4)

4.5 เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบจากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

4.5.1 ความชุกของการสูบบุหรี่

ความชุกของการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกรอบการสำรวจ จากการสำรวจรอบที่ 1 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่ร้อยละ 11.3 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.0 และร้อยละ 18.3 ในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างเพศชายสูบบุหรี่ร้อยละ 20.3 ในการสำรวจรอบที่ 1 ร้อยละ 27.8 ในการสำรวจรอบที่ 2 และ ร้อยละ 32.1 ในการสำรวจรอบที่ 3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 1.5 ที่สูบบุหรี่ในการสำรวจรอบที่ 1 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.3 และร้อยละ 2.7 ในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงประมาณ 10 เท่า (ตาราง 4.5.1)

4.5.2 การห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีสาระห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ในความเป็นจริง ยังมีการขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอยู่ ในการสำรวจทั้ง 3 รอบ ได้ทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ

ต่ำกว่า 18 ปี ถึงประสบการณ์การซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 43 เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา โดยมีสัดส่วนใกล้เคียงกันในทุกกรอบของการสำรวจ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มากกว่าครึ่ง เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา (ร้อยละ 50.8 ร้อยละ 50.0 และร้อยละ 63.5 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ในทุกกรอบของการสำรวจ (ร้อยละ 42.5 ร้อยละ 42.6 และร้อยละ 39.8 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) (ตาราง 4.5.2ก)

เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และเคยมีประสบการณ์ซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา ถึงประสบการณ์ของการถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเคยถูกปฏิเสธการขายบุหรี่ ในการสำรวจรอบที่ 1 และลดลงตามลำดับในแต่ละรอบของการสำรวจ (ร้อยละ 54.7 ร้อยละ 50.1 และร้อยละ 44.1 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่เคยถูกปฏิเสธการขายบุหรีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ในทุกกรอบของการสำรวจ ซึ่งผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่า มาตรการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ยังไม่ถูกนำมาใช้อย่างจริงจัง (ตาราง 4.5.2ข)

4.5.3 การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย

กระทรวงสาธารณสุขได้มีประกาศห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ซึ่งประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้ หลังการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2548) จากการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 โดยถามกลุ่มตัวอย่างว่า เคยเห็น

บุหรี่วางโซวบนชั้นหรือเคาน์เตอร์ในร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า บ้างหรือไม่ พบว่า ในภาพรวม ร้อยละ 48.3 ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 2 เคยเห็นบุหรี่วางโซวบนชั้นหรือเคาน์เตอร์ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 54.6 ในการสำรวจรอบที่ 3 โดยผลการสำรวจใกล้เคียงกันทั้งในกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ร้านค้าส่วนมากยังไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จึงควรมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายให้ผู้ขายบุหรี่ปฏิบัติตามกฎหมายให้เคร่งครัดมากขึ้น (ตาราง 4.5.3)

4.5.4 การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน

ประเทศไทยได้มีการรณรงค์สิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่ ซึ่งรวมถึงนโยบายบ้านปลอดบุหรี่ โดยมีการรณรงค์งดสูบบุหรี่ในบ้านโดยใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ และสื่ออื่น ๆ ผลจากการสำรวจในรอบที่ 1 พบว่า ร้อยละ 27.3 ของกลุ่มตัวอย่างรายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรี่ในบ้าน และเพิ่มมากขึ้นในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 (ร้อยละ 63.6 และร้อยละ 59.8 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสูบบุหรี่ ในการสำรวจรอบที่ 1 พบว่า ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ รายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรี่ในบ้าน ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 29.2 และร้อยละ 27.0 ตามลำดับ) แต่ผลการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ รายงานว่า มีการห้ามสูบบุหรี่ในบ้านในอัตราส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.5.4)

4.5.5 การห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2549 ได้กำหนดสถานที่สาธารณะเป็นสถานที่คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่และกำหนดเขตปลอดบุหรี่ ต่อมา มีการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 18) กำหนดเขตห้ามสูบบุหรี่เพิ่มเติมโดย

ห้ามสูบบุหรี่ในผ้า บาร์ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 ซึ่งอยู่ในระหว่างการสำรวจรอบที่ 3 (มกราคม – มีนาคม 2551)

จากการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ได้ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการห้ามสูบบุหรี่ในผ้า บาร์ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ส่วนใหญ่รู้สึก**พอใจมาก**กับมาตรการดังกล่าว โดยกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 3 พอใจมากกว่าการสำรวจรอบที่ 2 เล็กน้อย (ร้อยละ 54.5 และร้อยละ 52.9 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่พอใจกับมาตรการดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ โดยผลการสำรวจในรอบที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ ร้อยละ 36.3 รายงานว่า รู้สึก**พอใจมาก** ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 58.5 รายงานว่า รู้สึก**พอใจมาก** (ตาราง 4.5.5ก)

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการห้ามสูบบุหรี่ในคอฟฟี่ช็อปและคาเฟ่ พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ส่วนใหญ่**พอใจมาก**กับมาตรการดังกล่าว โดยกลุ่มตัวอย่างจากการสำรวจรอบที่ 3 รายงานว่า **พอใจมาก** ในอัตราที่สูงกว่าการสำรวจในรอบที่ 2 เล็กน้อย (ร้อยละ 59.1 และร้อยละ 55.4 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่รู้สึก**พอใจมาก**กับมาตรการดังกล่าวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มาก โดยผลการสำรวจในรอบที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ รายงานว่า รู้สึก**พอใจมาก** ในอัตราส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มาก (ร้อยละ 61.0 และร้อยละ 22.7 ตามลำดับ) และผลการสำรวจในรอบที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ รายงานว่า รู้สึก**พอใจมาก** ในอัตราส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มากเช่นกัน (ร้อยละ 64.0 และร้อยละ

37.3 ตามลำดับ) ผลการสำรวจทั้ง 2 รอบ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อย (ต่ำกว่าร้อยละ 10) ที่รู้สึกไม่พอใจมากต่อมาตรการดังกล่าว (ตาราง 4.5.5ข)

4.5.6 ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

ในการสำรวจรอบที่ 1 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 32.3 เห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ป่อยถึงบ่อยมาก และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 46.2 และร้อยละ 46.5 ในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่แบบรูปภาพสะดุดตาและเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นมากกว่าฉลากคำเตือนแบบที่มีข้อความเพียงอย่างเดียว โดยสอดคล้องกันทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ป่อยถึงบ่อยมากในอัตราส่วนที่ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ (ตาราง 4.5.6ก)

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่มากน้อยเพียงใด ผลจากการสำรวจทั้ง 3 รอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 90 รายงานว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คิดถึงอันตรายต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ โดยกลุ่มตัวอย่างรายงานที่ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คิดถึงอันตรายต่อสุขภาพมาก เพิ่มขึ้นในทุกรอบของการสำรวจ (ร้อยละ 38.9 ร้อยละ 43.4 และ ร้อยละ 49.9 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) (ตาราง 4.5.6ข)

ในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ป่อยถึงบ่อยเกินไปหรือไม่ คิดสูบบุหรี่หรือไม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 60 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ป่อยถึงเพียงเล็กน้อยที่จะทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิด

สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 20 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลมากที่จะทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดสูบบุหรี่ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างถึงเกือบร้อยละ 20 เห็นว่า ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ไม่มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดสูบบุหรี่ โดยผลการสำรวจดังกล่าวใกล้เคียงกันในการสำรวจทั้ง 2 รอบ (ตาราง 4.5.6ค)

4.5.7 การห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่

ประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 โดยมีสาระเกี่ยวกับการห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงยังมีการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงการเห็นโฆษณาบุหรี่ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ในการสำรวจทั้ง 3 รอบ พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 3 เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ โดยพบสูงสุดในการสำรวจรอบที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีแนวโน้มการเคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุรี่ยลดลงตามลำดับ (ร้อยละ 42.5 ร้อยละ 38.3 และ ร้อยละ 31.4 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่เคยเห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุรี่ยสูงสุดในการสำรวจรอบที่ 2 (ร้อยละ 31.3 ร้อยละ 40.1 และ ร้อยละ 32.8 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ) (ตาราง 4.5.7)

4.5.8 แหล่งที่เห็นการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่

เมื่อสอบถามถึงแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ พบว่า ในภาพรวม ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่เป็นแหล่งที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงมากที่สุดในการสำรวจทั้ง 3 รอบ (ร้อยละ 28.4 ร้อยละ 50.3 และร้อยละ 19.0 ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ตามลำดับ)

สำหรับแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ที่กลุ่มตัวอย่างระบุถึงในลำดับรองลงมา ได้แก่ โทรทัศน์ โปสเตอร์ และผู้ขายเร่ตามท้องถนน เป็นที่น่าสังเกตว่า การเห็นโฆษณาตามแหล่งต่างๆ ลดลงมากในการสำรวจรอบที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับ การสำรวจรอบที่ 2 ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สูบบุหรี่ระบุถึงแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่สอดคล้องกัน ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่า ร้านค้าทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่เป็นเป้าหมายที่สำคัญในการควบคุมการโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ (ตาราง 4.5.8)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการ International Tobacco Control Policy Survey-Southeast Asia : ITC-SEA (Thailand) เป็นการวิจัยติดตามผลระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อติดตามผลกระทบจากนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย ซึ่งการสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจรอบที่ 3 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ระหว่างการสำรวจรอบที่ 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2548) รอบที่ 2 (สิงหาคม – กันยายน 2549) และ รอบที่ 3 (มกราคม – มีนาคม 2551) อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินการตามนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบทั้งที่มีอยู่เดิมและนโยบายที่เพิ่มเติมใหม่ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย และการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ และสถานบริการอื่นๆ มาใช้ในการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างของการสำรวจรอบที่ 3 คือ วัยรุ่นอายุระหว่าง 13 -20 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยมีทั้งกลุ่มตัวอย่างเก่า ที่ติดตามได้จากการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 จำนวน 800 ราย และกลุ่มตัวอย่างใหม่ที่สุ่มเพิ่ม จำนวน 296 ราย รวมทั้งสิ้น 1,096 ราย

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการสำรวจในรอบที่ 3

อัตราการสูบบุหรี่ของกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,096 ราย ในภาพรวมพบว่า อัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นคิดเป็นร้อยละ 18.3 เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่าวัยรุ่นชายมีอัตราการสูบบุหรี่ที่สูงกว่าอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิง (ร้อยละ 32.1 และร้อยละ 2.7 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจรอบที่ 1 และรอบที่ 2 พบว่าอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นทั้งในวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง และเมื่อพิจารณาจากงานวิจัยของมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ (2551) พบว่า มีผลการศึกษาสอดคล้องกันคือ เยาวชนชายมีอัตราการสูบบุหรี่ที่สูงกว่าเยาวชนหญิง เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในต่างประเทศ พบว่า ประเทศจีนซึ่งอยู่ในแถบเอเชีย นักเรียนชายสูบบุหรี่ร้อยละ 18.3 และนักเรียนหญิงสูบบุหรี่ร้อยละ 1.7 (Xinguang, 2006) ถือว่าใกล้เคียงกับประเทศไทย ขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีอัตราการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นชายร้อยละ 19.1 และวัยรุ่นหญิงร้อยละ 19.8 (Lloyd, 1998) ซึ่งอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นชายต่ำกว่าประเทศไทยมาก แต่วัยรุ่นหญิงสูงกว่าประเทศไทยมาก ดังนั้นจึงควรมีการรณรงค์เพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบอย่างต่อเนื่อง

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจิตลักษณะของวัยรุ่นจากกลุ่มตัวอย่างในช่วง 2 สัปดาห์ก่อนการสำรวจ พบว่า วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่รู้สึกชอบตนเองมากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ ขณะที่วัยรุ่นที่สูบบุหรี่รู้สึกว่าตนเองทำผิดพลาด รู้สึกโดดเดี่ยวและเศร้าตลอดเวลา มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ สอดคล้องกับการศึกษาของ Centers for Disease Control and Prevention

(2005) ที่พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีความเสี่ยงต่อปัญหาทางอารมณ์และภาวะซึมเศร้ามากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 3 เท่า

ครอบครัวกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

การสำรวจครั้งนี้ในภาพรวม พบว่า จำนวนผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยในครัวเรือนลดลงเล็กน้อยจาก 0.7 คน (การสำรวจรอบที่ 2) เป็น 0.6 คน (การสำรวจรอบที่ 3) และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่โดยเฉลี่ยสูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (0.9 คน และ 0.6 คน ตามลำดับ) สำหรับวัยรุ่นที่มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่เพียงร้อยละ 17.7 ส่วนวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ร้อยละ 29.9 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ สตีเฟ่น ฮาแมนน์ (2548) ที่พบว่า การสูบบุหรี่ของพ่อแม่จะมีผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบของเด็กในอนาคต โดยเด็กที่มีพ่อแม่สูบบุหรี่ มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่เมื่อเติบโตขึ้น มากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ไม่สูบบุหรี่

สื่อกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ในการศึกษาคั้งนี้วัยรุ่นยังคงเห็นการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ โดย 3 อันดับแรก ได้แก่ ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ ผู้ขายเร่ตามท้องถนน และโทรทัศน์ โดยวัยรุ่นที่สูบบุหรี่เห็นการโฆษณาตามแหล่งต่างๆ มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ การเห็นโฆษณาตามแหล่งต่างๆ ลดลงมากในการสำรวจรอบที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับ การสำรวจรอบที่ 2 จะเห็นได้ว่าทั้งวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ และไม่สูบบุหรี่ ระบุถึงแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ ดังนั้นจึงควรมี

มาตรการห้ามการโฆษณาทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด

ถึงแม้ว่าสื่อจะเป็นแหล่งโฆษณาบุหรี่ทางอ้อม ในทางตรงกันข้ามสื่อก็ยังเป็นแหล่งสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ จากการสำรวจในครั้งนี้ พบว่าแหล่งที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ 3 อันดับแรก ได้แก่ ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ โทรทัศน์ และโปสเตอร์

ความรู้และความคิดเห็นของวัยรุ่นต่อการสูบบุหรี่

ในการสำรวจรอบที่ 3 พบว่า วัยรุ่นมากกว่าครึ่ง เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก แต่มีวัยรุ่นเกือบหนึ่งในสี่ เห็นว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่เลว สำหรับวัยรุ่นมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่คล้ายกันใน 3 ประเด็นแรก คือ การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ และการสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ โดยประเด็นที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มีสัดส่วนที่ตอบว่า “ใช่” สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ แต่ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ คำถามที่ว่า “คนอายุรุ่นฉันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่” วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีสัดส่วนที่ตอบว่า “ใช่” สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีทัศนคติเชิงบวกกับผู้ที่สูบบุหรี่

เมื่อถามความคิดเห็นต่อบุหรืรสอ่อน พบว่า ในภาพรวม วัยรุ่นมากกว่าร้อยละ 50 ไม่เคยได้ยิบเรื่องบุหรืรสอ่อน/รสไม่แรง วัยรุ่นทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ส่วนมาก เข้าใจถูกต้องว่าบุหรืรสอ่อนมีอันตรายพอกับบุหรืทั่วไป อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นที่สูบบุหรี่อีกร้อยละ 13.9 ยังเข้าใจผิดว่าบุหรืรสอ่อนมีอันตรายน้อยกว่าบุหรืทั่วไป นอกจากนี้วัยรุ่นที่สูบ

บุหรี่ร้อยละ 38.8 และวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 18.5 ยังเห็นว่าคนที่เริ่มสูบบุหรี่ใหม่ๆ จะสูบบุหรี่รสอ่อนได้ง่ายกว่าบุหรี่ทั่วไป ความเข้าใจว่าบุหรี่รสอ่อนสูบง่ายและมีอันตรายน้อย อาจทำให้วัยรุ่นทดลองสูบบุหรี่รสอ่อนและนำไปสู่การติดบุหรี่ได้ ดังนั้น นอกจากการออกกฎหมายห้ามระบุคำว่า “บุหรี่รสอ่อน” บนซองบุหรี่แล้ว ภาครัฐและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัยรุ่น ควรให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่รสอ่อนแก่วัยรุ่นด้วย

ในส่วนของความรู้เรื่องผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ พบว่า วัยรุ่นเกือบทั้งหมดตอบได้ถูกต้องว่า บุหรี่ทำให้เกิดโรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่แต่ได้รับควันบุหรี่แก่เร็วกว่าอายุ ฟันดำในผู้สูบบุหรี่ มะเร็งในช่องปากในผู้สูบบุหรี่ โรคหลอดเลือดสมอง และโรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย

ความคิดเห็นของวัยรุ่นต่อฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

ในการสำรวจครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ (ร้อยละ 91.0) มีเพียงร้อยละ 9.0 ที่ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับการสำรวจรอบที่ 2 ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มี ร้อยละ 2.8 ซึ่งน้อยกว่าการสำรวจรอบที่ 3 และจากผลการสำรวจในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ให้ผลในลักษณะเดียวกัน คือ โดยภาพรวมวัยรุ่นมากกว่าร้อยละ 70 เห็นว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่น่าเชื่อถือมาก โดยวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่มีความคิดเห็นว่ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มี *ความน่าเชื่อถือมาก* มากกว่าวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยถามความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับ “รูปภาพฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ว่าจะส่งผลทำให้ คนในวัยเดียวกันกับคุณไม่คิดที่จะสูบบุหรี่” พบว่า โดยภาพรวมวัยรุ่นมากกว่าครึ่ง เห็นว่า

ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งวัยรุ่นที่สูบบุหรี่มีความเห็นว่า ภาพคำเตือนบนซองมีผลเล็กน้อย มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 63.5 และร้อยละ 58.3 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุระรอง ชินวงศ์ และคณะ (ม.ป.ป.) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความเห็นว่า ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ไม่ได้ทำให้รู้สึกว่าการสูบบุหรี่เป็นการทำลายสุขภาพ และไม่ได้ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวต่อพิษภัยของบุหรี่มากขึ้น

ปัจจัยที่ใช้ทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ตัวแปรในลักษณะเดียวกันมาทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตัวอย่าง จากการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่ามีเพศ จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ การดื่มเหล้า/เบียร์ 1 – 5 ครั้งในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา การดื่มเหล้า/เบียร์ มากกว่า 5 ครั้งในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา มีผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตัวอย่าง ใกล้เคียงกับการศึกษาของจรรยา เศรษฐบุตร และวรชัย ทองไทย (2550) ที่พบว่า วัยรุ่นชายมีความน่าจะเป็นที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นหญิงถึง 27 เท่า และวัยรุ่นที่เคยดื่มเบียร์มีโอกาสที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่ดื่มเบียร์ถึง 2.1 เท่า ส่วนวัยรุ่นที่เคยดื่มสุรามีโอกาสที่จะสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่ดื่มสุราถึง 4.5 เท่า และผลการศึกษาของนันทวรรณ วิจิตรวาทการ (2546) ที่พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชน รวมถึงผลการศึกษาของ มาวิน โกลด์เบอร์ค (2542) ที่พบว่า วัยรุ่นชายร้อยละ 32 และวัยรุ่นหญิงร้อยละ 12 มีเพื่อนสูบบุหรี่อย่างน้อย 1 คน แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น และตัวแปรที่มีผลต่อการทำนายการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตัวอย่างในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 คือ การไม่เป็นนักเรียน/นักศึกษา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายควบคุม การบริโภคยาสูบ ในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และรอบที่ 3

ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบ มีประเด็นที่น่าเสนอ คือ การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ เช่น การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ภายในบ้าน การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในผับ/บาร์ การห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี การห้ามโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย และฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ รวมถึงการรับรู้ความรู้เรื่องอันตรายจากการสูบบุหรี่จากแหล่งต่างๆ

ผลกระทบของนโยบายเกี่ยวกับการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่

ในภาพรวม พบว่า ผลการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 วิทยุส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบ้านที่ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน ซึ่งแตกต่างกับการสำรวจรอบที่ 1 ที่พบว่า วิทยุส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบ้านที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ได้บางพื้นที่ ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ คอฟฟี่ช็อป และคาเฟ่ จากการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 พบว่า วิทยุมากกว่าร้อยละ 50 พอใจมากต่อการห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่ดังกล่าว เมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่า ในการสำรวจรอบที่ 2 วิทยุที่สูบบุหรี่ส่วนมาก รายงานว่า ไม่มีความเห็นต่อการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ คอฟฟี่ช็อป และคาเฟ่ แต่การสำรวจรอบที่ 3 วิทยุที่สูบบุหรี่ รายงานว่า พอใจมากกับการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ คอฟฟี่ช็อป และคาเฟ่ สำหรับวิทยุที่ไม่สูบบุหรี่ พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันทั้งในการสำรวจรอบที่ 2 และ รอบที่ 3 คือ พอใจมากกับการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ คอฟฟี่ช็อป และคาเฟ่ จะเห็นได้ว่า การห้ามสูบบุหรี่ใน ผับ บาร์ คอฟฟี่ช็อป และคาเฟ่ เป็นที่ยอมรับของ

วัยรุ่นทั้งที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ ดังนั้นภาครัฐควรขยายเขตปลอดบุหรี่ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อลดอัตราการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ผลกระทบของนโยบายเกี่ยวกับการห้ามขายบุหรี่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี การห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย การห้ามโฆษณาบุหรี่ และ ส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจทั้ง 3 รอบ ในภาพรวม พบว่า วัยรุ่นมากกว่าร้อยละ 40 เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่สูบบุหรี่ เคยซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา ในสัดส่วนที่สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ในทุกรอบของการสำรวจ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่สูบบุหรี่จากการสำรวจรอบที่ 3 มีประสบการณ์เคยซื้อบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ทั้งนี้ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่า 18 ปีและเคยซื้อบุหรี่ ไม่เคยถูกปฏิเสธการขายบุหรี่ เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี

สำหรับประสบการณ์เคยเห็นการวางโชว์บุหรี่บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ในภาพรวมจากการสำรวจรอบที่ 2 พบว่า วัยรุ่นตัวอย่างร้อยละ 48.3 เคยเห็นการวางโชว์บุหรี่บนชั้นหรือเคาน์เตอร์ และเพิ่มเป็นร้อยละ 54.6 ในการสำรวจรอบที่ 3 เรื่องการเห็นการโฆษณาบุหรี่ พบว่า วัยรุ่นถึง 1 ใน 3 เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกันทั้ง 3 รอบของการสำรวจ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กฎหมายห้ามวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย กฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่ และกฎหมายห้ามขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ยังขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง

ผลกระทบของนโยบายเกี่ยวกับฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่

ผลจากการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า วัยรุ่นเห็นฉลากค่าเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรี่ป็อยถึงบ็อยมาก ในการสำรวจรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ในสัดส่วนที่สูงกว่าการสำรวจรอบที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากได้มีการเปลี่ยนฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่จากที่เป็นตัวหนังสือเพียงอย่างเดียว เป็นแบบที่มีทั้งรูปภาพและตัวหนังสือประกอบ และเพิ่มขนาดพื้นที่จาก 1 ใน 3 ของพื้นที่บนซองบุหรี่เป็นร้อยละ 50 จึงทำให้วัยรุ่นเห็นได้ง่ายมากขึ้น

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการคิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ ในภาพรวมพบว่า ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่ทำให้วัยรุ่นคิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมากขึ้นในรอบของการสำรวจ ซึ่งผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่า ฉลากค่าเตือนบนซองบุหรี่มีผลทำให้วัยรุ่นรับรู้ถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่มากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการสำรวจรอบที่ 3 ซึ่งเป็นการติดตามผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ การรับรู้ ความคิดเห็น และพฤติกรรมของวัยรุ่นตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคยาสูบ นำไปสู่ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย / เชิงปฏิบัติ

1. ในสังคมไทย การวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย การใช้เด็กไปซื้อบุหรีให้สมาชิกในครอบครัว ยังพบเห็นอยู่ทั่วไป แม้จะมีกฎหมายห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย และกฎหมายห้ามขายบุหรีให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีก็ตาม วิทยุณยังมองว่า การซื้อบุหรีเป็นเรื่องที่ทำได้ง่าย ดังนั้น รัฐบาลจึงควรมีมาตรการที่เข้มงวดในเรื่องการห้ามวางโซว์บุหรี ณ จุดขาย และการห้ามขายบุหรีให้แก่เยาวชนให้มากขึ้น

2. ฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรีที่มีรูปภาพ มีผลทำให้เยาวชนไทยคิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรีมากขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายในเรื่องนี้มาถูกทิศทาง ดังนั้น จึงควรมีการขยายผลมาตรการดังกล่าวให้มากขึ้น โดยเพิ่มเติมรูปภาพอันตรายจากการสูบบุหรีต่อสุขภาพ และการแสดงภาพคำเตือนในที่ต่างๆ เช่น นิตยสาร รถโดยสารสาธารณะ ที่เยาวชนสามารถมองเห็นได้ง่าย ไม่เพียงแต่ให้มีอยู่บนซองบุหรีเท่านั้น

3. สมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรีของวัยรุ่น จากผลการสำรวจพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรีมีผลต่ออัตราการสูบบุหรีของวัยรุ่น ดังนั้น จึงควรมีการรณรงค์บ้านปลอดบุหรี เพื่อป้องกันและลดการสูบบุหรีในกลุ่มวัยรุ่น

4. เพื่อนสนิทสูบบุหรีมีอิทธิพลสูงมากต่อการสูบบุหรีของวัยรุ่น ดังนั้น จึงควรมีการรณรงค์เพื่อลดพฤติกรรมการสูบบุหรีของวัยรุ่นโดยการสร้างพลังอำนาจของวัยรุ่นให้มีทักษะในการปฏิเสธ และต่อต้านอิทธิพลของเพื่อนต่อการสูบบุหรี

5. สื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของวัยรุ่น ดังนั้นนอกจากการใช้สื่อเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่แล้ว ยังควรเพิ่มเติมในเรื่องของการปรับทัศนคติของวัยรุ่นต่อการสูบบุหรี่ โดยรณรงค์ให้วัยรุ่นรู้ดีกว่า การสูบบุหรี่เป็นเรื่องไม่ดี น่ารังเกียจ และไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบของเยาวชนไทยมีประสิทธิภาพ และดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ควรมีการศึกษาวจัยเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. การวิจัยที่ผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะการวิจัยเชิงคุณภาพจะช่วยตอบคำถามที่ยังไม่มีคำอธิบายที่ชัดเจน เช่น การคงสถานภาพการเป็นผู้ใช้สูบบุหรี่ของวัยรุ่น เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องและลึกซึ้งถึงพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

2. การศึกษาเชิงสำรวจเพื่อติดตามพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตัวอย่างเดิมอย่างต่อเนื่องระยะยาว (Cohort Study) ในกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านสู่วัยผู้ใหญ่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงแนวคิด และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่

3. การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเปรียบเทียบประสบการณ์ของวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ และไม่สูบบุหรี่ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และมีประเด็นใดบ้างที่มีความสำคัญที่จะช่วยป้องกันเยาวชนไทยจากการสูบบุหรี่

บรรณานุกรม

จรรยา เศรษฐบุตตร และวรชัย ทองไทย. (2550). รายงานการวิจัยผู้สูบบุหรี่ วัยรุ่นสูบบุหรี่ และผู้รับควันบุหรี่ ในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี. โครงการกาญจนบุรี สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.

ชยันตร์ธร ปทุมานนท์, ชไมพร ทวีชศรี, ญัฐจาพร พิชัยณรงค์, สมศักดิ์ ธรรมธิวัฒน์ และดุสิต สุจิรารัตน์. (2544). ค่าใช้จ่ายและคุณภาพชีวิตที่สูญเสียไปจากการป่วยด้วยโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ธนาคารโลก. (2005). สืบค้นจาก http://www.who.int/tobacco/health_priority/en/index.html (สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2548)

ธานินทร์ สุทธิประเสริฐ. (2543). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม 24(1), 71 - 79.

นันทวรรณ วิจิตรวาทการ. (2546). อัตราชุกของการสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียนในประเทศไทย. วิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์. (2547). โครงการวิจัยเชิงสำรวจเยาวชนและยาสูบ. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

เนาวรัตน์ เจริญคำ, นิภาพรรณ ดั่งสกุลนิติ, สตีเฟน ฮาแมนน์ และสรศักดิ์ โล่ให้จินดารัตน์.

(2548). รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรกระบบทางเดินหายใจส่วนล่างในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ กับการสัมผัสฝุ่นควันบุหรี่มือสอง. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรุงเทพฯ.

บุปผา ศิริรัศมี, จรรยา เศรษฐบุตร, ฟิลิป เกสต์, อารีย์ พรหมไม้, วรางคณา ผลประเสริฐ และปรีญา เกนโรจน์. (2549). ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 1 (พ.ศ.2548). สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันมะเร็งแห่งรัฐวิคตอเรีย และมหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู.

บุปผา ศิริรัศมี, ฟิลิป เกสต์, ทวีมา ศิริรัศมี, วรางคณา ผลประเสริฐ, อรพินทร์ พิทักษ์มหาเกตุ และปรีญา เกนโรจน์. (2550). ผลกระทบจากนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย การสำรวจกลุ่มวัยรุ่นระดับประเทศ รอบที่ 2 (พ.ศ.2549). สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันมะเร็งแห่งรัฐวิคตอเรีย และมหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู.

ประกิต วาทีสาธกกิจ. (2551). ภาพคำเตือนบนซองบุหรี่. สืบค้นจาก <http://www.ashthailand.or.th> (สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2552).

ประภิต วาทีสาธกกิจ และบังอร ฤทธิภักดี. (ม.ป.ป). เยาวชนกับบุหรี่: สังคมไทยควรทำอย่างไร. การประชุมวิชาการบุหรี่และสุขภาพ ครั้งที่ 4 วันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2548. ณ โรงแรม มิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ.

ประภาพรรณ เทวกุล ณ อยุธยา. (2543). หยุดการแพร่ภัยบุหรี่ สิ่งที่รัฐต้องทำ และ ผลได้ผลเสียทางเศรษฐกิจของการควบคุมยาสูบ ถอดความจากรายงานธนาคารโลก (Curbing the Epidemic: Governments and the Economics of Tobacco Control). สถาบันควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

ปราณี ทัดศรี, วิมลรัตน์ บุญเสถียร และน้ำอ้อย ภักดีวงศ์. (2545). การสำรวจสภาพการณ์ การสูบบุหรี่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรังสิต. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ผ่องศรี ศรีมรกต และรุ่งนภา ผาณิตรัตน์. (2548). โครงการพัฒนารูปแบบและกลวิธีการ เสริมสร้างความตระหนักในพิษภัยบุหรี่สำหรับเยาวชนไทยปีที่ 1 ระยะที่ 1 ผลการ สำรวจความรู้ ความคิดเห็น ประสพการณ์ พฤติกรรม การบริโภคยาสูบ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนารูปแบบและกลวิธีการเสริมสร้างความตระหนักในพิษภัยบุหรี่ ในเยาวชนไทย. ศูนย์วิจัยทางการแพทย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

มาวิน โกลด์เบอร์ค. (2542). แบบแผนพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทย. สืบค้นจาก <http://www.ashthailand.or.th/th/member.php>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2548).

มณฑา เก่งการพานิช, ลักษณะ เต็มศิริกุลชัย และธนาดล เก่งพานิช. (2548).

สถานการณ์การดำเนินงานและความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของ
ผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2544). เยาวชนกับการสูบบุหรี่. สืบค้นจาก

<http://www.ashthailand.or.th> (สืบค้นเมื่อ มกราคม 2544).

_____. (2548). สืบค้นจาก <http://www.ashthailand.or.th> (สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2548).

_____. (2551). เยาวชนรุ่นใหม่ ร่วมใจ ด้านภัยบุหรี่. สืบค้นจาก

<http://www.ashthailand.or.th> (สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2552).

_____. (2551). การสำรวจความคิดเห็นสถานบันเทิงปลอดบุหรี่ สำนักเอแบคโพลด์

กรกฎาคม 2549. วารสารเพื่อคนรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่ 97(9) : 5.

_____. (2551). สถิติสำคัญเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของคนไทย วิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

แนวทางการแก้ปัญหา. สืบค้นจาก <http://www.ashthailand.or.th> (สืบค้นเมื่อ 15
พฤษภาคม 2552).

_____. (ม.ป.ป). ทำไมต้องปลอดบุหรี่?. สืบค้นจาก <http://www.ashthailand.or.th>

(สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2552).

_____. (2551). สุขภาพ สบายใจ ที่ไหนๆ ก็ปลอดภัยวันพุธ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ลักษณะ เต็มศิริกุลชัย, บุรณี อนันท์วงศ์ และจารึก ไชยรักษ์. (2542). นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ: การสร้างระบบเพื่อบังคับใช้กฎหมายในการปกป้องสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่. วารสารสุขภาพศึกษา.

วสันต์ ศิลปสุวรรณ, ชนิษฐ์ วัชรชัย, วิไล กุศลวิศิษฎ์กุล, ปราวรณา สถิตยวิภาวี, ภรณ์ วัฒนสมบุรณ์, สุทธิสาร วัฒนมนโน, เกษม นครเขตต์, ปัญจะ เอี่ยมมัน, นิรุจน์ อุทธา (2543). การโฆษณาบุหรี่ ณ จุดขาย. วารสารสุขภาพศึกษา, 23(85), 32 - 47.

ศรัณญา เบญจกุล มณฑา เก่งการพาณิชย์ และ ลักษณะ เต็มศิริกุลชัย. (2551). สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทย พ.ศ.2534 – 2550. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.).

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. (ม.ป.ป.). ผลการสำรวจพฤติกรรมกาสูบหรี่ของเยาวชนไทยอายุ 11 – 24 ปี พ.ศ.2550. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. (2550). มาตรการทางเศรษฐกิจกับการบริโภคยาสูบ. สืบค้นจาก <http://www.trc.or.th> (สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2552).

สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล. (2550). ตำราวิชาการสุขภาพ การควบคุมการบริโภคยาสูบ สำหรับบุคลากรและนักศึกษาวิชาชีพด้านสุขภาพ. เครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่.

สว่าง แสงหิรัญวัฒนา. (2544). การเผยแพร่ผลเสียจากบุหรี่ในประชาชนในโรงเรียน การจัดตั้งคลินิกอดบุหรี่และนโยบายที่ควรส่งเสริม. คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

สตีเฟน ฮาแมนน์, เนาวรัตน์ เจริญคำ, นิภาพรรณ กังสกุลนิติ, นิตศน์ ศิริโชติรัตน์ ชาวลาภภูฏานนท์ ณ มหาสารคาม และสถาพร จิรัตนานนท์. (2548). โรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ (Smoking – related diseases) และพิษภัยจากควันบุหรี่มือสอง (Secondhand smoke). การทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์แก่นจันทร์.

สุภาพร ทองศรี. (2543). การศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุระรอง ชินวงศ์และคณะ. (ม.ป.ป). ผลของภาพและคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อพฤติกรรมและทัศนคติในการลดหรือเลิกบุหรี่: กรณีศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2551). สถิติสำคัญเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของคนไทย วิเคราะห์และข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหา. ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2535). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2549 เรื่องกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มี การคุ้มครองสุขภาพของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ รวมทั้งกำหนด สภาพ ลักษณะ และมาตรฐานของเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่. สืบค้นจาก <http://www.thaiantitobacco.com>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2551).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรไทย พ.ศ. 2544. กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ

_____. (2551). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรไทย พ.ศ. 2549. กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ

_____. (2551). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนปี 2550. กระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศ

เสรีนา สิริรัตน์ สกุลณะมรรคา, สายจิต วิสุทธิสิน, ยุพิน ส่งไพศาลและดุสิต สุจิรารัตน์. 2543. การสูบบุหรี่และการเกิดโรคปริทันต์อักเสบ:ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์บริการสาธารณสุข 19. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 1(9), 1-9.

อรวรรณ นุ่นดี. (2542). บุหรี่กับมะเร็ง โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่อง
ในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 6 รอบ. คณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2005). Impact on unborn
babies, infants, children and adolescents. Tobacco Information and
Prevention source. Retrieved November 8,2006, from F:\SGR Report 2004 -
Fact Sheet - Health Consequences of Smoking Impact on Unborn Babies,
Infants, Children, and Adolescents.htm.

Lloyd, DJ. (1998). Changing demographic patterns of adolescent smoking over
the past 23 years: National trends from the monitoring the future study.
Smoking and tobacco control monograph (14) .

Rodu, B., Nasic, S. and Cole, P. (2005). Tobacco use among Swedish
schoolchildren. Tobacco Control, 14(6): 405-408.

Srinath Reddy, Cheryl L Perry, Melissa H Stigler and Monika Arora. (2006).
Differences in tobacco use among young people in urban India by sex,
socioeconomic status, age, and school grade: assessment of baseline
survey data. The Lancet. (367):589-94.

US Surgeon General Report. (2004). The Health Consequences of Smoking.

[http://www.cdc.gov/tobacco/data-statistics/sgr/sgr-2004/00-pdfs/
chapter1.pdf](http://www.cdc.gov/tobacco/data-statistics/sgr/sgr-2004/00-pdfs/chapter1.pdf)(online). (Accessed June 10, 2007).

Xinguang Chen, Bonita Stanton, Xiaoyi Fang, Xiaoming Li, Danhua Lin, Jintao Zhang, Hongjie Liu and Hongmei Yang. (2006). Perceived smoking norms, socioenvironmental factors, personal attitudes and adolescent smoking in China: a mediation analysis with longitudinal data. Journal of Adolescent Health. (38) : 359-68.

ตาราง 4.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และอายุ
Table 4.1a Percentage of sample by gender and age

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การ สำรวจรอบที่ 3 The recontact sample in wave 3 survey (n=800)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 3 The replenishment sample in wave 3 survey (n=296)
เพศ Gender			
ชาย Male	53.1	52.5	54.7
หญิง Female	46.9	47.5	45.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0
อายุ(ปี) Age (Years)			
13	6.4	0.1	23.0
14	8.1	3.0	22.0
15	10.4	7.4	18.9
16	21.8	23.6	16.9
17	23.7	25.4	19.3
18	14.9	20.4	0.0
19	7.9	10.9	0.0
20 ปีขึ้นไป 20 and more than 20	6.7	9.2	0.0
อายุเฉลี่ย Mean age	16.6	17.2	14.9
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	1.9	1.6	1.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

Table 4.1b Percentage of sample by educational level

การศึกษา Educational level	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การ สำรวจรอบที่ 3 The recontact sample in wave 3 survey (n=800)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การ สำรวจรอบที่ 3 The replenishment sample in wave 3 survey (n=296)
ประถมศึกษา Primary school	9.9	5.3	22.3
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	6.7	1.9	19.6
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	13.4	9.0	25.3
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	28.6	33.0	16.9
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	16.9	19.3	10.5
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	14.6	18.1	5.1
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	7.2	9.8	0.3
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา Higher than Secondary School	2.7	3.8	(NA)
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อาชีพ

Table 4.1c Percentage of sample by occupation

อาชีพ Occupation	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่างเก่าการ สำรวจรอบที่ 3 The recontact sample in wave 3 survey (n=800)	กลุ่มตัวอย่างใหม่การ สำรวจรอบที่ 3 The replenishment sample in wave 3 survey (n=296)
นักเรียน Student	78.2	75.8	84.8
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	21.8	24.3	15.2
ไม่มีอาชีพ Unemployed	8.0	8.3	7.4
กรรมกร Labourer	3.8	6.3	2.7
เกษตรกรรม Agriculture	3.8	4.3	2.7
ค้าขาย / งานบริการ / การขนส่งและคมนาคม commerce / service / Transportation	3.6	4.3	2.0
อื่น ๆ (ศิลปิน / เสมียน / ลูกจ้างส่วนราชการ) Others(artist / clerk / employee of the government service)	1.0	1.3	0.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย

Table 4.1d Percentage of sample by marital status and residential area

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่างเก่า การสำรวจรอบที่ 3 The recontact sample in wave 3 survey (n=800)	กลุ่มตัวอย่างใหม่ การสำรวจรอบที่ 3 The replenishment sample in wave 3 survey (n=296)
สถานภาพสมรส Marital Status			
โสด Single	95.3	94.1	98.3
แต่งงาน Married	4.7	5.8	1.7
หย่า Divorced	0.1	0.1	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0
เขตที่อยู่อาศัย Residential area			
ชนบท Rural	63.5	67.0	54.1
เมือง Urban	36.5	33.0	45.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

Table 4.1e Percentage of sample by number of household member

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (person)	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3 The sample in wave 3 survey (n=1,096)	กลุ่มตัวอย่างเก่าการ สำรวจรอบที่ 3 The recontact sample in wave 3 survey (n=800)	กลุ่มตัวอย่างใหม่การ สำรวจรอบที่ 3 The replenishment sample in wave 3 survey (n=296)
1	0.1	0.1	0.0
2	5.1	4.5	6.8
3	37.5	36.4	40.5
4	31.6	30.6	34.1
5	14.2	15.3	11.5
6	6.8	7.3	5.7
7	3.2	4.0	1.0
8 - 12	1.5	1.9	0.3
จำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือน Mean number of household member	4.0	4.1	3.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation	1.3	1.4	1.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.1f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

ลักษณะ Characteristics	กลุ่มตัวอย่าง การสำรวจรอบที่ 3	กลุ่มตัวอย่างเก่าการ สำรวจรอบที่ 3	กลุ่มตัวอย่างใหม่การ สำรวจรอบที่ 3
	The sample in wave 3 survey (n=1,096)	The recontact sample in wave 3 survey (n=800)	The replenishment sample in wave 3 survey (n=296)
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (person)			
0	48.6	49.1	47.3
1	41.5	41.4	41.9
2	7.6	7.1	8.8
3 - 4	2.3	2.4	2.0
จำนวนผู้สูบบุหรี่เฉลี่ยในครัวเรือน Mean of number of smoker in household	0.6	0.6	0.7
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation	0.7	0.7	0.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0
สถานภาพการสูบบุหรี่ Smoking status			
สูบบุหรี่ Smoker	18.3	18.1	18.9
ไม่สูบบุหรี่ Non – smoker	81.7	81.9	81.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 3 จำแนกตามอายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก

Table 4.2a Percentage of sample in wave 3 survey by age at first smoked a whole cigarette

อายุเมื่อสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก(ปี) Age at first smoked a whole cigarette (year)	ร้อยละ Percent (n = 217)*
4 – 10	2.8
11 – 15	64.5
16 - 20	32.7
รวม Total	100.0
อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่หมดมวนครั้งแรก (ปี) Mean of age at first smoked a whole cigarette (year) (S.D.)	14.7 (2.1)

*Ever smoke a whole cigarette

ตาราง 4.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามความบ่อยในการสูบบุหรี่ และจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน
 Table 4.2b Percentage of smoking sample by frequency of smoking and number of cigarette smoke per day

พฤติกรรมกาสูบบุหรี่ Smoking behavior	ร้อยละ Percent
ความบ่อยในการสูบบุหรี่ช่วง 30 วันที่ผ่านมา Frequency of smoking during the last 30 days. (n = 201)	
สูบ 1 – 2 วัน Smoke 1 or 2 days	17.4
สูบบางวันแต่น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง Smoke some days, but less than once a week	11.9
สูบอาทิตย์ละครั้งแต่ไม่ได้สูบทุกวัน Smoke at least once a week, but not every day	18.4
สูบทุกวัน Smoke every day	52.2
รวม Total	100.0
จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันในช่วง 7 วันที่ผ่านมา Number of cigarette smoke per day in the past 7 days (n = 201)	
ไม่ได้สูบเลย None	6.5
สูบไม่ถึง 1 มวน Smoke less than 1 cigarettes	10.4
สูบวันละ 1 มวน Smoke 1 cigarette	8.5
สูบวันละ 2 – 5 มวน Smoke 2-5 cigarettes	37.3
สูบวันละ 6-10 มวน Smoke 6-10 cigarettes	21.4
สูบวันละ 11 – 20 มวน Smoke 11-20 cigarettes	9.5
สูบมากกว่า 20 มวน Smoke more than 20 cigarettes	6.5
รวม Total	100.0

ตาราง 4.2ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามการสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ และประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ
 Table 4.2c Percentage of smoking sample by smoking in the presence of your parents and brand of cigarettes

พฤติกรรมสูบบุหรี่		ร้อยละ Percent
Smoking status		
การสูบบุหรี่เมื่ออยู่กับพ่อแม่ Smoking in the presence of your parents		(n = 201)
ไม่เคยสูบ Never		39.3
สูบบางครั้ง Sometimes		52.2
สูบบ่อย Often		8.5
รวม Total		100.0
ประเภทบุหรี่ที่สูบประจำ Brand of cigarettes usually smoke		(n = 201)
บุหรี่โรงงานยี่ห้อประจำ Usual brand factory cigarette		73.1
บุหรี่โรงงานไม่มียี่ห้อประจำ No usual brand factory cigarette		17.4
บุหรี่มวนเอง Hand-rolled cigarettes		5.5
ไม่รู้จำยี่ห้อ / จำไม่ได้ Don't know, can't remember		4.0
รวม Total		100.0

ตาราง 4.2ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งที่มาของบุหรี่ ประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่ และ ดื่มเหล้าหรือเบียร์

Table 4.2d Percentage of smoking sample by source of cigarette, single cigarette buying experience and alcohol drinking

พฤติกรรมกรสูบบุหรี่ Smoking status		ร้อยละ Percent
แหล่งที่มาของบุหรี่ Source of cigarette		(n = 201)
ซื้อเอง Buy for oneself		68.2
มีคนซื้อให้ Someone buys for me		6.5
ได้จากเพื่อน Get cigarettes from friends		21.9
ได้จากที่บ้าน Get cigarettes from home		3.0
อื่น ๆ Other		0.5
รวม Total		100.0
ประสบการณ์ในการซื้อบุหรี่แบ่งขายในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา Experience of buying single cigarettes in the past 30 days		(n = 201)
ไม่เคยซื้อ No		14.4
เคยซื้อ Yes		85.6
รวม Total		100.0
ดื่มเหล้าหรือเบียร์ ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Experience of drinking alcohol/beer in the past 30 days		(n=201)
ไม่เคย Never		19.9
1-5 ครั้ง 1-5 times		39.8
มากกว่า 5 ครั้ง More than 5 times		40.3
รวม Total		100.0

ตาราง 4.2จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ จำแนกตาม ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า

Table 4.2e Percentage of smoking sample by feel like having a cigarette

ความรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า Feel like having a cigarette first thing in the morning	ร้อยละ Percent (n = 201)
ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว I quit smoking	7.5
ฉันไม่เคยสูบบุหรี่ หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า No, never	41.8
ฉันเคยสูบบุหรี่ หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าในบางครั้ง Yes, sometimes	40.3
ฉันเคยสูบบุหรี่ หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าเสมอ Yes, always	10.4
รวม Total	100.0

ตาราง 4.3.1ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1a Percentage of sample by gender, age and smoking status

ลักษณะ Characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	รวม Total (n=1,096)
เพศ Gender			
ชาย Male	32.1	67.9	100.0
หญิง Female	2.7	97.3	100.0
อายุ (ปี) Age (years)			
13	8.6	91.4	100.0
14	14.6	85.4	100.0
15	11.4	88.6	100.0
16	15.9	84.1	100.0
17	21.5	78.5	100.0
18	19.6	80.4	100.0
19	25.3	74.7	100.0
20	28.4	71.6	100.0
อายุเฉลี่ย Mean of age	17.1	16.5	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ Standard deviation of age	1.8	1.8	

ตาราง 4.3.1ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1b Percentage of sample by educational level and smoking status

ระดับการศึกษา Educational level	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	รวม Total (n=1,096)
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า Primary School or lower	28.7	71.3	100.0
มัธยมศึกษาปีที่ 1 Secondary School Year 1	12.3	87.7	100.0
มัธยมศึกษาปีที่ 2 Secondary School Year 2	18.4	81.6	100.0
มัธยมศึกษาปีที่ 3 Secondary School Year 3	19.4	80.6	100.0
มัธยมศึกษาปีที่ 4 Secondary School Year 4	11.9	88.1	100.0
มัธยมศึกษาปีที่ 5 Secondary School Year 5	19.4	80.6	100.0
มัธยมศึกษาปีที่ 6 Secondary School Year 6	20.3	79.8	100.0
สูงกว่ามัธยมศึกษา Higher than Secondary School	13.3	86.7	100.0

ตาราง 4.3.1ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1c Percentage of sample by occupation and smoking status

อาชีพ Occupation	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	รวม Total (n=1,096)
นักเรียน Student	13.3	86.7	100.0
ไม่ใช่ นักเรียน Non - student	36.4	63.6	100.0
ไม่มีอาชีพ Unemployed	35.2	64.8	100.0
กรรมกร Labourer	48.3	51.7	100.0
เกษตรกรรม Agriculture	33.3	66.7	100.0
ค้าขาย / งานบริการ / การขนส่ง และคมนาคม Commerce/ Service /Transport and Communication	32.5	67.5	100.0
อื่น ๆ (ศิลปิน / เสมียน / ลูกจ้างส่วนราชการ) Others (artist / clerk / government employee)	9.1	90.9	100.0

ตาราง 4.3.1ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส เขตที่อยู่อาศัย และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1d Percentage of sample by marital status, residential area and smoking status

ลักษณะ Characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	รวม Total (n=1,096)
สถานภาพสมรส Marital status			
โสด Single	18.2	81.8	100.0
แต่งงาน Married	21.6	78.4	100.0
หย่า Divorced	0.0	100.0	100.0
เขตที่อยู่อาศัย Residential area			
ชนบท Rural	18.5	81.5	100.0
เมือง Urban	18.0	82.0	100.0

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.1e Percentage of sample by number of household member and smoking status

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) Number of household member (person)	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	รวม Total (n=1,096)
1	100.0	0.0	100.0
2	19.6	80.4	100.0
3	14.8	85.2	100.0
4	21.4	78.6	100.0
5	13.5	86.5	100.0
6	17.3	82.7	100.0
7	37.1	62.9	100.0
8 - 12	43.8	56.3	100.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย Mean of number of household member	4.1	3.9	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน Standard deviation of number of household member	1.4	1.2	

ตาราง 4.3.1จ ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.1 f Percentage of sample by number of smoker in household and smoking status

จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน (คน) Number of smoker in household (person)	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	รวม Total (n=1,096)
0	14.3	85.7	100.0
1	20.0	80.0	100.0
2	26.5	73.5	100.0
3 - 4	48.0	52.0	100.0
จำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือนเฉลี่ย Mean of number of smoker in household	0.9	0.6	0.6
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนผู้สูบบุหรี่ในครัวเรือน Standard deviation of number of smoker in household	0.8	0.7	0.7

ตาราง 4.3.2 ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกเศร้า ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง และ สถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.2 a Percentage of sample by feeling of sadness, opinion on self doing and smoking status

จิตลักษณะ Psychological characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
ความรู้สึกเศร้า Feeling of sadness in last 2 weeks			
ไม่เคยเศร้าเลย Not at all	19.4	32.7	30.3
เศร้าบางครั้ง Once in a while	60.2	59.9	59.9
เศร้าหลายครั้ง Many times	12.4	6.6	7.7
เศร้าตลอดเวลา Most of the time	8.0	0.8	2.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ความเห็นต่อการกระทำของตนเอง Opinion on self doing			
ทำถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ Do most things OK	38.0	72.2	66.0
ทำผิดพลาดหลายเรื่อง Do many things wrong	50.0	26.0	30.4
ทำผิดพลาดทุกเรื่อง Do everything wrong	12.0	1.8	3.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้สึกต่อตนเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.2b Percentage of sample by feeling about oneself, feeling alone and smoking status

จิตลักษณะ Psychological characteristics	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
ความรู้สึกต่อตนเอง Feeling about oneself			
ชอบตัวเอง Like myself	64.2	86.6	82.4
ไม่ชอบตัวเอง Do not like myself	31.8	10.4	14.4
เกลียดตัวเอง Hate myself	4.0	3.0	3.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0
ความรู้สึกโดดเดี่ยว Feel alone			
ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว Not feel alone	58.2	79.4	75.5
รู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้ง Feel alone many times	35.8	18.6	21.7
รู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา Feel alone all the time	6.0	2.0	2.7
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.3ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับประเด็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จำแนกตามสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.3a Percentage of sample who agree with statements about smoking by smoking status

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ Opinion on smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
• การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ Smoking is disgusting	29.4	57.1	52.0
• สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่ Thai society disapproves of smoking	33.8	41.3	40.0
• การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย Smoking is a sign of being modern	9.5	4.9	5.8
• คนอายุรุ่นฉันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่ Most of the popular people my age smoke	31.5	16.9	19.5
• การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว Smoking helps to control body weight	4.5	3.5	3.6
• การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น Smoking makes young people look more mature	29.4	37.4	35.9
• เป็นการยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ It is acceptable for young men (aged 15-25) to smoke	23.9	14.3	16.1
• เป็นการยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15-25 ปี สูบบุหรี่ It is acceptable for young women (aged 15-25) to smoke	10.0	4.2	5.3

ตาราง 4.3.3ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่
 Table 4.3.3b Percentage of sample by attitude towards smoking and smoking status

ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ Attitude towards smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=893)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
การสูบบุหรี่ไม่ใช่สิ่งที่ดี Smoking is not good thing.	28.4	60.5	54.6
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี Smoking is bad.	40.8	33.8	35.1
การสูบบุหรี่เป็นเรื่องธรรมดา Smoking is normal thing.	22.4	4.5	7.8
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี Smoking is good thing.	7.5	0.8	2.0
การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมาก Smoking is very good thing.	1.0	0.4	0.5
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.4ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่ออันตรายของบุหรี่รสอ่อน และ สถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.4a Percentage of sample by opinion on harm of light cigarette and smoking status

ความคิดเห็นต่อบุหรี่รสอ่อน Opinion on harm of light cigarette	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
มีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ทั่วไป Less than regular cigarette	13.9	7.2	8.4
มีอันตรายพอๆ กับบุหรี่ทั่วไป No difference from regular cigarette	56.7	31.1	35.8
มีอันตรายมากกว่าบุหรี่ทั่วไป More than regular cigarette	12.4	3.0	4.7
ไม่ทราบ/ไม่เคยได้ยินเรื่องบุหรี่รสอ่อน Do not know/ haven't heard of light cigarettes	16.9	58.8	51.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.4ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อความยากง่ายในการเริ่มสูบบุหรี่รสอ่อน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.4b Percentage of sample by opinion on start smoking light cigarette and smoking status

ความยากง่ายในการเริ่มสูบบุหรี่รสอ่อน Opinion on start smoking light cigarette	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
สูบง่ายกว่าบุหรี่ทั่วไป Easier than regular cigarette	38.8	18.5	22.3
ไม่แตกต่าง No difference	27.9	8.4	12.0
สูบยากกว่าบุหรี่ทั่วไป More difficult than regular cigarette	8.5	1.2	2.6
ไม่ทราบ/ไม่เคยได้ยินเรื่องบุหรี่รสอ่อน Do not know/ haven't heard of light cigarettes	24.9	71.8	63.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.5 Percentage of sample by opinion on tobacco companies and smoking status

ความคิดเห็นต่อบริษัทที่ผลิตยาสูบ Opinion on tobacco companies	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่ Tobacco companies should not be allowed to promote cigarettes at all. 	38.8	63.7	59.1
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบควรจำกัดให้จัดทำซองบุหรี่แบบเรียบๆ ห้ามใช้สีสันสวยงาม โดยมีเพียงชื่อบุหรี่และคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพเท่านั้น Tobacco companies should be required to sell cigarettes in plain packaging that is, in packs with only the brand name and the health warnings, but without colourful designs on the rest of the pack. 	38.8	54.5	51.6
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Tobacco companies lie about the dangers of smoking. 	22.9	30.6	29.2
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับวัยรุ่นหันมาสูบบุหรี่ Tobacco companies try to get people my age to smoke. 	21.4	19.7	20.0
<ul style="list-style-type: none"> บริษัทที่ผลิตยาสูบได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน Tobacco companies do good things for the community. 	15.9	7.0	8.7

ตาราง 4.3.6 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เรื่องผลกระทบจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.6 Percentage of sample by knowledge on health effect of smoking and smoking status

ความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากการสูบบุหรี่ knowledge on health effect of smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
• โรคมะเร็งช่องปากในผู้ที่สูบบุหรี่ Mouth cancer	88.6	93.3	92.4
• โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย Impotence in male	71.6	76.8	75.9
• โรคมะเร็งปอดในผู้ไม่สูบบุหรี่ที่ได้รับควันบุหรี่มือสอง Lung cancer in non-smokers from second hand smoke	94.0	95.4	95.2
• ฟันดำในผู้สูบบุหรี่ Stained teeth	86.6	94.5	93.1
• แก่เร็วกว่าอายุ Premature ageing	88.6	96.6	95.2
• โรคหลอดเลือดในสมอง Stroke	76.6	81.2	80.3

ตาราง 4.3.7 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา / ส่งเสริมการขาย และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.7 Percentage of sample who ever seen advertisement/promotion of cigarette by source of advertisement/promotion of cigarette and smoking status

แหล่งโฆษณา/ส่งเสริมการขายบุหรี่ Source of advertisement/promotion of cigarette (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
• โทรทัศน์ Television	11.4	10.4	10.6
• วิทยุ Radio	5.0	3.7	3.9
• โปสเตอร์ Poster	10.9	8.9	9.3
• ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ Billboards	6.5	5.1	5.4
• หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร Newspapers or magazines	9.0	9.6	9.5
• ร้านค้าย่อย / ร้านค้าใหญ่ Shops or stores	15.9	19.7	19.0
• ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ Entertainment venues	14.4	8.0	9.2
• ผู้ขายเร่ตามท้องถนน Street vendors	14.0	13.4	13.5

ตาราง 4.3.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเห็นโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งโฆษณา และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.8 Percentage of sample who ever seen advertisement/information about dangers of smoking by source of advertisement and smoking status

แหล่งโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่ Source of advertisement/information about dangers of smoking (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
• โทรทัศน์ Television	75.6	79.9	79.1
• วิทยุ Radio	33.8	40.6	39.4
• โปสเตอร์ Poster	63.2	74.0	72.1
• ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ Billboards	42.5	39.4	39.9
• หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร Newspapers/magazines	57.7	60.7	60.2
• ก่อนหรือหลังฉายภาพยนตร์ Before or after film show	41.3	38.8	39.3
• ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาจน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ Entertainment venues	36.8	26.4	28.3
• บนซองบุหรี่ On cigarette pack	85.6	86.1	86.0

ตาราง 4.3.9ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.9a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette package and smoking status

ความถี่ในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Frequency of seeing warning label on cigarette package	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
ไม่เคยเห็น Never	2.0	10.6	9.0
เคย - เห็นนาน ๆ ครั้ง Rarely	13.4	20.8	19.4
เคย - เห็นบ้างบางครั้ง Sometimes	14.4	27.4	25.0
เคย - เห็นบ่อย Often	44.3	22.7	26.6
เคย - เห็นบ่อยมาก Very often	25.9	18.5	19.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.9ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.9b Percentage of sample by opinion on effect of warning label on cigarette pack and smoking status

ความคิดเห็นต่อผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Opinion on effect of warning label on cigarette pack made think about the health risks of smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
ไม่เคยทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพเลย Not at all	6.6	6.3	6.3
ทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพบ้างเล็กน้อย A little	62.9	36.8	41.5
ทำให้คิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมาก A lot	30.5	54.1	49.9
ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	0.0	2.8	2.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.9ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.9c Percentage of sample by opinion on reliability of warning label on cigarette package and smoking status

ความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Opinion on reliability of warning label on cigarette package	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
ไม่น่าเชื่อถือ Not at all believable	3.0	3.7	3.6
น่าเชื่อถือเล็กน้อย A little believable	25.0	16.7	18.2
น่าเชื่อถือมาก Very believable	72.0	79.6	78.2
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.9ง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ และ สถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.9d Percentage of sample by opinion on effect of warning label on cigarette package and smoking status

ความคิดเห็นต่อฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Opinion on effect of warning label in discouraging people your age from smoking	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
ไม่มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่เลย Not at all	12.5	21.4	19.8
มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่เล็กน้อย A little	63.5	58.3	59.2
มีผลทำให้คนวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่มาก A lot	24.0	20.3	21.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.10 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.10 Percentage of sample by having older brothers or sisters smoke and smoking status

การมีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ Having older brothers or sisters smoke	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=895)	ภาพรวม Overall (n=1,096)
ไม่มีพี่ชาย/พี่สาว Do not have older brother or sister	37.8	45.9	44.4
มีพี่ชาย/พี่สาวที่ไม่สูบบุหรี่ Have older brother or sister who do not smoke	18.4	29.4	27.4
มีพี่ชาย/พี่สาวที่สูบบุหรี่ Have older brother or sister who smoke	29.9	17.7	19.9
มีพี่ชาย/พี่สาวแต่ไม่ทราบว่าสูบบุหรี่หรือไม่ Do not know if they smoke	13.9	7.0	8.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.3.11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.11 Percentage of sample by number of close friends smoking and smoking status

จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ (คน) Number of close friends smoking (cases)	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=894)*	ภาพรวม Overall (n=1,095)*
ไม่มี None	2.0	59.2	48.7
1	7.0	10.0	9.4
2	12.4	12.9	12.8
3	15.9	10.0	11.1
4	16.9	2.9	5.5
5	45.8	5.1	12.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0

*ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ Not include do not know/ do not answer

ตาราง 4.3.12 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.3.12 Percentage of sample by applying religious beliefs in daily life and smoking status

การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน Applying religious beliefs in daily life	สูบบุหรี่ Smoker (n=201)	ไม่สูบบุหรี่ Non-smoker (n=894)*	ภาพรวม Overall (n=1,095)*
ไม่เคยใช้เลย Never	10.4	5.7	6.6
แทบจะไม่มีเลย Almost never	16.4	7.0	8.8
ใช้บางครั้ง Sometimes	59.2	70.2	68.2
ใช้ตลอดเวลา All the time	13.9	17.0	16.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ Not include do not know/ do not answer

ตาราง 4.4 อัตราส่วนของโอกาส (Odds Ratios) ในการทำนายการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และ รอบที่ 3

Table 4.4 Odds ratios of predictors of youth smoking in wave 1 wave 2 and wave 3 surveys

ตัวแปร Variables	การสำรวจรอบที่ 1	การสำรวจรอบที่ 2	การสำรวจรอบที่ 3
	Wave 1 survey (n=993)	Wave 2 survey (n=949)	Wave 3 survey (n=1,089)
• อายุ Age	0.97	1.25*	0.99
• เพศ Gender (ref = male)	0.14***	0.10***	0.12***
• เขตที่อยู่อาศัย Residential area (ref = urban)	1.05	1.10	1.36
• เป็นนักเรียนนักศึกษา student status (ref = non-student)	0.68	0.33***	0.58*
• จำนวนเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ Number of close friends smoke	1.74***	1.61***	1.88***
• จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่สูบบุหรี่ Number of smoker in household	3.68***	1.44*	1.52*
• มีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่ Older sibling smoke (ref= none)	0.82	2.34**	1.36
• การดื่มเหล้า/เบียร์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา Drink in last month (ref = never)			
- เคยดื่ม 1-5 ครั้ง 1-5 times	5.09***	2.55**	2.19**
- เคยดื่มมากกว่า 5 ครั้ง More than five times	8.20***	3.99***	3.94***
• พื้นที่ที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน Home area allowed to smoke (ref=allowed everywhere)			
- ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ในบ้าน Not allowed anywhere	1.75	1.43	0.96
- อนุญาตให้สูบได้บางเวลา/บางพื้นที่ในบ้าน Allowed some place/ sometimes	1.17	0.73	0.50

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

* Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.4 อัตราส่วนของโอกาส (Odds Ratios) ในการทำนายการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 (ต่อ)

Table 4.4 Odds ratios of predictors of youth smoking in wave 1 wave 2 and wave 3 surveys (continued)

ตัวแปร Variables	การสำรวจรอบที่ 1	การสำรวจรอบที่ 2	การสำรวจรอบที่ 3
	Wave 1 survey (n=993)	Wave 2 survey (n=949)	Wave 3 survey (n=1,089)
• ความคิดเห็นต่อการสูบบุหรี่ Opinion on smoking (ref: Very bad)			
- การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี Bad	1.22	0.75	1.33
- การสูบบุหรี่เป็นสิ่งธรรมดา Normal	2.15	1.93	2.16*
• ความรู้สึกต่อตนเอง Feeling about oneself (ref: Like myself)			
- ไม่ชอบตัวเอง Do not like myself	2.05	1.88	2.02
-เกลียดตัวเอง Hate myself	2.02	1.08	2.84***
• ความเห็นต่อสิ่งที่ตนเองกระทำ Opinion on self doing (ref: Do most things ok)			
- ทำผิดพลาดหลายเรื่อง Do some things wrong	1.58	3.16***	1.33
- ทำผิดพลาดทุกเรื่อง Do everything wrong	0.23	2.78	2.75
• ความรู้สึกเศร้า Feeling of sadness (ref: Not sad at all)			
- เศร้าบางครั้ง Sad once in a while	0.94	1.05	1.25
- เศร้าหลายครั้ง Sad many times	3.56*	1.36	1.44
- เศร้าตลอดเวลา Sad most of the time	1.13	1.72	3.14
การนำคำสอนทางศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน Applying religious beliefs in daily life (ref: Almost never)			
- ใช้บางครั้ง sometimes	1.20	0.41**	0.96
- ใช้ตลอดเวลา all the time	1.72	0.57	1.13

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

* Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.4 อัตราส่วนของโอกาส (Odds Ratios) ในการทำนายการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจรอบที่ 1 รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 (ต่อ)

Table 4.4 Odds ratios of predictors of youth smoking in wave 1 wave 2 and wave 3 surveys (continued)

ตัวแปร Variables	การสำรวจรอบที่ 1	การสำรวจรอบที่ 2	การสำรวจรอบที่ 3
	Wave 1 survey (n=993)	Wave 2 survey (n=949)	Wave 3 survey (n=1,089)
• จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่/ส่งเสริมการขาย บุหรี่ Number of media outlets seen tobacco advertisement	0.93	0.97	0.99
• จำนวนแหล่งที่เคยเห็นการโฆษณา/ข่าวสารเกี่ยวกับ อันตรายจากการสูบบุหรี่ Number of media outlets seen information about danger of smoking	0.98	0.95	1.04
• ความบ่อยในการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ Frequency of notice health warning on cigarette pack (ref: very often)			
- ไม่เคยเห็น Never	0.69	0.77	0.41
- เห็นนานๆ ครั้ง Rarely	0.96	0.34*	0.63
- เห็นบางครั้ง Sometimes	0.77	0.34*	0.57
- เห็นบ่อย Often	1.04	1.73	1.22
2 log likelihood	324.08***	366.99***	494.74***
N	993	949	1085

* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

* Significant at 0.05 level ** Significant at 0.01 level *** Significant at 0.001 level

ตาราง 4.5.2ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ซื้อบุหรี่ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.5.2a Percentage of sample by experience of buying cigarettes, survey round and smoking status

ประสบการณ์ซื้อบุหรี่ ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา Experience of buying cigarettes in the past 30 days	สูบบุหรี่ Smoker			ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker			ภาพรวม Overall		
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3
	Wave 1 (n=120)*	Wave 2 (n=108)*	Wave 3 (n=126)*	Wave 1 (n=880)*	Wave 2 (n=726)*	Wave 3 (n=646)*	Wave 1 (n=1,000)*	Wave 2 (n=834)*	Wave 3 (n=772)*
เคยซื้อ Yes	50.8	50.0	63.5	42.5	42.6	39.8	43.5	43.5	43.7
ไม่เคยซื้อ No	49.2	50.0	36.5	57.5	57.4	60.2	56.5	56.5	56.3
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100	100.0	100.0	100.0

* อายุต่ำกว่า 18 ปี * Age lower than 18 years

ตาราง 4.5.2ข ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ถูกปฏิเสธการขายบุหรี่เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.5.2b Percentage of sample by experience of being refused to sell cigarette because of age lower than 18 years and smoking status

ประสบการณ์ถูกปฏิเสธ การขายบุหรี่	สูบบุหรี่ Smoker			ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker			ภาพรวม Overall		
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=95)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=100)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=116)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=481)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=457)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=335)*	รอบที่ 1 Wave 1 (n=576)*	รอบที่ 2 Wave 2 (n=557)*	รอบที่ 3 Wave 3 (n=451)*
ไม่เคยถูกปฏิเสธ No	23.2	36.0	49.1	49.7	53.0	58.2	45.3	49.9	55.9
เคยถูกปฏิเสธ Yes	76.8	64.0	50.9	50.3	47.0	41.8	54.7	50.1	44.1
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เคยซื้อบุหรี่ * Age lower than 18 years who ever bought cigarette.

ตาราง 4.5.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย รอบการสำรวจ และ สถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.5.3 Percentage of sample by ever seen tobacco products displayed at point of sale, survey round and smoking status

การเคยเห็นการวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย Ever seen tobacco products displayed at point of sale	สูบบุหรี่ Smoker		ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker		ภาพรวม Overall	
	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 2	รอบที่ 3
	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=200)	Wave 2 (n=820)	Wave 3 (n=894)	Wave 2 (n=961)	Wave 3 (n=1,094)
ไม่เคย No	53.9	51.0	51.3	44.2	51.7	45.4
เคย Yes	46.1	49.0	48.7	55.8	48.3	54.6
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.5.4 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.5.4 Percentage of sample by home smoking restriction, survey round and smoking status

การจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ในบ้าน Home smoking restriction	สูบบุหรี่ Smoker			ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker			ภาพรวม Overall		
	รอบที่ 1 Wave 1 (n=120)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=141)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=201)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=880)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=819)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=893)	รอบที่ 1 Wave 1 (n=1,000)	รอบที่ 2 Wave 2 (n=960)	รอบที่ 3 Wave 3 (n=1,094)*
สูบบุหรี่ได้ทุกพื้นที่ is allowed everywhere.	20.0	21.3	17.9	12.0	11.1	8.2	13.0	12.6	10.0
สูบบุหรี่ได้บางพื้นที่ is allowed somewhere.	50.8	31.2	38.8	60.9	22.5	28.3	59.7	23.8	30.3
ไม่ให้สูบบุหรี่ในบ้าน Smoking is not allowed anywhere.	29.2	47.5	43.3	27.0	66.4	63.5	27.3	63.6	59.8
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* ไม่รวม ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

* Not include do not know/do not answer

ตาราง 4.5.5ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นต่อการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ รอบการสำรวจ และสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.5.5a Percentage of sample by opinion on banning smoking in pub and bar, survey round and smoking status

ความคิดเห็นต่อการห้ามสูบบุหรี่ในผับ บาร์ Opinion on banning smoking in pub and bar	สูบบุหรี่ Smoker		ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker		ภาพรวม Overall	
	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 2	รอบที่ 3
	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=201)	Wave 2 (n=820)	Wave 3 (n=895)	Wave 2 (n=961)	Wave 3 (n=1,096)
พอใจมาก Strongly in favour	22.0	36.3	58.2	58.5	52.9	54.5
พอใจเล็กน้อย Somewhat in favour	22.0	18.9	7.1	7.2	9.3	9.3
ไม่พอใจเล็กน้อย Somewhat against	14.9	13.9	4.3	3.5	5.8	5.4
ไม่พอใจมาก Strongly against	5.0	9.0	7.9	8.3	7.5	8.4
ไม่มีความเห็น No opinion	36.2	21.9	22.6	22.6	24.6	22.4
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.5.6ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ของการเห็นฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ รอบการสำรวจและสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.5.6a Percentage of sample by frequency of seeing warning label on cigarette pack, survey round and smoking status

ความถี่ของการเห็นฉลากคำ เตือนบนซองบุหรี่	สูบบุหรี่ Smoker			ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker			ภาพรวม Overall		
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3
Frequency of seeing warning label on cigarette pack	Wave 1 (n=120)	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=201)	Wave 1 (n=880)	Wave 2 (n=820)	Wave 3 (n=895)	Wave 1 (n=1,000)	Wave 2 (n=961)	Wave 3 (n=1,096)
ไม่เคยเห็น Never	9.2	2.8	2.0	21.4	8.7	10.6	19.9	7.8	9.0
เคยเห็นนาน ๆ ครั้ง Rarely	16.7	6.4	13.4	20.1	20.7	20.8	19.7	18.6	19.4
เคยเห็นบ้างบางครั้ง Sometime	18.3	13.5	14.4	29.4	29.8	27.4	28.1	27.4	25.0
เคยเห็นบ่อย Often	35.0	44.0	44.3	17.0	22.1	22.7	19.2	25.3	26.6
เคยเห็นบ่อยมาก Very often	20.8	33.3	25.9	12.0	18.8	18.5	13.1	20.9	19.9
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.5.6ค ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลของฉลากคำเตือนที่ทำให้คนในวัยเดียวกันไม่คิดที่จะสูบบุหรี่ รอบการสำรวจและสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.5.6c Percentage of sample by effect of warning label on discourage people your age from smoking, survey round and smoking status

ผลของฉลากคำเตือน Effect of warning label	สูบบุหรี่ Smoker		ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker		ภาพรวม Overall	
	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 2	รอบที่ 3
	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=200)	Wave 2 (n=820)	Wave 3 (n=872)	Wave 2 (n=961)	Wave 3 (n=1,072)
ไม่มีผลเลย Not at all	15.6	12.5	19.8	21.4	19.1	19.8
มีผลเล็กน้อย A little	61.7	63.5	60.2	58.3	60.5	59.2
มีผลมาก A lot	22.7	24.0	20.0	20.3	20.4	21.0
ไม่เคยเห็นฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรี่ Never seen any warning labels	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
รวม Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตาราง 4.5.8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแหล่งที่เคยเห็นโฆษณาบุหรี่ รอบการสำรวจและสถานภาพการสูบบุหรี่

Table 4.5.8 Percentage of sample by source of ever seen cigarette advertisement, survey round and smoking status

แหล่งที่เคยเห็นการโฆษณาบุหรี่ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา Source of ever seen cigarette advertisement in the past 6 months (ตอบได้มากกว่า 1) (Select all that apply)	สูบบุหรี่ Smoker			ไม่สูบบุหรี่ Non - smoker			ภาพรวม Overall		
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3
	Wave 1 (n=120)	Wave 2 (n=141)	Wave 3 (n=201)	Wave 1 (n=800)	Wave 2 (n=820)	Wave 3 (n=895)	Wave 1 (n=1,000)	Wave 2 (n=961)	Wave 3 (n=1,096)
โทรทัศน์ Television	14.2	29.8	11.4	11.4	31.5	10.4	11.7	31.2	10.6
วิทยุ Radio	10.0	22.0	5.0	5.5	12.7	3.7	6.0	14.0	3.9
โปสเตอร์ Poster	15.0	31.2	10.9	11.4	31.0	8.9	11.8	31.0	9.3
ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ Billboards	7.5	21.3	6.5	7.7	17.2	5.1	7.7	17.8	5.4
หนังสือพิมพ์/นิตยสาร Newspapers/ magazines	14.2	32.6	9.0	9.4	25.5	9.6	10.0	26.5	9.5
ร้านค้าย่อย/ร้านค้าใหญ่ Shops and stores	30.8	51.1	15.9	28.1	50.1	19.7	28.4	50.3	19.0
ดิสโก้เทค/คาราโอเกะ เลานจ์/สถานบันเทิงต่าง ๆ Discos/Karaoke/ Lounges/ other entertainment venues	25.8	34.8	14.4	17.4	25.7	8.0	18.4	27.1	9.2
ผู้ขายเร่ตามท้องถนน Street vendor	19.2	34.0	14.0	16.7	25.0	13.4	17.0	26.3	13.5

MODULE A

โครงการติดตามผลกระทบนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่าจากรอบที่ 2 (Household Recontact Form)

ภาคผนวก ข

Form Completed

Interviewer ID

ข้อมูลจากรอบที่ 2					
ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ลำดับครัวเรือน
ลำดับบุคคล					
ที่อยู่ ที่สามารถติดต่อได้ :					
ชื่อหัวหน้าครัวเรือน : _____					
ที่อยู่ : _____ รหัสไปรษณีย์ _____					
โทรศัพท์ (บ้าน) _____			โทรศัพท์ (มือถือ) _____		
ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน _____			E-mail _____		
การเปลี่ยนแปลงข้อมูลในรอบที่ 3					
ชื่อหัวหน้าครัวเรือน : _____					
ที่อยู่ : _____ รหัสไปรษณีย์ _____					
โทรศัพท์ (บ้าน) _____			โทรศัพท์ (มือถือ) _____		
ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน _____			E-mail _____		
บันทึกการติดตาม					
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	บันทึกผล	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1					
2					
3					
4					
ข้อสรุปสำหรับการปฏิเสธการสัมภาษณ์ (ให้วงกลม)					
1. ครัวเรือนไม่พบ		5. ติดต่อไม่ได้ - สภาพอากาศ		9. มีปัญหาเรื่องภาษา	
2. ครัวเรือนย้ายออกไป ตามหาไม่ได้		6. ไม่มีคำตอบ - หลังจากพยายาม 4 ครั้ง		10. ไม่มีใครสามารถตอบได้	
3. ครัวเรือนย้ายออกไป ติดต่อไม่ได้		7. ไม่มีคำตอบ - ช่วงเวลาสำรวจเสร็จสิ้น		11. ไม่สามารถสำรวจได้เนื่องจากเหตุผลอื่น ๆ โปรดระบุ	
4. ไม่ปลอดภัย		8. การปฏิเสธของครัวเรือน		12. การติดต่อสำเร็จ - ทำการสำรวจ	

MODULE B

แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเก่าจากรอบที่ 2 (Household Recontact Form)

LQ :

ลำดับ ที่	ชื่อผู้ให้ข้อมูล	ประเภทของผู้ให้ ข้อมูลในรอบที่ 2	รหัสผลส่วนบุคคล ของผู้ให้ข้อมูลใน รอบที่ 3*	บันทึกผล	การเปลี่ยนแปลง ที่อยู่ใหม่ ใช่/ไม่ใช่	สามารถขอสัมภาษณ์ ทางโทรศัพท์ ใช่/ไม่ใช่	รหัส พนักงาน สัมภาษณ์
1		ผู้ชายที่สูบบุหรี่					
2		ผู้หญิงที่สูบบุหรี่					
3		วัยรุ่น					
4							

*รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

1. ไม่สำเร็จ (หลังจากพยายาม 4 ครั้ง)	5. การปฏิเสธ
2. มีปัญหาเรื่องภาษา	6. ไม่สำเร็จ (การเริ่มต้น , ผู้ให้สัมภาษณ์ขอสิ้นสุดการให้ข้อมูลก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์)
3. ทูพพลภาพทางกาย หรือใจ	7. สำเร็จ
4. การปฏิเสธของตัวแทน	8. ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือน และติดต่อไม่ได้ หรือตามหาไม่พบ

กรอกที่อยู่ใหม่ของผู้ให้ข้อมูลได้ในกรณีที่ในอีก 1 ปีข้างหน้า
ผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่าจะย้ายที่อยู่

ที่อยู่ใหม่ เลขที่ _____ ถนน _____
หมู่ที่ _____ ตำบล _____
อำเภอ _____ จังหวัด _____
เบอร์โทร (บ้าน) _____ เบอร์มือถือ _____

กรอกชื่อและที่อยู่ของผู้ที่สามารถติดต่อผู้ให้ข้อมูลได้ในกรณีที่อีก 1 ปีข้างหน้า
ผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่าจะย้ายที่อยู่

ชื่อ-สกุล _____
ความสัมพันธ์กับผู้ตอบแบบสอบถาม _____
ที่อยู่ เลขที่ _____ ถนน _____ หมู่ที่ _____
ตำบล _____ อำเภอ _____ จังหวัด _____
เบอร์โทรศัพท์ _____ เบอร์มือถือ _____

MODULE A

โครงการติดตามผลกระทบบนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย
แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 3 (Household Enumeration Form)

ภาคผนวก ค

Form Completed

Interviewer ID

--	--	--

ข้อมูลจากรอบที่ 3

ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ลำดับครัวเรือน	ลำดับบุคคล	

ที่อยู่ ที่สามารถติดต่อได้ :
ชื่อหัวหน้าครัวเรือน : _____
ที่อยู่ : _____ รหัสไปรษณีย์ _____
โทรศัพท์ (บ้าน) _____ โทรศัพท์ (มือถือ) _____
ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน _____ E-mail _____

บันทึกการติดตาม					
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	บันทึกผล	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1					
2					
3					
4					

ข้อสรุปสำหรับการปฏิเสธการสัมภาษณ์ (ให้วงกลม)

1. บ้านไม่พบ	7. ไม่มีคำตอบ - ช่วงเวลาสำรวจเสร็จสิ้น
2. บ้านไม่มีคนอยู่	8. การปฏิเสธของครัวเรือน
3. ไม่ใช่ครัวเรือน เช่น สถานที่ทำงาน	9. มีปัญหาเรื่องภาษา
4. ไม่ปลอดภัย	10. ไม่มีใครสามารถตอบได้
5. ติดต่อไม่ได้ - สภาพอากาศ	11. ไม่สามารถสำรวจได้เนื่องจากเหตุผลอื่น ๆ ระบุ .....
6. ไม่มีคำตอบ - หลังจากพยายาม 4 ครั้ง	12. การติดต่อสำเร็จ - ทำการสำรวจ

ถ้าครัวเรือนปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ :

1. จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนอายุ 18 ปีขึ้นไป	=	_____
2. จำนวนคนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนอายุ 18 ปีขึ้นไป	=	_____

ที่สุบอนุหรีเป็นประจำ

MODULE B

แบบสำรวจครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 3 (Household Enumeration Form)

LQ :

ลำดับที่	ชื่อสมาชิกในครัวเรือน (กลุ่มผู้ใหญ่อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป)	เพศ ชาย/หญิง	พฤติกรรมการสูบบุหรี่ สูบ/ไม่สูบ	อายุ (อายุเต็มปี)	ผู้ตอบแบบสอบถาม ใช่/ไม่ใช่	บันทึกผล
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
ชื่อสมาชิกในครัวเรือน (กลุ่มเด็กอายุ 13 - 17 ปี)						
1						
2						
3						
4						
5						
จำนวนเด็กที่อายุต่ำกว่า 5 ปีในครัวเรือน	=	จำนวนผู้ชายที่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน	=			
จำนวนเด็กที่อายุระหว่าง 5-12 ปีในครัวเรือน	=	จำนวนผู้หญิงที่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน	=			
จำนวนเด็กที่อายุระหว่าง 13-17 ปีในครัวเรือน	=	จำนวนผู้ชายที่ไม่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน	=			
		จำนวนผู้หญิงที่ไม่สูบบุหรี่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในครัวเรือน	=			
ID	ประเภทของผู้ให้ข้อมูล	ชื่อผู้ชายชายที่ถูกเลือก	รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล *	รหัสพนักงานสัมภาษณ์		
1	ผู้ชายที่สูบบุหรี่					
2	ผู้หญิงที่สูบบุหรี่					
3						
4	วัยรุ่น					

KISH GRID

จำนวน ผู้เข้าชาย	ตัวเลขตัวสุดท้ายของอายุ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2
3	3	1	2	3	2	3	1	1	2	3
4	1	2	3	4	2	3	4	1	2	3
5	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2

* รหัสผลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

0. ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือน และติดต่อไม่ได้ หรือตามหาไม่พบ

- ไม่สำเร็จ (หลังจากพยายาม 4 ครั้ง)
- มีปัญหาเรื่องภาษา
- ทุพพลภาพทางกาย หรือใจ
- การปฏิเสธของตัวแทน
- การปฏิเสธ
- ไม่สำเร็จ (การเริ่มต้น , ผู้ให้สัมภาษณ์ขอสิ้นสุดการให้ข้อมูลก่อนสิ้นสุดการสัมภาษณ์)
- สำเร็จ

ภาคผนวก ง

โครงการ International Tobacco Control Policy Survey (Thailand)
การสำรวจระดับประเทศ รอบที่ 3 (พ.ศ. 2551)

ดำเนินการโดย : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

		ID	
ร่วมกับ	ภาค	_____	_____
สถาบันมะเร็งแห่งรัฐวิคตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย	จังหวัด	_____	_____
และ	อำเภอ	_____	_____
มหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู ประเทศแคนาดา	ตำบล	_____	_____
	หมู่บ้าน	_____	_____
แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่น	ลำดับครัวเรือน	_____	_____
(กลุ่มตัวอย่างเก่าจากรอบที่ 2)	ลำดับบุคคล	_____	_____

ชื่อหัวหน้าครัวเรือน	_____		
ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน	_____		
ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม	_____		
บ้านเลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	_____
ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	_____
หมายเลขโทรศัพท์ บ้าน	มือถือ	_____	
ทำเลที่ตั้ง	1. เมือง	2. ชนบท	_____

พนักงานสัมภาษณ์ : บันทึกผลความพยายามติดต่อขอให้ตอบแบบสอบถาม

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	บันทึกผล	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1.					
2.					
3.					
4.					

เริ่มกรอกข้อมูลเวลา	จบการกรอกข้อมูลเวลา	รวม	นาที
พนักงานสัมภาษณ์	วันที่ _____ เดือน _____	_____	พ.ศ. 2551
ผู้ควบคุมงานสนาม	วันที่ _____ เดือน _____	_____	พ.ศ. 2551
ผู้ตรวจแบบสอบถาม	วันที่ _____ เดือน _____	_____	พ.ศ. 2551
ผู้ลงรหัส	วันที่ _____ เดือน _____	_____	พ.ศ. 2551

ใบแสดงความยินยอมการเข้าร่วมโครงการ

เรียน ผู้ให้ข้อมูล

ด้วย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กำลังดำเนินการสำรวจเพื่อติดตามผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย รอบที่ 3 ปี พ.ศ. 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ซึ่งจะนำไปเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่

สถาบันฯ จึงขอเวลา และขออนุญาตท่านกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ท่านให้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวท่านหรือบุคคลอื่นที่ท่านเอ่ยถึง ทางสถาบันฯ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะใช้เพื่อ การวิจัยเท่านั้น ข้อมูลจะถูกนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมและนำเสนอเป็นรายงานการวิจัยที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ให้ข้อมูล ในการสำรวจครั้งนี้ท่านมีสิทธิ์ที่จะให้หรือไม่ให้ข้อมูลก็ได้แล้วแต่ความสมัครใจของท่าน

สถาบันฯ หวังว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ ถ้าท่านมีคำถามใด ที่เกี่ยวกับการสำรวจหรือมีข้อสงสัยประการใด โปรดติดต่อสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ตามที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้ไว้ข้างล่างนี้

ขอได้รับความขอบคุณอย่างสูงจากสถาบันฯ

ขอแสดงความนับถือ

ในทณ พงษ์เทพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชินฤทัย กาญจนะจิตรา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ต่าบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทรศัพท์ 0 2441 0201 – 4

ข้าพเจ้าได้รับทราบวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จากการอ่านด้วยตนเอง หรือให้พนักงานสนามของโครงการอ่านให้ฟังแล้ว ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และได้ลงลายมือชื่อ หรือให้พนักงานสนามผู้ที่อ่านให้ข้าพเจ้าฟัง ลงลายมือชื่อในใบแสดงความยินยอมให้ข้อมูลแทนข้าพเจ้า

ลงชื่อ .....

ลงชื่อ .....

พนักงานสนาม (ลงนามแทน)

ผู้ตอบแบบสอบถาม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2551

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2551

คำแนะนำสำหรับการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ทั้งบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน และบุหรี่มวนเอง (ยาเส้น) คุณอาจจะจำคำถามบางข้อที่คุณเคยตอบในการสำรวจเมื่อปีที่แล้ว

กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้อด้วยความตั้งใจ และตอบอย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง คำตอบที่ได้รับจากคุณจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ แม้แต่คนในครอบครัวของคุณก็ยังไม่ทราบข้อมูลนี้

วิธีการตอบคำถาม

ให้ใช้ดินสอวงกลมรอบข้อที่เป็นคำตอบที่คุณเลือก โดยเลือกตอบเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น ยกเว้น ข้อที่มีคำแนะนำว่าให้ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ, ข้อที่ให้ข้าม หรือให้เขียนคำตอบลงในช่องว่างตามคำแนะนำ

กรุณาตอบทุกคำถาม แม้คำตอบของคุณจะตอบว่า “ไม่ทราบ”

ถ้าไม่เข้าใจ หรือมีข้อสงสัยในคำถามข้อใด กรุณาถามพนักงานสัมภาษณ์ทันที

พนักงานสัมภาษณ์ : ให้อธิบายวิธีตอบแบบสอบถามก่อนที่จะให้ผู้ตอบลงมือตอบแบบสอบถาม ถ้าพนักงานสัมภาษณ์ยังอยู่ที่บ้านของผู้ตอบแบบสอบถามก็สามารถช่วยตอบข้อสงสัยของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ถ้าพนักงานสัมภาษณ์ต้องไปบ้านอื่นต่อไป ให้ตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจคำแนะนำดีแล้ว ก่อนที่จะปล่อยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามลำพัง

หลังจากผู้ตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้พนักงานสัมภาษณ์ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ ถ้าพบว่าข้อใดที่ยังไม่มีคำตอบ ให้ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมจนครบทุกข้อ

เกณฑ์การคัดเลือกวัยรุ่นที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามต้องมีคุณลักษณะดังนี้คือ

1. เป็นผู้ที่เคยตอบแบบสอบถามแล้วในการสำรวจรอบที่ 2
2. อายุระหว่าง 14 – 19 ปี (อายุเต็มปี)
3. มีความตั้งใจที่จะอาศัยอยู่ในครัวเรือนนี้ในอีก 2 ปีข้างหน้า

ถ้าไม่แน่ใจ หรือคาดว่าจะเปลี่ยนที่อยู่ กรุณาบันทึกรายละเอียดในหน้าสุดท้ายของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคนในครัวเรือน

ลำดับที่	1.1 ชื่อ - นามสกุล	1.1.1* สถานภาพ การสำรวจ 1. ผู้ตอบเดิม 2. ผู้อาศัยเดิม 3. ผู้ย้ายออก 4. ผู้ย้ายเข้า	1.2 อายุ (เต็มปี)	1.2.1 วัน/เดือน/ปี เกิด	1.3 เพศ 1.ชาย 2.หญิง	1.4 ความสัมพันธ์ กับหัวหน้า ครัวเรือน (ดูรหัส)	1.5 สถานภาพ สมรส 1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย 4. หย่า 5. แยก
ผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป)							
1.						0	
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
เด็ก (อายุระหว่าง 13-17 ปี)							
1							
2.							
3.							
4.							
5.							

* สำหรับพนักงานสัมภาษณ์กรอก โดยเปรียบเทียบกับตารางครัวเรือนในการสำรวจรอบที่ 2

รหัสข้อ 1.4 ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน

0 หัวหน้าครัวเรือน	3 แม่	6 พี่น้อง	9 หลาน	12 เพื่อน
1 คู่สมรส	4 บุตร	7 เขย	10 เหลน	13 ผู้อาศัย
2 พ่อ	5 บุตรของบุตร	8 สะใภ้	11 ญาติ	14 อื่น ๆ (ระบุ).....

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม : กรุณาตอบทุกคำถาม โดยใช้ดินสอวงกลมรอบข้อที่เป็นคำตอบที่
คุณเลือก ให้เลือกตอบเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น แม้คำตอบของคุณจะตอบว่า “ไม่ทราบ” ยกเว้นข้อที่มีคำแนะนำ
 ให้ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ ข้อที่ให้ข้าม และข้อที่เติมคำหรือข้อความในช่องว่างที่จัดไว้ให้ตามคำแนะนำ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่

- 2(FR12110). คุณเคยสูบบุหรี่(บุหรี่จากโรงงานหรือบุหรี่มวนเอง) บ้างหรือไม่ (แม้ว่าสูบเพียงครั้งหรือสองครั้งก็นับว่าเคยสูบ)
1. ไม่เคยสูบ
  2. เคยสูบ
- 3(FR12112). ตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันคุณเคยสูบบุหรี่มาแล้วกี่มวน
1. ไม่เคยสูบเลย
  2. เคยสูบแต่ไม่หมดมวน
  3. สูบ 1-10 มวน
  4. สูบ 11- 100 มวน
  5. สูบ มากกว่า 100 มวน
- 4(FR12113). คุณสูบบุหรี่**หมดมวนครั้งแรก**เมื่ออายุเท่าไร
1. ไม่เคยสูบทหมดมวน
  2. สูบหมดมวนเมื่ออายุ (ระบุ) ..... ปี
- 5(FR12230). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยสูบเลย → **ข้ามไปข้อที่ 25.**
  2. สูบ 1-2 วัน
  3. สูบบางวันแต่น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง
  4. สูบอาทิตย์ละครั้งแต่ไม่ได้สูบทุกวัน
  5. สูบทุกวัน
- 7(FR12233). ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา คุณสูบบุหรี่โดยเฉลี่ย วันละกี่มวน (เฉพาะวันที่สูบ)
1. ไม่ได้สูบเลย
  2. สูบไม่ถึง 1 มวน
  3. สูบวันละ 1 มวน
  4. สูบวันละ 2-5 มวน
  5. สูบวันละ 6-10 มวน
  6. สูบวันละ 11 –20 มวน
  7. สูบมากกว่า 20 มวน
- 8(ET12224). เมื่ออยู่กับพ่อแม่ คุณสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยสูบ
  2. สูบบางครั้ง
  3. สูบบ่อย
- 9ก(BR12310). คุณสูบบุหรี่ยี่ห้ออะไรเป็น**ประจำ**
1. บุหรี่โรงงานยี่ห้อ (ถามต่อข้อ 9ข.)
  2. ไม่มียี่ห้อประจำ (ข้ามไปข้อที่ 10.)
  3. บุหรี่มวนเอง (ข้ามไปข้อที่ 10.)
  4. ไม่รู้จักยี่ห้อ / จำไม่ได้ (ข้ามไปข้อที่ 10.)
- 9ข(BR12311o). บันทึกยี่ห้อบุหรี่
-

- 10(BR12305). บุหรี่ที่คุณสูบเป็นประจำเป็นบุหรี่ “รสอ่อน” หรือ “รสไม่แรง” ใช่หรือไม่
 1. ไม่ใช่ 2. ใช่ 3. ไม่มีเยื่อหุ้มประจำ
 4. ส่วนใหญ่สูบบุหรี่ปริมาณเอง 5. ไม่ทราบ/จำไม่ได้
- 11(BR12638). ตามความคิดของคุณ บุหรี่นอก มีรสชาติดีกว่าหรือแย่กว่าบุหรี่ไทย
 1. ดีกว่า 2. เหมือน ๆ กัน 3. แย่กว่า 4. ไม่ทราบ
- 12(SO12101). โดยปกติ (หรือส่วนใหญ่) คุณได้บุหรี่ยังไง
 1. ซื้อมือ 2. มีคนซื้อให้ 3. ได้จากเพื่อน 4. ได้จากที่บ้าน
 5. อื่น ๆ (ระบุ) _____
- 13(PU12105). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณได้ซื้อบุหรี่สำหรับตัวเองบ้างหรือไม่
 1. ไม่ซื้อ 2. ซื้อ
- 14ก(SO12311). ปกติแล้วคุณซื้อบุหรี่สำหรับตัวเองจากที่ไหน
 1. จากผู้ขายเร่ตามถนน 2. จากร้านสะดวกซื้อ 3. จากซูเปอร์มาร์เก็ต
 4. จากคอฟฟี่ช็อป หรือร้านอาหาร 5. จากเครื่องขายบุหรี่อัตโนมัติ 6. จากเพื่อน
 7. อื่นๆ ระบุในข้อ 14ข 8. ไม่เคยซื้อบุหรี่
- 14ข(SO12311o). แหล่งอื่นที่คุณซื้อบุหรี่เป็นประจำคือที่ไหน _____
- 15ก(PU12200). ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยซื้อบุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน บ้างหรือไม่
 1. ไม่เคยซื้อ (ข้ามไปข้อที่ 16.) 2. เคยซื้อ (ถามต่อข้อ 15ข.)
- 15ข(SO12313). คุณซื้อบุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวนครั้งล่าสุดที่ไหน
 1. จากร้านขายของชำ 2. จากผู้ขายเร่ตามถนน 3. จากร้านขายหนังสือพิมพ์
 4. จากคอฟฟี่ช็อป 5. จากเพื่อน 6. จากบาร์ ร้านอาหาร ดิสโก้เทค
 7. อื่นๆ (ระบุในข้อ 15ค.)
- 15ค(SO12313o). อื่นๆ ระบุ _____
- 15ง(PU12431). คุณซื้อบุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน ในราคามวนละเท่าไร
 1. _____ บาท/มวน 2. จำราคาไม่ได้
- 16(SO12103). เมื่อต้องการสูบบุหรี่ คุณหาบุหรี่มาสูบได้ง่ายหรือยากแค่ไหน
 1. ยากมาก 2. ยากเล็กน้อย 3. ค่อนข้างง่าย
 4. ง่ายมาก 5. ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ

- 17(SB12014). คุณเคยสูบบุหรี่ หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าบ้างหรือไม่
1. ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว
  2. ฉันไม่เคยสูบบุหรี่หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า
  3. ฉันเคยสูบบุหรี่หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าในบางครั้ง
  4. ฉันเคยสูบบุหรี่หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าเสมอ

กรุณาตอบว่า ข้อความต่อไปนี้เกิดขึ้นกับคุณบ่อยเพียงใด

- 18(SB12035). หลังจากหยุดสูบบุหรี่ไประยะหนึ่ง ฉันรู้สึกต้องการสูบบุหรี่เพื่อลดอาการกระสับกระส่ายและหงุดหงิด
1. ถูก - บ่อยครั้ง
  2. ถูก - บางครั้ง
  3. ถูก - น้อยครั้ง
  4. ไม่ถูกเลย
- 19(SB12036). เมื่อเปรียบเทียบกับตอนที่ฉันเริ่มสูบบุหรี่ใหม่ ขณะนี้ฉันต้องการสูบบุหรี่มากกว่าแต่ก่อน เพื่อให้รู้สึกหายอยากบุหรี่
1. ถูก - บ่อยครั้ง
  2. ถูก - บางครั้ง
  3. ถูก - น้อยครั้ง
  4. ไม่ถูกเลย
- 20(SB12037). ถ้าฉันไม่สูบบุหรี่ซัก 2-3 ชั่วโมง ฉันจะรู้สึกนึกอยากสูบบุหรี่
1. ถูก - บ่อยครั้ง
  2. ถูก - บางครั้ง
  3. ถูก - น้อยครั้ง
  4. ไม่ถูกเลย
- 21(QA12220). คุณเคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ครั้งสุดท้ายเมื่อใด
1. ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา
  2. ภายใน 1 ปีที่ผ่านมา
  3. เกินกว่า 1 ปี
  4. ไม่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่
- 22(BQ12155). ข้อใดต่อไปนี้อธิบายความคิดเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ของคุณ
0. ตอนนี้ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว
  1. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่ภายใน 1 เดือนข้างหน้า
  2. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า
  3. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่แต่ไม่ใช่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า
  4. ฉันไม่มีแผนว่าจะเลิกสูบบุหรี่
- 23(PS12209). คุณเคยรู้สึกเสียใจบ้างไหมที่เริ่มสูบบุหรี่
1. เสียใจมาก
  2. เสียใจบ้าง
  3. ไม่เคยเสียใจเลย

ส่วนที่ 3 ส่วนนี้ต้องตอบทุกคน

- 25(AD12165). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา เคยมีแพทย์หรือพยาบาลพูดคุยกับคุณเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
 1. ไม่เคย 2. เคย 3. ไม่เคยไปพบแพทย์หรือพยาบาลในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา
- 26(AD12166). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเรียนในห้องเรียนเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
 1. ไม่เคย 2. เคย 3. ไม่แน่ใจ 4. ไม่ได้เรียนหนังสือในปีที่ผ่านมา
- 27(FR12311). ปัจจุบันนี้ คุณคิดว่าคุณถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด
 1. คนเคยสูบบุหรี่ (ปัจจุบันไม่สูบ) 2. คนไม่สูบบุหรี่
 3. คนสูบบุหรี่บ้างเวลาหรือเวลาเข้าสังคม 4. คนสูบบุหรี่เป็นประจำ
 5. ไม่แน่ใจว่าอยู่ในกลุ่มใด
- 28(PU12107). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยซื้อบุหรี่ให้เพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวบ้างหรือไม่
 1. ไม่เคย 2. เคย
- 29(PU12109). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เคยมีใครปฏิเสธการขายบุหรี่ให้คุณเพราะอายุของคุณไม่ถึง 18 ปีบ้างหรือไม่
 1. ไม่เคยถูกปฏิเสธ 2. เคยถูกปฏิเสธ 3. ไม่เคยพยายามซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา
- 30(LM12105). คุณเคยเห็น หรือเคยได้ยินเกี่ยวกับรสชาติของบุหรี่ เช่น รสช็อคโกแลต รสคาปูชิโน หรือรสสตอเบอรี่ บ้างหรือไม่
 1. ไม่เคย 2. เคย
- 31(BQ12126). เมื่อใครบางคนได้เริ่มต้นสูบบุหรี่เป็นประจำแล้ว คุณคิดว่าเป็นการง่ายหรือยากที่เขาจะเลิกสูบบุหรี่
 1. ยากมาก 2. ค่อนข้างยาก 3. ค่อนข้างง่าย
 4. ง่ายมาก 5. ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ
- 32(BQ12156). ถ้าเพื่อนสนิทของคุณยื่นบุหรี่ให้คุณ คุณจะสูบหรือไม่
 1. ไม่สูบแน่นอน 2. อาจจะไม่สูบ 3. อาจสูบ 4. ต้องสูบแน่นอน
- 33(BQ12157). ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งใน 1 ปีข้างหน้า คุณคิดว่า คุณจะสูบบุหรี่หรือไม่
 1. ไม่สูบแน่นอน 2. อาจจะไม่สูบ 3. อาจสูบ 4. ต้องสูบแน่นอน

ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

- 35(WL12203). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนซองบุหรี่ บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
  2. เคย - เห็นนาน ๆ ครั้ง
  3. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
  4. เคย - เห็นบ่อย
  5. เคย - เห็นบ่อยมาก
- 36(WL12411). คำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คุณคิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมากน้อยเพียงใด
1. ไม่เคยคิด
  2. คิดบ้างเล็กน้อย
  3. คิดมาก
  4. ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่
- 37(WL12505). คุณคิดว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีความน่าเชื่อถือเพียงใด
1. ไม่น่าเชื่อถือ
  2. น่าเชื่อถือเล็กน้อย
  3. น่าเชื่อถือมาก
  4. ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่
- 38(WL12509). คุณคิดว่าฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรี่มีผลทำให้คนในวัยเดียวกันกับคุณไม่คิดที่จะสูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่มีผลเลย
  2. มีผลเล็กน้อย
  3. มีผลมาก
  4. ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่

การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

- 39(AD12702). ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นการรณรงค์เพื่อลดการสูบบุหรี่ตามสื่อต่างๆ (เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร) บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
  2. เคย - เห็นบางครั้ง
  3. เคย - เห็นบ่อย
  4. เคย - เห็นบ่อยมาก
40. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นการรณรงค์ หรือข่าวสาร เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่ หรือการสนับสนุนให้เลิกสูบบุหรี่จากแหล่งต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือหมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

แหล่ง	1. ไม่เคยเห็น	2. เคยเห็น
40ก(AD12711). โทรทัศน์	1.	2.
40ข(AD12716). วิทยุ	1.	2.
40ค(AD12725). โปสเตอร์	1.	2.
40ง(AD12726). ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่	1.	2.
40จ(AD12731). หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	1.	2.
40ฉ(AD12721). ในโรงหนัง ก่อนหรือหลัง การฉายภาพยนตร์	1.	2.
40ช(AD12723). ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ	1.	2.
40ซ(AD12741). บนซองบุหรี่	1.	2.

- 44(AD12145). โฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ทำให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ
ในครอบครัว ของคุณใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่   2. ใช่   3. ไม่เคยเห็นโฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่
- 45(AD12146). โฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ทำให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ
ในกลุ่มเพื่อน ของคุณใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่   2. ใช่   3. ไม่เคยเห็นโฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

การโฆษณา การส่งเสริมการขายบุหรี่

- 51(AD12201). ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นสิ่งกระตุ้นที่ทำให้คุณอยากสูบบุหรี่หรือคิดถึง การสูบบุหรี่ เช่น การโฆษณาบุหรี่ และภาพการสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น   2. เคย - เห็นบางครั้ง
3. เคย - เห็นบ่อย   4. เคย - เห็นบ่อยมาก
52. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบจากแหล่งต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือหมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

แหล่ง	1. ไม่เคยเห็น	2. เคยเห็น
52ก(AD12206). โทรทัศน์	1.	2.
52ข(AD12211). วิทยุ	1.	2.
52ค(AD12219). โปสเตอร์	1.	2.
52ง(AD12221). ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่	1.	2.
52จ(AD12226). หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	1.	2.
52ฉ(AD12231). ร้านค้าย่อย / ร้านค้าใหญ่	1.	2.
52ช(AD12237). ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลานจ์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ	1.	2.
52ซ(AD12233). ผู้ขายเร่ตามท้องถนน	1.	2.
53ก(AD12207). ถ้าเคยเห็นโฆษณาจากโทรทัศน์ รายการที่คุณเห็นมาจากสถานีโทรทัศน์ต่างประเทศหรือจานดาวเทียมหรือสถานีโทรทัศน์ของไทย 1. จากจานดาวเทียม 2. สถานีโทรทัศน์ของไทย 3. ทั้งจากจานดาวเทียมและสถานีโทรทัศน์ของไทย 4. จำไม่ได้		
53ข(AD12227). ถ้าเคยเห็นโฆษณาจากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร หนังสือที่คุณเห็นเป็นหนังสือไทยหรือเป็นหนังสือที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ 1. หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ 2. หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารไทย 3. ทั้งหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารไทยและต่างประเทศ 4. จำไม่ได้		

- 54ก(AD12560o). ถ้าเคยเห็นจากโฆษณาจากที่ใดก็ตาม ระบุ**ชื่อหรือรูปที่**คุณเห็นการโฆษณา**ครั้งล่าสุด**
1. ยี่ห้อ
  2. จำไม่ได้
  3. ไม่เคยเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุนหรี ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา
-
- 54ข(AD12567). คุณเห็นการ**โฆษณาส่งเสริมการขายบุนหรีครั้งล่าสุด** เมื่อไหร่
1. ภายใน 1 สัปดาห์
  2. มากกว่า 1 สัปดาห์แต่ไม่เกิน 1 เดือน
  3. มากกว่า 1 เดือนแต่ไม่เกิน 6 เดือน
  4. มากกว่า 6 เดือน
  5. ไม่เคยเห็น
  6. จำไม่ได้
- 54ค(AD12565). ถ้าเคยสังเกตเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุนหรี หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบภายใน 6 เดือน **สื่อที่คุณเห็นการโฆษณาครั้งล่าสุด** ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (วงกลมรอบหมายเลขที่ท่านเลือก)
0. ไม่เคยเห็น
  1. โทรทัศน์
  2. วิทยุ
  3. โปสเตอร์
  4. ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่
  5. หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร
  6. ร้านค้าย่อย / ตู้โชว์ของร้านหรือภายในร้าน/ร้านค้าที่ไปซื้อบุนหรี
  7. ผู้ขายเร่ตามท้องถนน
  8. คอฟฟี่ช็อป
  9. ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลานจ์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ
  10. อื่นๆ (ระบุในข้อ 54ง.)
  99. จำไม่ได้
- 54ง(AD12565o). อื่นๆ ระบุ _____
- 55(AD12623). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยเห็นบุนหรีวางขายบนชั้น หรือเคาน์เตอร์ในร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้าที่คนไปซื้อบุนหรีหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
  2. เคย
- 56(AD12239). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อคุณไปดูการแข่งขันกีฬา เกี่ยวกับงานมหกรรมแสดงสินค้า คอนเสิร์ต หรือไปเที่ยวงานในชุมชน คุณเคยเห็นโฆษณาบุนหรีบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
  2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
  3. เคย - เห็นบ่อย
  4. ไม่ค่อยไปดูกีฬา คอนเสิร์ต ฯลฯ
- 57(AD12511). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นการแข่งขัน หรือรางวัลที่เกี่ยวข้องกับบุนหรีบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
  2. เคย
- 58(AD12502). **ตัวคุณเอง** มีของใช้ เช่น หมวก เสื้อยืด หรือเสื้อผ้าอื่นๆที่มีชื่อยี่ห้อบุนหรีหรือโลโก้บุนหรีบ้างหรือไม่
1. ไม่มี
  2. มี

- 59(AD12503). คุณจะใช้ หรือสวมใส่เสื้อยืด หมวก หน้ากากมือถือหรือของใช้อื่น ๆ ที่มีชื่อหรือรูปภาพบุหรีบ้างหรือไม่
1. ไม่ใช่แน่นอน
  2. อาจจะไม่ใช้
  3. อาจจะใช้
  4. ใช่แน่นอน
  5. ไม่ทราบ
- 60ก(AD12611). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เวลาที่คุณดูโทรทัศน์ วีดีโอ หรือภาพยนตร์ คุณเคยเห็นนักแสดง/ดาราสูบบุหรีบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
  2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
  3. เคย - เห็นบ่อยมาก
  4. ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์ วีดีโอภาพยนตร์
- 60ข(AD12169). เวลาที่คุณดูโทรทัศน์ คุณเคยเห็นภาพคนสูบบุหรีหรือของบุหรีที่ถูกทำให้มองเห็นไม่ชัด หรือเลือนรางบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
  2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
  3. เคย - เห็นบ่อยมาก
  4. ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์
- 61(AD12612). เท่าที่คุณทราบ มีนักแสดง/ดาราที่คุณชื่นชอบกี่คนที่สูบบุหรี
1. ไม่มีใครเลย
  2. มีสูบบ้างบางคน
  3. สูบทุกคน
  4. ไม่มีดาราที่ชื่นชอบ
  5. ไม่ทราบ

การห้ามสูบบุหรี

- 62(ET12221). ข้อความใดต่อไปนี้อาจบอกถึงกฎการสูบบุหรีภายในบ้านของคุณได้ดีที่สุด
1. อนุญาตให้สูบบุหรีได้ทุกที่ภายในบ้าน
  2. อนุญาตให้สูบบุหรีได้บางพื้นที่ภายในบ้านหรือบางเวลาหรือบางคน
  3. ไม่อนุญาตให้สูบบุหรีทุกที่ภายในบ้าน
- 63ก(ET12217). ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา มีสมาชิกในครอบครัว สูบบุหรีภายในบ้านของคุณขณะที่คุณอยู่บ้านบ่อยแค่ไหน
1. ไม่มี
  2. มี 1-2 ครั้ง
  3. มี 3-6 ครั้ง
  4. มีทุกวัน
- 63ข(ET12218). ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา มีแขกที่มาเยี่ยมบ้าน สูบบุหรีภายในบ้านของคุณขณะที่คุณอยู่บ้านบ่อยแค่ไหน
1. ไม่มีแขกมาเยี่ยมบ้านในช่วง 7 วันที่ผ่านมา
  2. ไม่มีแขกสูบบุหรีในบ้าน
  3. มี 1-2 ครั้ง
  4. มี 3-6 ครั้ง
  5. มีทุกวัน

64(ET12880). คุณพอใจหรือไม่กับการห้ามสูบบุหรี่ในลิฟต์และบาร์
 1. พอใจมาก
 2. พอใจเล็กน้อย
 3. ไม่พอใจเล็กน้อย
 4. ไม่พอใจมาก
 5. ไม่มีความเห็น

65(ET12881). คุณพอใจหรือไม่กับการห้ามสูบบุหรี่ในคอฟฟี่ช็อปและคาเฟ่
 1. พอใจมาก
 2. พอใจเล็กน้อย
 3. ไม่พอใจเล็กน้อย
 4. ไม่พอใจมาก
 5. ไม่มีความเห็น

ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่

66ข(LM12319). คนที่เริ่มสูบบุหรี่ใหม่ ๆ จะสูบบุหรี่“รสอ่อน” หรือ “รสไม่แรง” ได้ง่ายกว่าบุหรี่ทั่วไปหรือไม่
 1. ง่ายกว่า
 2. ยากกว่า
 3. ไม่แตกต่าง
 4. ไม่ทราบ / ไม่เคยได้ยืมบุหรี่รสอ่อน หรือรสไม่แรง

67(KN12242). คุณคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่หรือไม่
 1. ไม่เป็นอันตรายแน่นอน
 2. อาจไม่เป็นอันตราย
 3. อาจเป็นอันตราย
 4. เป็นอันตรายอย่างแน่นอน

68(LM12321). คุณคิดว่าบุหรี่“รสอ่อน” มีอันตรายน้อยกว่าหรือมากกว่าบุหรี่ทั่วไป
 1. อันตรายน้อยกว่า
 2. อันตรายมากกว่า
 3. ไม่แตกต่าง
 4. ไม่ทราบ / ไม่เคยได้ยืมบุหรี่รสอ่อน/รสไม่แรง

69(LM12102). คุณคิดว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่บุหรี่บางชนิดจะมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ชนิดอื่น หรือบุหรี่ทุกชนิดมีอันตรายเท่ากัน
 1. บุหรี่บางชนิดมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ชนิดอื่น
 2. บุหรี่ทุกชนิดมีอันตรายเท่ากัน

70(KN12252). คุณคิดว่าควันบุหรี่เป็นอันตรายต่อผู้ที่ไม่สูบบุหรี่หรือไม่
 1. ไม่เป็นอันตรายแน่นอน
 2. อาจไม่เป็นอันตราย
 3. อาจเป็นอันตราย
 4. เป็นอันตรายอย่างแน่นอน

71. ตามความเข้าใจหรือความเชื่อของคุณ คุณคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคต่อไปนี้ใช่หรือไม่
(ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือหมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

โรค	1. ไม่ใช่	2. ใช่	
71ก(KN12256). โรคมะเร็งช่องปากในผู้ที่สูบบุหรี่	1.	2.	
71ข(KN12231). โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย	1.	2.	
71ค(KN12251). โรคมะเร็งปอดในผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ จากการรับควันบุหรี่	1.	2.	
71ง(KN12102). ฟันดำในผู้ที่สูบบุหรี่	1.	2.	
71จ(KN12103). แก่เร็วกว่าอายุ	1.	2.	
71ฉ(KN12221).โรคหลอดเลือดสมอง (ลิ้มเลือดอุดตันในสมอง)	1.	2.	
72(PS12339). คุณคิดว่าการสูบบุหรี่ ทำให้ ชายหนุ่ม น่าดึงดูดใจมากกว่าหรือไม่สูบบุหรี่			
1. ดึงดูดใจน้อยกว่า	2. ดึงดูดใจมากกว่า	3. ไม่แตกต่างจากคนที่ไม่สูบบุหรี่	
73(PS12321). คุณคิดว่าการสูบบุหรี่ ทำให้ หญิงสาว น่าดึงดูดใจมากกว่าหรือไม่สูบบุหรี่			
1. ดึงดูดใจน้อยกว่า	2. ดึงดูดใจมากกว่า	3. ไม่แตกต่างจากคนที่ไม่สูบบุหรี่	
74(PS12331). พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของคุณจะยอมรับหรือไม่ยอมรับกับการที่คุณจะสูบบุหรี่			
1. ไม่ยอมรับ	2. ยอมรับ	3. พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่มีความคิดเห็น	4. ไม่ทราบ

ความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

(ตอบทุกข้อ)วงกลมรอบหมายเลข 1. 2. หรือหมายเลข 3. ที่ท่านเลือก

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
75ก(PS12225). การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว	1.	2.	3.
75ข(PS12233). สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่	1.	2.	3.
75ค(PS12242). การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย	1.	2.	3.
75ง(PS12341). คนอายุรุ่นฉันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่	1.	2.	3.
75จ(PS12323). เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่	1.	2.	3.
75ฉ(PS12325). เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่	1.	2.	3.
75ช(PS12327). การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ	1.	2.	3.
75ซ(PS12329). การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยคุณเป็นผู้ใหญ่ขึ้น	1.	2.	3.
76(PS12342). ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีเพื่อนของคุณได้เริ่มสูบบุหรี่บ้างหรือไม่			
1. ไม่มี	2. มี		

ความเชื่อเกี่ยวกับบริษัทที่ผลิตยาสูบ

(ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1, 2, หรือหมายเลข 3, ที่ท่านเลือก)

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
77ก(IN12209). บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่	1.	2.	3.
77ข(IN12220). บริษัทที่ผลิตยาสูบควรถูกจำกัดให้จัดทำของบุหรี่แบบเรียบๆ ห้ามใช้สีลึกลับสวยงาม โดยมีเพียงชื่อบุหรี่ และคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพเท่านั้น	1.	2.	3.
77ค(IN12229). บริษัทที่ผลิตยาสูบบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่	1.	2.	3.
77ง(IN12225). บริษัทที่ผลิตยาสูบได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน	1.	2.	3.
77จ(IN12227). บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับคุณหันมาสูบบุหรี่	1.	2.	3.
78(DI12241). ในบรรดาเพื่อนสนิทที่สุด 5 คนที่ใช้เวลาร่วมกันเป็นส่วนใหญ่กับคุณ มีกี่คนที่สูบบุหรี่			
0. ไม่มี	1. 1 คน	2. 2 คน	
3. 3 คน	4. 4 คน	5. 5 คน	
79(DI12301). คุณมีความเห็นโดยรวมต่อการสูบบุหรี่อย่างไร			
1. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก	2. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี		
3. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่เลว	4. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี		
5. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมาก			
ข้อความและคำถามต่อไปนี้เป็นคำถามทั่วไป ไม่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่			
81(PS12343). ฉันทำสิ่งที่พ่อแม่ไม่ต้องการให้ฉันทำ			
1. ไม่เคย	2. เคยบางครั้ง	3. เคยบ่อย	
82(PS12335). พ่อแม่รับฟังในสิ่งที่ฉันพูด / บอก			
1. ไม่เคยฟัง	2. เคยฟังบางครั้ง	3. เคยฟังบ่อย	
83(PS12337). พ่อแม่มีกฎระเบียบที่ให้ฉันปฏิบัติตาม			
1. ไม่มี	2. มีบางครั้ง	3. มีบ่อยครั้ง	

(ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. 2. หรือหมายเลข 3. ที่ท่านเลือก)

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
84(DI12211). ฉันคิดตลอดเวลาที่ฉันทำในวันนี้ จะมีผลต่อชีวิตของฉันในอนาคต	1.	2.	3.
85(DI12412). ฉันมีความคิดดี ๆ เกี่ยวกับเป้าหมายระยะยาวของชีวิตของฉัน	1.	2.	3.
86(DI12421). ก่อนการตัดสินใจ ฉันมักปรึกษากับเพื่อนสนิทและรับฟังความคิดเห็นของเขา	1.	2.	3.
87(DI12422). ฉันจะยอมเลิกทำกิจกรรมที่ฉันชอบ ถ้าครอบครัวของฉันไม่เห็นด้วย	1.	2.	3.
88(DI12423). ฉันพอใจที่ทำตัวให้แตกต่างจากผู้อื่น	1.	2.	3.
89(DI12424). ฉันรู้สึกหงุดหงิด เมื่อคนอื่นทำได้ดีกว่าฉันในบางเรื่อง	1.	2.	3.
90(DI12703). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยดื่มเหล้า – เบียร์ กี่ครั้ง	1. ไม่เคยดื่ม	2. เคยดื่ม 1-5 ครั้ง	3. เคยดื่ม มากกว่า 5 ครั้ง
91(DI12414). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ผลการเรียนของคุณเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับของเพื่อนนักเรียนในชั้นเดียวกัน	1. ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	2. อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย	3. สูงกว่าค่าเฉลี่ย
92(DI12415). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยมีปัญหากับผู้มีอำนาจที่โรงเรียน หรือที่ทำงาน หรือที่อื่นบ้างหรือไม่	1. ไม่เคย	2. เคยบางครั้ง	3. เคยบ่อย
93(DI12417). ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึง ความรู้สึก ของคุณได้ดีที่สุด	1. ฉันไม่เคยรู้สึกเศร้าเลย	2. ฉันรู้สึกเศร้าบางครั้ง	3. ฉันรู้สึกเศร้าหลายครั้ง
94(DI12418). ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึง การกระทำ ของคุณได้ดีที่สุด	1. ฉันทำสิ่งถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	2. ฉันทำสิ่งผิดพลาดในหลายเรื่อง	3. ฉันทำสิ่งผิดพลาดทุกเรื่อง
95(DI12419). ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึง ความรู้สึก ของคุณได้ดีที่สุด	1. ฉันเกลียดตัวเอง	2. ฉันไม่ชอบตัวเอง	3. ฉันชอบตัวเอง
96(DI12411). ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้ที่บอกถึง ความรู้สึก ของคุณได้ดีที่สุด	1. ฉันไม่รู้สึกโดดเดี่ยว	2. ฉันรู้สึกโดดเดี่ยวหลายครั้ง	3. ฉันรู้สึกโดดเดี่ยวตลอดเวลา

การนับถือศาสนา

97ก(DE12662). คุณนับถือศาสนาอะไร

1. พุทธ	2. คริสต์	3. อิสลาม
4. ขงจื้อ เต๋า ลัทธิจีนโบราณอื่นๆ	5. อื่นๆ (ระบุในข้อ 97ข.)	6. ไม่นับถือศาสนาใดๆ

97ข(DE12662o). อื่นๆระบุ _____

98(DE12666). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณนำหลักคำสอนทางศาสนา เป็นเครื่องชี้นำในการใช้ชีวิตประจำวันของคุณบ่อยแค่ไหน

1. ไม่เคยใช้เลย	2. แทบจะไม่เคยใช้เลย	3. ใช้บางครั้ง	4. ใช้ตลอดเวลา

ข้อมูลประชากร / อื่น ๆ

99(ET12227). คุณมีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่หรือไม่

1. ไม่มีพี่ชายหรือพี่สาว	2. มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่
3. ไม่มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่	4. ไม่ทราบว่าพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่หรือไม่

100(DE12213). คุณได้เงินเดือนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัวเดือนละเท่าไร

1. ไม่ได้รับเงินเดือนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัว	2. น้อยกว่า 100 บาท
3. 100-499 บาท	4. 500-999 บาท
5. 1,000-1,499 บาท	6. 1,500-1999 บาท
7. 2,000 บาทหรือมากกว่า	

101(DE12311). การศึกษาชั้นสูงสุดที่คุณเรียนจบคือ _____

102(birth). วันเกิดของคุณคือ วันที่ _____ เดือน _____ ปี พ.ศ. _____

103(SEAGend). เพศ 1. ชาย 2. หญิง

104ก(DE12866). ปัจจุบันคุณอาศัยอยู่กับใคร

1. พ่อและแม่	2. แม่	3. พ่อ	4. ญาติ
5. หอพักนักศึกษา	6. บ้านที่พักของตนเอง	7. อื่นๆ (ระบุในข้อ 104ข.)	

104ข(DE12866o). อื่นๆ ระบุ _____

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

โครงการนี้จะดำเนินการสำรวจทุก 1 ปี ดังนั้น ในอีก 1 ปีข้างหน้า จะขอกลับมา ขอให้
คุณตอบแบบสอบถามอีก

เพื่อให้แน่ใจว่า ในการสำรวจครั้งต่อไปเราจะติดต่อคุณได้ จึงขอที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้
รวมทั้งเบอร์โทรศัพท์ของคุณไว้เพื่อการติดต่อในคราวต่อไป

คุณมีแนวโน้มจะเปลี่ยนที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ในอีก 1 ปี ข้างหน้าหรือไม่ ถ้าใช่ขอที่
อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ใหม่

พนักงานสัมภาษณ์ : ถ้ายืนยันที่อยู่เดิมไม่ต้องถามที่อยู่ใหม่ แต่ต้องถาม ชื่อ ที่อยู่ ของญาติ
หรือเพื่อนสนิทของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ของญาติ หรือเพื่อนสนิท ที่คุณติดต่อกันอยู่เป็นประจำ

ที่อยู่ใหม่ เลขที่ ..... ถนน..... หมู่ที่ .....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ ..... เบอร์มือถือ .....

ชื่อ-สกุล .....
ความสัมพันธ์กับผู้ตอบแบบสอบถาม.....
ที่อยู่ เลขที่ ..... ถนน..... หมู่ที่ .....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ ..... เบอร์มือถือ .....

ใบสำคัญรับเงิน

ข้าพเจ้า ได้รับเงินค่าเสียเวลาในการตอบแบบสอบถามจากโครงการ “*Tobacco
Control Policy Survey (Thailand)*” จำนวน 150 บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบบาทถ้วน) แล้วจึงได้
ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ .....ผู้ตอบแบบสอบถาม

( )

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ. 2551

ภาคผนวก จ

โครงการ International Tobacco Control Policy Survey (Thailand)
การสำรวจระดับประเทศ รอบที่ 3 (พ.ศ. 2551)

ดำเนินการโดย : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

		ID
ร่วมกับ	ภาค	_____
สถาบันมะเร็งแห่งรัฐวิคตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย	จังหวัด	_____
และ	อำเภอ	_____
มหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู ประเทศแคนาดา	ตำบล	_____
	หมู่บ้าน	_____
แบบสอบถามสำหรับวัยรุ่น	ลำดับครัวเรือน	_____
(กลุ่มตัวอย่างใหม่ในรอบที่ 3)	ลำดับบุคคล	_____

ชื่อหัวหน้าครัวเรือน	_____				
ชื่อผู้ให้ข้อมูลครัวเรือน	_____				
ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม	_____				
บ้านเลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	_____		
ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	_____		
หมายเลขโทรศัพท์ บ้าน	มือถือ		_____		
ทำเลที่ตั้ง	1. เมือง	2. ชนบท	_____		
พนักงานสัมภาษณ์ : บันทึกผลความพยายามติดต่อขอให้ตอบแบบสอบถาม					
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เวลา	บันทึกผล	นัดครั้งต่อไป	
				วัน/เดือน/ปี	เวลา
1.					
2.					
3.					
4.					
เริ่มกรอกข้อมูลเวลา	จบการกรอกข้อมูลเวลา		รวม	นาที	
พนักงานสัมภาษณ์	วันที่	เดือน	พ.ศ.	2551	
ผู้ควบคุมงานสนาม	วันที่	เดือน	พ.ศ.	2551	
ผู้ตรวจแบบสอบถาม	วันที่	เดือน	พ.ศ.	2551	
ผู้ลงรหัส	วันที่	เดือน	พ.ศ.	2551	

ใบแสดงความยินยอมการเข้าร่วมโครงการ

เรียน ผู้ให้ข้อมูล

ด้วย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กำลังดำเนินการสำรวจเพื่อติดตามผลกระทบของนโยบายควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทย รอบที่ 3 ปี พ.ศ. 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ซึ่งจะนำไปเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่

สถาบันฯ จึงขอเวลา และขออนุญาตท่านกรอกข้อมูลลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ท่านให้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวท่านหรือบุคคลอื่นที่ท่านเอ่ยถึง ทางสถาบันฯ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะใช้เพื่อ การวิจัยเท่านั้น ข้อมูลจะถูกนำไปวิเคราะห์ในภาพรวมและนำเสนอเป็นรายงานการวิจัยที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ให้ข้อมูล ในการสำรวจครั้งนี้ท่านมีสิทธิ์ที่จะให้หรือไม่ให้ข้อมูลก็ได้แล้วแต่ความสมัครใจของท่าน

สถาบันฯ หวังว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ ถ้าท่านมีคำถามใด ที่เกี่ยวกับการสำรวจหรือมีข้อสงสัยประการใด โปรดติดต่อสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ตามที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้ไว้ข้างล่างนี้

ขอได้รับความขอบคุณอย่างสูงจากสถาบันฯ

ขอแสดงความนับถือ

ในทณ พงษ์เทพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชินฤทัย กาญจนะจิตรา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ต่าบลศาลายา อำเภอพุทธรณชล จังหวัตนครปฐม 73170 โทรศัพท์ 0 2441 0201 – 4

ข้าพเจ้าได้รับทราบวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จากการอ่านด้วยตนเอง หรือให้พนักงานสนามของโครงการอ่านให้ฟังแล้ว ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และได้ลงลายมือชื่อ หรือให้พนักงานสนามผู้ที่อ่านให้ข้าพเจ้าฟัง ลงลายมือชื่อในใบแสดงความยินยอมให้ข้อมูลแทนข้าพเจ้า

ลงชื่อ .....

ลงชื่อ .....

พนักงานสนาม (ลงนามแทน)

ผู้ตอบแบบสอบถาม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2551

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2551

คำแนะนำสำหรับการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ทั้งบุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน และบุหรี่มวนเอง (ยาเส้น) คุณอาจจะจำคำถามบางข้อที่คุณเคยตอบในการสำรวจเมื่อปีที่แล้ว

กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้อด้วยความตั้งใจ และตอบอย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง คำตอบที่ได้รับจากคุณจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ แม้แต่คนในครอบครัวของคุณก็จะไม่ทราบข้อมูลนี้

วิธีการตอบคำถาม

ให้ใช้ดินสอวงกลมรอบข้อที่เป็นคำตอบที่คุณเลือก โดยเลือกตอบเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น ยกเว้น ข้อที่มีคำแนะนำว่าให้ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ, ข้อที่ให้ข้าม หรือให้เขียนคำตอบลงในช่องว่างตามคำแนะนำ

กรุณาตอบทุกคำถาม แม้คำตอบของคุณจะตอบว่า “ไม่ทราบ”

ถ้าไม่เข้าใจ หรือมีข้อสงสัยในคำถามข้อใด กรุณาถามพนักงานสัมภาษณ์ทันที

พนักงานสัมภาษณ์ : ให้อธิบายวิธีตอบแบบสอบถามก่อนที่จะให้ผู้ตอบลงมือตอบแบบสอบถาม ถ้าพนักงานสัมภาษณ์ยังอยู่ที่บ้านของผู้ตอบแบบสอบถามก็สามารถช่วยตอบข้อสงสัยของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ถ้าพนักงานสัมภาษณ์ต้องไปบ้านอื่นต่อไป ให้ตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจคำแนะนำดีแล้ว ก่อนที่จะปล่อยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามลำพัง

หลังจากผู้ตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้พนักงานสัมภาษณ์ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ ถ้าพบว่าข้อใดที่ยังไม่มีคำตอบ ให้ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมจนครบทุกข้อ

เกณฑ์การคัดเลือกวัยรุ่นที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามต้องมีคุณลักษณะดังนี้คือ

1. อายุระหว่าง 13 – 17 ปี (อายุเต็มปี)
2. มีความตั้งใจที่จะอาศัยอยู่ในครัวเรือนนี้ในอีก 2 ปีข้างหน้า

ถ้าไม่แน่ใจ หรือคาดว่าจะเปลี่ยนที่อยู่ กรุณามั่นที่กรายละเอียดในหน้าสุดท้ายของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคนในครัวเรือน

ลำดับที่	1.1 ชื่อ - นามสกุล	1.1.1* ผู้ตอบ แบบสอบถาม 1. ใช่ 2. ไม่ใช่	1.2 อายุ (เต็มปี)	1.2.1 วัน/เดือน/ปี เกิด	1.3 เพศ 1.ชาย 2.หญิง	1.4 ความสัมพันธ์ กับหัวหน้า ครัวเรือน (ดูรหัส)	1.5 สถานภาพ สมรส 1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย 4. หย่า 5. แยก
ผู้ใหญ่ (อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป)							
1.						0	
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
เด็ก (อายุระหว่าง 13-17 ปี)							
1							
2.							
3.							
4.							
5.							

รหัสข้อ 1.4 ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือน

0 หัวหน้าครัวเรือน	3 แม่	6 พี่น้อง	9 หลาน	12 เพื่อน
1 คู่สมรส	4 บุตร	7 เขย	10 เหลน	13 ผู้อาศัย
2 พ่อ	5 บุตรของบุตร	8 สะใภ้	11 ญาติ	14 อื่น ๆ (ระบุ).....

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม : กรุณาตอบทุกคำถาม โดยใช้ดินสอวงกลมรอบข้อที่เป็นคำตอบที่
คุณเลือก ให้เลือกตอบเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น แม้คำตอบของคุณจะตอบว่า “ไม่ทราบ” ยกเว้นข้อที่มีคำแนะนำ
ให้ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ ข้อที่ให้ข้าม และข้อที่เติมคำหรือข้อความในช่องว่างที่จัดไว้ให้ตามคำแนะนำ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่

- 2(FR12110). คุณเคยสูบบุหรี่(บุหรี่จากโรงงานหรือบุหรี่มวนเอง) บ้างหรือไม่ (แม้ว่าสูบเพียงครั้งหรือสองครั้งก็
นับว่าเคยสูบ)
1. ไม่เคยสูบ 2. เคยสูบ
- 3(FR12112). ตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันคุณเคยสูบบุหรี่มาแล้วกี่มวน
1. ไม่เคยสูบเลย 2. เคยสูบแต่ไม่หมดมวน 3. สูบ 1-10 มวน
4. สูบ 11- 100 มวน 5. สูบ มากกว่า 100 มวน
- 4(FR12113). คุณสูบบุหรี่**หมดมวนครั้งแรก**เมื่ออายุเท่าไร
1. ไม่เคยสูบทหมดมวน 2. สูบทหมดมวนเมื่ออายุ (ระบุ) ..... ปี
- 5(FR12230). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยสูบเลย → ข้ามไปข้อที่ 25. 2. สูบ 1-2 วัน
3. สูบบางวันแต่น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง 4. สูบอาทิตย์ละครั้งแต่ไม่ได้สูบทุกวัน
5. สูบทุกวัน
- 7(FR12233). ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา คุณสูบบุหรี่โดยเฉลี่ย วันละกี่มวน (เฉพาะวันที่สูบ)
1. ไม่ได้สูบเลย 2. สูบไม่ถึง 1 มวน 3. สูบวันละ 1 มวน
4. สูบวันละ 2-5 มวน 5. สูบวันละ 6-10 มวน 6. สูบวันละ 11 –20 มวน
7. สูบมากกว่า 20 มวน
- 8(ET12224). เมื่ออยู่กับพ่อแม่ คุณสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยสูบ 2. สูบบางครั้ง 3. สูบบ่อย
- 9ก(BR12310). คุณสูบบุหรี่ซี่ห้อยอะไรเป็น**ประจำ**
1. บุหรี่โรงงานซี่ห้อย (ถามต่อข้อ 9ข.) 2. ไม่มีซี่ห้อยประจำ (ข้ามไปข้อที่ 10.)
3. บุหรี่มวนเอง (ข้ามไปข้อที่ 10.) 4. ไม่มีจกซี่ห้อย / จำไม่ได้ (ข้ามไปข้อที่ 10.)
- 9ข(BR12311o). บันทึกซี่ห้อยบุหรี่ _____

- 10(BR12305). บุหรี่ที่คุณสูบเป็นประจำเป็นบุหรี่ “รสอ่อน” หรือ “รสไม่แรง” ใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่
  2. ใช่
  3. ไม่มีเยื่อหุ้มประจำ
  4. ส่วนใหญ่สูบบุหรี่มือตนเอง
  5. ไม่ทราบ/จำไม่ได้
- 11(BR12638). ตามความคิดของคุณ บุหรี่นอก มีรสชาติดีกว่าหรือแย่กว่าบุหรี่ไทย
1. ดีกว่า
  2. เหมือน ๆ กัน
  3. แย่กว่า
  4. ไม่ทราบ
- 12(SO12101). โดยปกติ (หรือส่วนใหญ่) คุณได้บุหรี่ยังไง
1. ซื้อมือ
  2. มีคนซื้อให้
  3. ได้จากเพื่อน
  4. ได้จากที่บ้าน
  5. อื่น ๆ (ระบุ) _____
-
- 13(PU12105). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณได้ซื้อบุหรี่สำหรับตัวเองบ้างหรือไม่
1. ไม่ซื้อ
  2. ซื้อ
- 14ก(SO12311). ปกติแล้วคุณซื้อบุหรี่สำหรับตัวเองจากที่ไหน
1. จากผู้ขายเร่ตามถนน
  2. จากร้านสะดวกซื้อ
  3. จากซูเปอร์มาร์เก็ต
  4. จากคอฟฟี่ช็อป หรือร้านอาหาร
  5. จากเครื่องขายบุหรี่อัตโนมัติ
  6. จากเพื่อน
  7. อื่น ๆ ระบุในข้อ 14ข
  8. ไม่เคยซื้อบุหรี่
- 14ข(SO12311o). แหล่งอื่น ๆ ที่คุณซื้อบุหรี่เป็นประจำคือที่ไหน _____
- 15ก(PU12200). ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยซื้อ บุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน บ้างหรือไม่
1. ไม่เคยซื้อ (ข้ามไปข้อที่ 16.)
  2. เคยซื้อ (ถามต่อข้อ 15ข.)
- 15ข(SO12313). คุณซื้อ บุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน ครั้งล่าสุดที่ไหน
1. จากร้านขายของชำ
  2. จากผู้ขายเร่ตามถนน
  3. จากร้านขายหนังสือพิมพ์
  4. จากคอฟฟี่ช็อป
  5. จากเพื่อน
  6. จากบาร์ ร้านอาหาร ดิสโก้เทค
  7. อื่น ๆ (ระบุในข้อ 15ค.)
- 15ค(SO12313o). อื่น ๆ ระบุ _____
- 15ง(PU12431). คุณซื้อ บุหรี่ที่แบ่งขายเป็นมวน ในราคามวนละเท่าไร
1. _____ บาท/มวน
  2. จำราคาไม่ได้
- 16(SO12103). เมื่อต้องการสูบบุหรี่ คุณหาบุหรี่มาสูบได้ง่ายหรือยากแค่ไหน
1. ยากมาก
  2. ยากเล็กน้อย
  3. ค่อนข้างง่าย
  4. ง่ายมาก
  5. ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ

- 17(SB12014). คุณเคยสูบบุหรี่ หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าบ้างหรือไม่
1. ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว
  2. ฉันไม่เคยสูบบุหรี่หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้า
  3. ฉันเคยสูบบุหรี่หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าในบางครั้ง
  4. ฉันเคยสูบบุหรี่หรือรู้สึกอยากสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเมื่อตื่นนอนตอนเช้าเสมอ

กรุณาตอบว่า ข้อความต่อไปนี้เกิดขึ้นกับคุณบ่อยเพียงใด

- 18(SB12035). หลังจากหยุดสูบบุหรี่ไประยะหนึ่ง ฉันรู้สึกต้องการสูบบุหรี่เพื่อลดอาการกระสับกระส่ายและหงุดหงิด
1. ถูก - บ่อยครั้ง
  2. ถูก - บางครั้ง
  3. ถูก - น้อยครั้ง
  4. ไม่ถูกเลย
- 19(SB12036). เมื่อเปรียบเทียบกับตอนที่ฉันเริ่มสูบบุหรี่ใหม่ ขณะนี้ฉันต้องการสูบบุหรี่มากกว่าแต่ก่อน เพื่อให้รู้สึกหายอยากบุหรี่
1. ถูก - บ่อยครั้ง
  2. ถูก - บางครั้ง
  3. ถูก - น้อยครั้ง
  4. ไม่ถูกเลย
- 20(SB12037). ถ้าฉันไม่สูบบุหรี่ซัก 2-3 ชั่วโมง ฉันจะรู้สึกนึกอยากสูบบุหรี่
1. ถูก - บ่อยครั้ง
  2. ถูก - บางครั้ง
  3. ถูก - น้อยครั้ง
  4. ไม่ถูกเลย
- 21(QA12220). คุณเคยพยายามเลิกสูบบุหรี่ครั้งสุดท้ายเมื่อใด
1. ภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา
  2. ภายใน 1 ปีที่ผ่านมา
  3. เกินกว่า 1 ปี
  4. ไม่เคยพยายามเลิกสูบบุหรี่
- 22(BQ12155). ข้อใดต่อไปนี้อธิบายความคิดเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ของคุณ
0. ตอนนี้ฉันเลิกสูบบุหรี่แล้ว
  1. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบภายใน 1 เดือนข้างหน้า
  2. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบภายใน 6 เดือนข้างหน้า
  3. ฉันมีแผนว่าจะเลิกสูบแต่ไม่ใช่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า
  4. ฉันไม่มีแผนว่าจะเลิกสูบ
- 23(PS12209). คุณเคยรู้สึกเสียใจบ้างไหมที่เริ่มสูบบุหรี่
1. เสียใจมาก
  2. เสียใจบ้าง
  3. ไม่เคยเสียใจเลย

ส่วนที่ 3 ส่วนนี้ต้องตอบทุกคน

- 25(AD12165). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา เคยมีแพทย์หรือพยาบาลพูดคุยกับคุณเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
  2. เคย
  3. ไม่เคยไปพบแพทย์หรือพยาบาลในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา
- 26(AD12166). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเรียนในห้องเรียนเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
  2. เคย
  3. ไม่แน่ใจ
  4. ไม่ได้เรียนหนังสือในปีที่ผ่านมา
- 27(FR12311). ปัจจุบันนี้ คุณคิดว่าคุณถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด
1. คนเคยสูบบุหรี่ (ปัจจุบันไม่สูบ)
  2. คนไม่สูบบุหรี่
  3. คนสูบบุหรี่บ้างเวลาหรือเวลาเข้าสังคม
  4. คนสูบบุหรี่เป็นประจำ
  5. ไม่แน่ใจว่าอยู่ในกลุ่มใด
- 28(PU12107). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยซื้อบุหรี่ให้เพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวบ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
  2. เคย
- 29(PU12109). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เคยมีใครปฏิเสธการขายบุหรี่ให้คุณเพราะอายุของคุณไม่ถึง 18 ปีบ้างหรือไม่
1. ไม่เคยถูกปฏิเสธ
  2. เคยถูกปฏิเสธ
  3. ไม่เคยพยายามซื้อบุหรี่ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา
- 30(LM12105). คุณเคยเห็น หรือเคยได้ยินเกี่ยวกับรสชาติของบุหรี่ เช่น รสช็อคโกแลต รสคาปูชิโน หรือรสสตรอเบอรี บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย
  2. เคย
- 31(BQ12126). เมื่อใครบางคนได้เริ่มต้นสูบบุหรี่เป็นประจำแล้ว คุณคิดว่าเป็นการง่ายหรือยากที่เขาจะเลิกสูบบุหรี่
1. ยากมาก
  2. ค่อนข้างยาก
  3. ค่อนข้างง่าย
  4. ง่ายมาก
  5. ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ
- 32(BQ12156). ถ้าเพื่อนสนิทของคุณยื่นบุหรี่ให้คุณ คุณจะสูบหรือไม่
1. ไม่สูบแน่นอน
  2. อาจจะไม่สูบ
  3. อาจสูบ
  4. ต้องสูบแน่นอน
- 33(BQ12157). ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งใน 1 ปีข้างหน้า คุณคิดว่า คุณจะสูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่สูบแน่นอน
  2. อาจจะไม่สูบ
  3. อาจสูบ
  4. ต้องสูบแน่นอน

34ก(ST12251). คุณเคยใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ๆ นอกเหนือจากบุหรี่บ้างหรือไม่ (ทั้งประเภทมีควันและไม่มีควัน)

1. ไม่เคยใช้ 2. เคย - เคยใช้อะไร

ระบุผลิตภัณฑ์ที่เคยใช้

34ข(ST12252o). _____

34ค(ST12253o). _____

31ง(ST12254o). _____

ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่

35(WL12203). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนซองบุหรี่ บ่อยแค่ไหน

1. ไม่เคยเห็น 2. เคย - เห็นนาน ๆ ครั้ง 3. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
4. เคย - เห็นบ่อย 5. เคย - เห็นบ่อยมาก

36(WL12411). คำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้คุณคิดถึงอันตรายจากการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพมากน้อยเพียงใด

1. ไม่เคยคิด 2. คิดบ้างเล็กน้อย
3. คิดมาก 4. ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่

37(WL12505). คุณคิดว่าฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่มีความน่าเชื่อถือเพียงใด

1. ไม่น่าเชื่อถือ 2. น่าเชื่อถือเล็กน้อย
3. น่าเชื่อถือมาก 4. ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่

38(WL12509). คุณคิดว่าฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรี่มีผลทำให้คนในวัยเดียวกันกับคุณไม่คิดที่จะสูบบุหรี่หรือไม่

1. ไม่มีผลเลย 2. มีผลเล็กน้อย
3. มีผลมาก 4. ไม่เคยเห็นคำเตือนบนซองบุหรี่

การรณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

39(AD12702). ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นการรณรงค์เพื่อลดการสูบบุหรี่ตามสื่อต่างๆ (เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร) บ่อยแค่ไหน

1. ไม่เคยเห็น 2. เคย - เห็นบางครั้ง 3. เคย - เห็นบ่อย 4. เคย - เห็นบ่อยมาก

40. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นการรณรงค์ หรือข่าวสาร เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่ หรือการสนับสนุนให้เลิกสูบบุหรี่จากแหล่งต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือหมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

แหล่ง	1. ไม่เคยเห็น	2. เคยเห็น
40ก(AD12711). โทรทัศน์	1.	2.
40ข(AD12716). วิทยุ	1.	2.
40ค(AD12725). โปสเตอร์	1.	2.
40ง(AD12726). ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่	1.	2.
40จ(AD12731). หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	1.	2.
40ฉ(AD12721). ในโรงหนัง ก่อนหรือหลัง การฉายภาพยนตร์	1.	2.
40ช(AD12723). ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ	1.	2.
40ซ(AD12741). บนซองบุหรี่	1.	2.

- 44(AD12145). โฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ทำให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ
ในครอบครัว ของคุณใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่   2. ใช่   3. ไม่เคยเห็นโฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่
- 45(AD12146). โฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ทำให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับผลของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ
ในกลุ่มเพื่อน ของคุณใช่หรือไม่
1. ไม่ใช่   2. ใช่   3. ไม่เคยเห็นโฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่

การโฆษณา การส่งเสริมการขายบุหรี่

- 51(AD12201). ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นสิ่งกระตุ้นที่ทำให้คุณอยากสูบบุหรี่หรือคิดถึง การสูบบุหรี่ เช่น การโฆษณาบุหรี่ และภาพการสูบบุหรี่บ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น   2. เคย - เห็นบางครั้ง
3. เคย - เห็นบ่อย   4. เคย - เห็นบ่อยมาก
52. ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยสังเกตเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายบุหรี่ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบจากแหล่งต่อไปนี้บ้างหรือไม่ (ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือหมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

แหล่ง	1. ไม่เคยเห็น	2. เคยเห็น
52ก(AD12206). โทรทัศน์	1.	2.
52ข(AD12211). วิทยุ	1.	2.
52ค(AD12219). โปสเตอร์	1.	2.
52ง(AD12221). ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่	1.	2.
52จ(AD12226). หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	1.	2.
52ฉ(AD12231). ร้านค้าย่อย / ร้านค้าใหญ่	1.	2.
52ช(AD12237). ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลาน์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ	1.	2.
52ซ(AD12233). ผู้ขายเร่ตามท้องถนน	1.	2.

- 53ก(AD12207). **ถ้าเคยเห็นโฆษณาจากโทรทัศน์** รายการที่คุณเห็นมาจากสถานีโทรทัศน์ต่างประเทศหรือ
จานดาวเทียมหรือสถานีโทรทัศน์ของไทย
1. จากจานดาวเทียม
  2. สถานีโทรทัศน์ของไทย
  3. ทั้งจากจานดาวเทียมและสถานีโทรทัศน์ของไทย
  4. จำไม่ได้
- 53ข(AD12227). **ถ้าเคยเห็นโฆษณาจากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร** หนังสือที่คุณเห็นเป็นหนังสือไทย
หรือเป็นหนังสือที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ
1. หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ
  2. หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารไทย
  3. ทั้งหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารไทยและต่างประเทศ
  4. จำไม่ได้
- 54ก(AD12560o). **ถ้าเคยเห็นจากโฆษณาจากที่ใดก็ตาม ระบุชื่อหรือวันที่คุณเห็นการโฆษณาครั้งล่าสุด**
1. ยี่ห้อ
  2. จำไม่ได้
  3. ไม่เคยเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายหรือ ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา
- 54ข(AD12567). **คุณเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายหรือครั้งล่าสุด เมื่อไหร่**
1. ภายใน 1 สัปดาห์
  2. มากกว่า 1 สัปดาห์แต่ไม่เกิน 1 เดือน
  3. มากกว่า 1 เดือนแต่ไม่เกิน 6 เดือน
  4. มากกว่า 6 เดือน
  5. ไม่เคยเห็น
  6. จำไม่ได้
- 54ค(AD12565). **ถ้าเคยสังเกตเห็นการโฆษณาส่งเสริมการขายหรือ หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบภายใน 6 เดือน ชื่อที่คุณ
เห็นการโฆษณาครั้งล่าสุด ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (วงกลมรอบหมายเลขที่ท่านเลือก)**
0. ไม่เคยเห็น
  1. โทรทัศน์
  2. วิทยู
  3. ไปสเตอร์
  4. ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่
  5. หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร
  6. ร้านค้าย่อย / ตู้โชว์ของร้านหรือภายในร้าน/ร้านค้าที่ไปซื้อหรือ
  7. ผู้ขายเร่ตามท้องถนน
  8. คอฟฟี่ช็อป
  9. ดิสโก้เทค / คาราโอเกะ / เลานจ์ / สถานบันเทิงต่าง ๆ
  10. อื่นๆ (ระบุในข้อ 54ง.)
  99. จำไม่ได้
- 54ง(AD12565o). **อื่นๆ ระบุ**
- 55(AD12623). **ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยเห็นหรือวางขายบนชั้น หรือเคาน์เตอร์ในร้านค้า หรือ
ห้างสรรพสินค้าที่คนไปซื้อหรือหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบบ้างหรือไม่**
1. ไม่เคย
  2. เคย

- 56(AD12239). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อคุณไปดูการแข่งขันกีฬา เทียวชมงานมหรหรรมแสดงสินค้า คอนเสิร์ต หรือไปเที่ยวงานในชุมชน คุณเคยเห็นโฆษณาบรูหรือบร้อยแคไหน
1. ไม่เคยเห็น
  2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
  3. เคย - เห็นบ่อย
  4. ไม่ค่อยไปดูกีฬา คอนเสิร์ต ฯลฯ
- 57(AD12511). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยเห็นการแข่งขัน หรือรางวัลที่เกี่ยวข้องกับบรูหรือบร้อยแคหรือไม่
1. ไม่เคย
  2. เคย
- 58(AD12502). **ตัวคุณเอง** มีของใช้ เช่น หมวก เสื้อยืด หรือเสื้อผ้าอื่นๆที่มีชื่อยี่ห้อหรือโลโก้บรูหรือบร้อยแคหรือไม่
1. ไม่มี
  2. มี
- 59(AD12503). คุณจะใช้ หรือสวมใส่เสื้อยืด หมวก หน้ากากมือถือหรือของใช้อื่น ๆ ที่มีชื่อยี่ห้อหรือรูปภาพบรูหรือบร้อยแคหรือไม่
1. ไม่ใช่แน่นอน
  2. อาจจะไม่ใช้
  3. อาจจะใช้
  4. ใช่แน่นอน
  5. ไม่ทราบ
- 60ก(AD12611). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา เวลาที่คุณดูโทรทัศน์ วีดีโอ หรือภาพยนตร์ คุณเคยเห็นนักแสดง/ดาราบรูหรือบร้อยแคไหน
1. ไม่เคยเห็น
  2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
  3. เคย - เห็นบ่อยมาก
  4. ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์ วีดีโอภาพยนตร์
- 60ข(AD12169). เวลาที่คุณดูโทรทัศน์ คุณเคยเห็นภาพคนบรูหรือบร้อยแคหรือของบรูหรือบร้อยแคที่ถูกทำให้มองเห็นไม่ชัด หรือเลือนรางบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยเห็น
  2. เคย - เห็นบ้างบางครั้ง
  3. เคย - เห็นบ่อยมาก
  4. ไม่ค่อยได้ดูโทรทัศน์
- 61(AD12612). เท่าที่คุณทราบ มีนักแสดง/ดาราที่คุณชื่นชอบกี่คนที่บรูหรือบร้อยแค
1. ไม่มีใครเลย
  2. มีบรูหรือบร้อยแคบางคน
  3. บรูหรือบร้อยแคทุกคน
  4. ไม่มีดาราที่ชื่นชอบ
  5. ไม่ทราบ

การห้ามบรูหรือบร้อยแค

- 62(ET12221). ข้อความใดต่อไปนี้ สามารถบอกถึงกฎการบรูหรือบร้อยแคภายในบ้านของคุณได้ดีที่สุด
1. อนุญาตให้บรูหรือบร้อยแคได้ทุกที่ภายในบ้าน
  2. อนุญาตให้บรูหรือบร้อยแคได้บางพื้นที่ภายในบ้านหรือบางเวลาหรือบางคน
  3. ไม่อนุญาตให้บรูหรือบร้อยแคทุกที่ภายในบ้าน

- 63ก(ET12217). ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา มีสมาชิกในครอบครัว สูบบุหรี่ภายในบ้านของคุณขณะที่คุณอยู่บ้านบ่อยแค่ไหน
1. ไม่มี   2. มี 1-2 ครั้ง   3. มี 3-6 ครั้ง   4. มีทุกวัน
- 63ข(ET12218). ในช่วง 7 วันที่ผ่านมา มีแขกที่มาเยี่ยมบ้าน สูบบุหรี่ภายในบ้านของคุณขณะที่คุณอยู่บ้านบ่อยแค่ไหน
1. ไม่มีแขกมาเยี่ยมบ้านในช่วง 7 วันที่ผ่านมา   2. ไม่มีแขกสูบบุหรี่ในบ้าน
3. มี 1-2 ครั้ง   4. มี 3-6 ครั้ง   5. มีทุกวัน
- 64(ET12880). คุณพอใจหรือไม่กับการห้ามสูบบุหรี่ในผับและบาร์
1. พอใจมาก   2. พอใจเล็กน้อย   3. ไม่พอใจเล็กน้อย
4. ไม่พอใจมาก   5. ไม่มีความเห็น
- 65(ET12881). คุณพอใจหรือไม่กับการห้ามสูบบุหรี่ในคอฟฟี่ช็อปและคาเฟ่
1. พอใจมาก   2. พอใจเล็กน้อย   3. ไม่พอใจเล็กน้อย
4. ไม่พอใจมาก   5. ไม่มีความเห็น

บุหรี่ยี่ห้ออื่น

- 66ก(LM12101). บุหรี่ยี่ห้อใดจัดเป็นบุหรี่ยี่ห้อ “รสอ่อน” หรือ “รสไม่แรง” คุณเคยได้ยินเกี่ยวกับบุหรี่ยี่ห้ออื่น หรือรสไม่แรง บ้างหรือไม่
1. ไม่เคย   2. เคย
- 66ข(LM12319). คนที่เริ่มสูบบุหรี่ใหม่ ๆ จะสูบบุหรี่ “รสอ่อน” หรือ “รสไม่แรง” ได้ง่ายกว่าบุหรี่ยี่ห้อทั่วไปหรือไม่
1. ง่ายกว่า   2. ยากกว่า   3. ไม่แตกต่าง
4. ไม่ทราบ / ไม่เคยได้ยินบุหรี่ยี่ห้ออื่น หรือรสไม่แรง
- 67(KN12242). คุณคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่เป็นอันตรายแน่นอน   2. อาจไม่เป็นอันตราย
3. อาจเป็นอันตราย   4. เป็นอันตรายอย่างแน่นอน
- 68(LM12321). คุณคิดว่าบุหรี่ยี่ห้อ “รสอ่อน” มีอันตรายน้อยกว่าหรือมากกว่าบุหรี่ยี่ห้อทั่วไป
1. อันตรายน้อยกว่า   2. อันตรายมากกว่า   3. ไม่แตกต่าง
4. ไม่ทราบ / ไม่เคยได้ยินบุหรี่ยี่ห้ออื่น/รสไม่แรง

69(LM12102). คุณคิดว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่บุหรี่ปางชนิดจะมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ปางชนิดอื่น หรือบุหรี่ปางชนิดมีอันตรายเท่ากัน

1. บุหรี่ปางชนิดมีอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ปางชนิดอื่น   2. บุหรี่ปางชนิดมีอันตรายเท่ากัน

70(KN12252). คุณคิดว่าวันบุหรี่ปางเป็นอันตรายต่อผู้ที่ไม่สูบบุหรี่หรือไม่

1. ไม่เป็นอันตรายแน่นอน   2. อาจไม่เป็นอันตราย
3. อาจเป็นอันตราย   4. เป็นอันตรายอย่างแน่นอน

71. ตามความเข้าใจหรือความเชื่อของคุณ คุณคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคต่อไปนี้ใช่หรือไม่ (ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. หรือหมายเลข 2. ที่ท่านเลือก)

โรค	1. ไม่ใช่	2. ใช่
71ก(KN12256). โรคมะเร็งช่องปากในผู้ที่สูบบุหรี่	1.	2.
71ข(KN12231). โรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศในผู้สูบบุหรี่เพศชาย	1.	2.
71ค(KN12251). โรคมะเร็งปอดในผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ จากการรับควันบุหรี่	1.	2.
71ง(KN12102). ฟันดำในผู้ที่สูบบุหรี่	1.	2.
71จ(KN12103). แก่เร็วกว่าอายุ	1.	2.
71ฉ(KN12221).โรคหลอดเลือดสมอง (ลิ้มเลือดอุดตันในสมอง)	1.	2.

72(PS12339). คุณคิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้ชายหนุ่มดูน่าดึงดูดใจมากกว่าหรือไม่สูบบุหรี่

1. ดึงดูดใจน้อยกว่า   2. ดึงดูดใจมากกว่า   3. ไม่แตกต่างจากคนที่ไม่สูบบุหรี่

73(PS12321). คุณคิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้หญิงสาวดูน่าดึงดูดใจมากกว่าหรือไม่สูบบุหรี่

1. ดึงดูดใจน้อยกว่า   2. ดึงดูดใจมากกว่า   3. ไม่แตกต่างจากคนที่ไม่สูบบุหรี่

74(PS12331). พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของคุณจะยอมรับหรือไม่ยอมรับ กับการที่คุณจะสูบบุหรี่

1. ไม่ยอมรับ   2. ยอมรับ   3. พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่มีความคิดเห็น   4. ไม่ทราบ

ความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

(ตอบทุกข้อ) วงกลมรอบหมายเลข 1. 2. หรือหมายเลข 3. ที่ท่านเลือก

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
75ก(PS12225). การสูบบุหรี่ช่วยควบคุมน้ำหนักตัว	1.	2.	3.
75ข(PS12233). สังคมไทยไม่ยอมรับการสูบบุหรี่	1.	2.	3.
75ค(PS12242). การสูบบุหรี่เป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย	1.	2.	3.
75ง(PS12341). คนอายุรุ่นฉันที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่สูบบุหรี่	1.	2.	3.
75จ(PS12323). เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ที่ผู้ชายอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่	1.	2.	3.
75ฉ(PS12325). เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ที่ผู้หญิงอายุ 15 – 25 ปี สูบบุหรี่	1.	2.	3.
75ช(PS12327). การสูบบุหรี่เป็นสิ่งน่ารังเกียจ	1.	2.	3.
75ซ(PS12329). การสูบบุหรี่ทำให้คนอายุน้อยดูเป็นผู้ใหญ่ขึ้น	1.	2.	3.
76(PS12342). ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีเพื่อนของคุณได้เริ่มสูบบุหรี่บ้างหรือไม่			
1. ไม่มี		2. มี	

ความเชื่อเกี่ยวกับบริษัทที่ผลิตยาสูบ

(ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1. 2. หรือหมายเลข 3. ที่ท่านเลือก)

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
77ก(IN12209). บริษัทที่ผลิตยาสูบไม่ควรได้รับอนุญาตให้ทำการส่งเสริมการขายบุหรี่	1.	2.	3.
77ข(IN12220). บริษัทที่ผลิตยาสูบควรถูกจำกัดให้จัดทำของบุหรี่แบบเรียบๆ ห้ามใช้สีสันสวยงาม โดยมีเพียงชื่อบุหรี่ และคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพเท่านั้น	1.	2.	3.
77ค(IN12229). บริษัทที่ผลิตยาสูบบิดเบือนความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากการสูบบุหรี่	1.	2.	3.
77ง(IN12225). บริษัทที่ผลิตยาสูบได้ทำสิ่งที่ดีให้แก่ชุมชน	1.	2.	3.
77จ(IN12227). บริษัทที่ผลิตยาสูบพยายามทำให้คนรุ่นเดียวกับคุณหันมาสูบบุหรี่	1.	2.	3.
78(DI12241). ในบรรดาเพื่อนสนิทที่สุด 5 คนที่ใช้เวลาร่วมกันเป็นส่วนใหญ่กับคุณ มีกี่คนที่สูบบุหรี่			
0. ไม่มี	1. 1 คน	2. 2 คน	
3. 3 คน	4. 4 คน	5. 5 คน	

- 79(DI12301). คุณมีความเห็นโดยรวมต่อการสูบบุหรี่อย่างไร
1. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาก
  2. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี
  3. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่เลย
  4. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี
  5. การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมาก

ข้อความและคำถามต่อไปนี้เป็นคำถามทั่วไป ไม่เกี่ยวข้องกับกาสูบบุหรี่

- 81(PS12343). ฉันทำสิ่งที่พ่อแม่ไม่ต้องการให้ฉันทำ
1. ไม่เคย
  2. เคยบางครั้ง
  3. เคยบ่อย
- 82(PS12335). พ่อแม่รับฟังในสิ่งที่ฉันพูด / บอก
1. ไม่เคยฟัง
  2. เคยฟังบางครั้ง
  3. เคยฟังบ่อย
- 83(PS12337). พ่อแม่มีกฎระเบียบที่ให้ฉันปฏิบัติตาม
1. ไม่มี
  2. มีบางครั้ง
  3. มีบ่อยครั้ง

(ตอบทุกข้อ) (วงกลมรอบหมายเลข 1, 2, หรือหมายเลข 3. ที่ท่านเลือก)

ข้อความ	1. เห็นด้วย	2. ไม่แน่ใจ	3. ไม่เห็นด้วย
84(DI12211). ฉันคิดตลอดเวลาที่ฉันทำในวันนี้ จะมีผลต่อชีวิตของฉันในอนาคต	1.	2.	3.
85(DI12412). ฉันมีความคิดดี ๆ เกี่ยวกับเป้าหมายระยะยาวของชีวิตของฉัน	1.	2.	3.
86(DI12421). ก่อนการตัดสินใจ ฉันมักปรึกษากับเพื่อนสนิทและรับฟังความคิดเห็นของเขา	1.	2.	3.
87(DI12422). ฉันจะยอมเลิกทำกิจกรรมที่ฉันชอบ ถ้าครอบครัวของฉันไม่เห็นด้วย	1.	2.	3.
88(DI12423). ฉันพอใจที่ทำตัวให้แตกต่างจากผู้อื่น	1.	2.	3.
89(DI12424). ฉันรู้สึกหงุดหงิด เมื่อคนอื่นทำได้ดีกว่าฉันในบางเรื่อง	1.	2.	3.
90(DI12703). ในช่วง 30 วันที่ผ่านมา คุณเคยดื่มเหล้า – เบียร์ กี่ครั้ง	1. ไม่เคยดื่ม	2. เคยดื่ม 1-5 ครั้ง	3. เคยดื่ม มากกว่า 5 ครั้ง
91(DI12414). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ผลการเรียนของคุณเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนนักเรียนในชั้นเดียวกัน	1. ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	2. อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย	3. สูงกว่าค่าเฉลี่ย
92(DI12415). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณเคยมีปัญหากับผู้มีอำนาจที่โรงเรียน หรือที่ทำงาน หรือที่อื่นบ้างหรือไม่	1. ไม่เคย	2. เคยบางครั้ง	3. เคยบ่อย

- 93(DI12417). ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
1. ฉันไม่เคยรู้สึกเศร้าเลย
  2. ฉันรู้สึกเศร้าบางครั้ง
  3. ฉันรู้สึกเศร้าหลายครั้ง
  4. ฉันรู้สึกเศร้าตลอดเวลา
- 94(DI12418). ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้บอกถึงการกระทำของคุณได้ดีที่สุด
1. ฉันทำสิ่งถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
  2. ฉันทำสิ่งผิดพลาดในหลายเรื่อง
  3. ฉันทำสิ่งผิดพลาดทุกเรื่อง
- 95(DI12419). ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
1. ฉันเกลียดตัวเอง
  2. ฉันไม่ชอบตัวเอง
  3. ฉันชอบตัวเอง
- 96(DI12411). ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา จนถึงวันนี้ ข้อความใดต่อไปนี้บอกถึงความรู้สึกของคุณได้ดีที่สุด
1. ฉันไม่รู้สึกละอาย
  2. ฉันรู้สึกอายหลายครั้ง
  3. ฉันรู้สึกอายตลอดเวลา

การนับถือศาสนา

- 97ก(DE12662). คุณนับถือศาสนาอะไร
1. พุทธ
  2. คริสต์
  3. อิสลาม
  4. ขงจื้อ เต๋า ลัทธิจีนโบราณอื่นๆ
  5. อื่นๆ (ระบุในข้อ 97ข.)
  6. ไม่นับถือศาสนาใดๆ
- 97ข(DE12662o). อื่นๆระบุ _____
- 98(DE12666). ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา คุณนำหลักคำสอนทางศาสนา เป็นเครื่องชี้นำในการใช้ชีวิตประจำวันของคุณบ่อยแค่ไหน
1. ไม่เคยใช้เลย
  2. แทบจะไม่เคยใช้เลย
  3. ใช้บางครั้ง
  4. ใช้ตลอดเวลา

ข้อมูลประชากร / อื่น ๆ

- 99(ET12227). คุณมีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่หรือไม่
1. ไม่มีพี่ชายหรือพี่สาว
  2. มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่
  3. ไม่มีพี่ชายหรือพี่สาวที่สูบบุหรี่
  4. ไม่ทราบว่ามีพี่ชายหรือพี่สาวสูบบุหรี่หรือไม่
- 100(DE12213). คุณได้เงินเดือนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัวเดือนละเท่าไร
1. ไม่ได้รับเงินเดือนหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัว
  2. น้อยกว่า 100 บาท
  3. 100-499 บาท
  4. 500-999 บาท
  5. 1,000-1,499 บาท
  6. 1,500-1999 บาท
  7. 2,000 บาทหรือมากกว่า

- 101(DE12311). การศึกษาชั้นสูงสุดที่คุณเรียนจบคือ _____
- 102(birth). วันเกิดของคุณคือ วันที่ _____ เดือน _____ ปี พ.ศ. _____
- 103(SEAGend). เพศ   1. ชาย   2. หญิง
- 104n(DE12866). ปัจจุบันคุณอาศัยอยู่กับใคร
1. พ่อและแม่   2. แม่   3. พ่อ   4.ญาติ
5. หอพักนักศึกษา   6. บ้านที่พักของตนเอง   7. อื่นๆ (ระบุในข้อ 104ข.)
- 104ข(DE12866o). อื่นๆ ระบุ _____

ขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

โครงการนี้จะดำเนินการสำรวจทุก 1 ปี ดังนั้น ในอีก 1 ปีข้างหน้า จะขอกลับมา ขอให้
คุณตอบแบบสอบถามอีก

เพื่อให้แน่ใจว่า ในการสำรวจครั้งต่อไปเราจะติดต่อคุณได้ จึงขอที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้
รวมทั้งเบอร์โทรศัพท์ของคุณไว้เพื่อการติดต่อในคราวต่อไป

คุณมีแนวโน้มจะเปลี่ยนที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ในอีก 1 ปี ข้างหน้าหรือไม่ ถ้าใช่ขอที่อยู่
อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ใหม่

พนักงานสัมภาษณ์ : ถ้ายืนยันที่อยู่เดิมไม่ต้องถามที่อยู่ใหม่ แต่ต้องถาม ชื่อ ที่อยู่ ของญาติ
หรือเพื่อนสนิทของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ของญาติ หรือเพื่อนสนิท ที่คุณติดต่อกันอยู่เป็นประจำ

ที่อยู่ใหม่ เลขที่ ..... ถนน..... หมู่ที่ .....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ ..... เบอร์มือถือ .....

ชื่อ-สกุล .....
ความสัมพันธ์กับผู้ตอบแบบสอบถาม.....
ที่อยู่ เลขที่ ..... ถนน..... หมู่ที่ .....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์ ..... เบอร์มือถือ .....

ใบสำคัญรับเงิน

ข้าพเจ้า ได้รับเงินค่าเสียเวลาในการตอบแบบสอบถามจากโครงการ “*Tobacco
Control Policy Survey (Thailand)*” จำนวน 150 บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบบาทถ้วน) แล้วจึงได้
ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ .....ผู้ตอบแบบสอบถาม

( )

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ. 2551

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ควบคุมงานสนามและพนักงานสัมภาษณ์

ผู้ควบคุมงานสนาม

1. นายพงศร มีวาสนา
2. นายราเชนทร์ รุ่งราษี
3. นายอดิศักดิ์ เลิศนิพัฒน์

พนักงานสัมภาษณ์

1. นางสาวชมภู สมจิตร	10. นางสาวศศิณีภา สอนดา
2. นายทศพล นามปัญญา	11. นางสาวสายรุ่ง ปราบภูรัตน์
3. นางสาวนิลุบล จันทรนิยม	12. นางสาวสุปรีดา หนูรัตน์แก้ว
4. นางสาวพัชรินทร์ พุทธา	13. นางสาวสิริกานต์ ฮั่นพิพัฒน์
5. นายพันธ์ศักดิ์ ชาวดวง	14. นางสาวอริตยา ทวีบุญ
6. นางสาวราตรี พรรณนะจรัส	15. นายอภิสิทธิ์ เตียนขุนทด
7. นางสาววีพร จันทรเพ็ญ	16. นางสาวอรวรรณ เตชะยศ
8. นางสาววิภารัตน์ สิริทรัพย์พูนผล	17. นางสาวอรอนงค์ พรามอนงค์
9. นางสาววิภาวดี แดงวงษ์	18. นางสาวอ่อนศรี ไข่งอ้อม

ภาคผนวก ช

ภาพการปฏิบัติงานสนาม และการควบคุมงานสนาม

